

A
LEÖVEY KLÁRA GIMNÁZIUM

JUBILEUMI
EMLÉKKÖNYVE

ELŐDJE, A RANOLDER INTÉZET ALAPÍTÁSÁNAK
130. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

1875-2005

Felelős kiadó:
Bánhegyesi Zoltán igazgató

Szerkesztők:
Dr. Nagy Emília és dr. Klima László

Tervező szerkesztő:
Bánhegyesi Zoltán

Kiadja:
Leövey Klára Gimnázium és Szakközépiskola
1096 Budapest, Vendel u. 1.
Telefon: 215-9590
Fax: 215-6258
Web: www.leovey.hu

Készült a MOLKO Kft. nyomdájában
Budapest, 2005.

AJÁNLÁS

Szeretettel ajánljuk e kötetet
iskolánk volt tanárainak és növendékeinek,
az elhunyt tanárok és diákok emlékének.

Budapest, 2005. szeptember 29.

A Leövey Klára Gimnázium
vezetősége és tantestülete

TARTALOM

ISKOLÁNK MÚLTJÁBÓL

130 év a Ferencvárosban	7
A kezdet – Alapító Okirat	14
Ranolder János, az alapító	16
A Ranolder Intézet története	17
Az átmeneti időszak története	39
Második névadónk: Leövey Klára	41
Máramaroszigeten is van Leövey Klára Gimnázium	42
A Leövey Klára Gimnázium története	45
Tananyag, vizsgakövetelmény régen és ma	53
A Leövey Klára Gimnázium oktatási rendszere, képzési formái	57

ÚJDONSÁGOK AZ OKTATÁSBAN

Innovatív iskola	61
Mi a NYEK? (A nyelvi-informatikai előkészítő osztályról)	64
Új szemlélet, új tantárgy: mozgóképkultúra és médiaismeret	66
Részvétel különböző projektekből	68
Digitális ünnep – a CELEBRATE-projekt	68
A Zorka-projekt	69
Mérlegen a vita – a SCALE-projektről	70
Az első lépések az Európai Nyelvtanulási Naplóval	71

HALADÓ HAGYOMÁNYAINK

Zenei élet	73
Sportélet	83
A sítáborokról	89
Diákélet	91
Leöveysnek lenni	91
A diákönkormányzatról	92
Önképzőkörök, szakkörök, klubok	94
Színjátszóköri	97
Mozarttól József Attiláig: színiköri áttekintés a kezdetektől napjainkig	97
Színházcsinálók	104
Baráti körök és a Leövey Gimnáziumért Alapítvány	106
Alapítvány a Leöveyért	107
Díjak a Leöveyben	110
Táborok, kirándulások, erdei iskola	113
Kirándulások a Kárpát-medencében	115
Maradt lelkünkben egy marék izzó parázs	119
Természetjárók	125
Új utakon a Leöveysek	127

RIPORTOK, VISSZAEMLEKEZÉSEK

Riportok	132
Kóbor Tamás operaénekes	133
Pásztor Adrien régész	134
Láng Orsolya régész	135
Szilágyi Gábor régészhallgató	136
Számvéber Norbert hadtörténész	137
Lukácsy Gergely informatikus	139
Andor Ilonára emlékezünk	141
Szálljon fel énekünk	141
Andor Ilona emlékezetére	143

ZÁRSZÓ HELYETT

Az első gimnáziumi év után...	145
...és az érettségi után	147

NÉVSOROK

A Ranolder Intézet és a Leövey Klára Gimnázium igazgatói	150
Tanáraink voltak	151
Tanáraink 2005/2006-ban	154
Technikai dolgozóink 2005/2006-ban	156
Érettségiző diákjaink 2005/2006-ban	157
Adatok	159

Kötetünk képeiről és alkotójukról	160
-----------------------------------	-----

ISKOLÁNK MÚLTJÁBÓL

130 ÉV A FERENCVÁROSBAN

A régi idők

A Ferencvárost a Vámház körút, az Üllői út, a Határ út, valamint a Duna és a Ráckevei Duna-ág határolja. Kerületünk a közepes, vagy annál egy kicsit kisebb budapesti kerületek közé tartozik. Területe 12,5 km², megközelítőleg ugyanakkora, mint a szomszédos Pesterzsébeté. Lakosainak száma 70-75 000 fő.

Alexikonok, ismeretterjesztő művek szerint ezen a területen a középkorban a Szentfalva nevű település helyezkedett el, amelyet 1403-ban említenek először az oklevelek. Ha azonban régi okleveleink legkiválóbb ismerőjének, Györffy Györgynek fellapozzuk az Árpád-kori Magyarország történeti földrajzáról írt összefoglalója IV. kötetét, akkor azt találjuk, hogy Szentfalva és így a Ferencváros történetét még korábbra visszavezethetjük: a 13. század közepétől ismerjük Szentersébet települését, amely valószínűleg azonos a későbbi Szentfalvával. Ennek bizonyítéka, hogy egy 13. századi szenterzsébeti oklevél hátára a 15. században kézírással feljegyezték: „*hogi zentfalvaiak vammal tartoznak*”. A Ferencváros történetét tehát attól az oklevélről számíthatjuk, amely arról szól, hogy Szentersébeti Póka 1258-ban Kisgyálon vett földet. A település első temploma a mai Boráros tér déli oldalán állhatott.

Szenterzsébet/Szentfalvát a törökök 1526-ban elpusztították. A másfél évszázados török uralom után a falu területét Pest városa kapta meg a kamarától. A Kálvin téri városkapu közelében, a mai Erkel utca környékén 1786-ig városi temető működött. A várostól távolabb, a mai Boráros tér környékén 1716-ban Pest városa ingyenes telkeket osztott mezőgazdasági művelésre. Ez a kedvezmény sokakat csábított letelepülésre – a hajdani Szentfalva területe benépesült, lakói 1733-ban már saját bírát is választottak Pindner Mátyás téglavető mester személyében. 1731-től a pesti reformátusok is itt kezdték meg intézményeik kiépítését. A 18. század végére a mai Nagykörútig terjedő terület (a Belső-Ferencváros) teljesen beépült kertes házakkal. A Kecskeméti kapu

környékén (a mai Kálvin tér) fogadók voltak, a Dunán vízimalmok működtek, a külső részeken legelők, szántóföldek, kertészetek terültek el (erre emlékeztetnek a virágnevű utcák iskolánk környékén: Liliom, Viola, Bokréta).

Az új település 1792 decemberében engedélyt kapott, hogy felvegye a nem sokkal korábban trónra lépett I. Ferenc nevét. Az 1795-ben és 1838-ban pusztító árvizek miatt ebből a korszakból nem sok épület maradt fenn, csak az 1816–1830 között épített Kálvin téri református templom és a tőle két háznyira, a Ráday utca sarkán álló egykori Két Oroszlán vendégház (1816–1818).

Az 1838-as nagy pesti árvíz után a Heuplatz (Széna tér, ma Kálvin tér) és a Nagykörút közötti terület rövidesen újjáépült kertés családi villákkal. Az új negyed főutcája, az akkori Soroksári út – mai Ráday utca a Külső-Ferencváros irányába vezetett. Ezen a külső részen elszórtan majorságok álltak, a Duna parton pedig vízimalmok őrlték a környék gabonáját.

Az iskolaalapítás éveiben

A 19. század második felében, különösen a kiegyezés után, amikor a gazdasági fejlődés gyorsabb ütemre kapcsolt, a Ferencváros is lendületesen fejlődött. Ekkor emelték ma is álló, meghatározó épületeit: a Mária Terézia laktanya az Üllői út – Ferenc körút sarkán 1845–1846-ban, a Bakáts téri római katolikus templom 1867–1879 között, a Fővámház – ma Közgazdaságtudományi Egyetem – 1871–1874-ben, a Vásárcsarnok 1889–1896-ban, az Iparművészeti Múzeum pedig 1893–1896-ban épült. Ebben a korszakban épültek a Belső-Ferencváros lakóépületei is, amelyek kerületünk ezen részének nagyvárosias jelleget adnak. Az új házak által közrefogott elegáns bulvár, a Nagykörút ferencvárosi szakasza 1875-ben kapta a Ferenc körút nevet.

Az 1880-ban épített Gizella malom egy századfordulós képeslapon

Az épülő Ferencváros kiváló közlekedéssel rendelkezett: rendezőpályaudvara révén a vasúti forgalomba, dunai kikötője révén pedig a hajóforgalomba kapcsolódott be. Ezeket az adottságokat kihasználva a 19. század második felének nagy fellendülési időszakában jelentős ipari üzemek települtek a Középső-Ferencvárosba: a Concordia- és Gizella-malom, a Marha- és Sertésvágóhíd és a Magyar Likóripari Vállalat (Zwack) stb.

A Dunától távolabbi területeken, az Úllői út két oldalán valóságos egészségügyi negyed jött létre kórházakkal, egyetemi klinikákkal és közegészségügyi intézményekkel.

A Duna parti malmok és üzemek, valamint az Úllői úti klinikák közötti területen nem polgári bérpaloták, hanem kis munkásházak épültek. E környék jellemző épületei a Liliom, Páva, Bokréta, Viola utcák klasszicizáló földszintes házai, amelyek napjainkban tűnnek el a városrész rekonstrukciójának következtében. A Középső-Ferencváros külső határa a Haller utca, amely sokáig a város határa és egyben árvízvédelmi vonala is volt, ott húzódott az ún. Ferencvárosi védgát. A Haller utca ma is a városias, zárt beépítésű utcák külső határvonala.

Ebben a környezetben, kifejezetten a szegények iskoláztatásának céljából épült iskolánk. A Leövey elődje, a Ranolder Intézet 1875. szeptember 29-én nyitotta meg kapuit. Régi évkönyveinkből már idéztünk híradásokat arról a szegény, elesett világról, amely iskolánk környezetét jellemezte: a gyerekek mosdatlanul, piszkosan, egy szál ingben jártak tanulni.¹ A 19. század végére ez a helyzet némileg változott: a Ranolder jól működő leánynevelő intézetté vált, amely az ország minden tájáról vonzotta kollégiumába a tanulni vágyó diákokat.

Két világháború között

A környezet és az iskola szolid fejlődése az 1. világháborúban megakadt. A háborút és területe egyharmadát elvesztő ország gazdasági válságba süllyedt. A 19. század végi Ferencvárost joggal nevezhetjük az ország élelmiszeripari központjának. A háború után ez a helyzete megrendült. Termelőkapacitásainak egy része fölöslegessé vált. Az összezsugorodott országba menekültek tízezrei érkeztek az elcsatolt területekről. Közülük nagyon sokan a Ferencvárosban telepedtek le. E folyamatok egy időben zajlottak, következtükben átalakult kerületünk gazdasági és társadalmi helyzete is.

Az 1. világháború idején a Ferencváros határában lévő hatalmas üres területre kórházbarakkokat építettek, melyeket a háború befejezése után egyszerű lakásokká alakítottak át. Ez volt a Ferenc József legkisebb lányáról elnevezett Mária Valéria-szükséglakótelep, amit a korabeli sajtó a főváros szegényfoltjának és járványfészkének nevezett. Lakói főleg erdélyi menekültek voltak, akik számára a Keleti pályaudvaron, vagonokban töltött idő után ez a nyomorult telep valóságos Kánaánnak tűnhetett. A Mária Valéria-telep mellett, a Ferencvárosi pályaudvartól délre, a hajdani Kiserdő területén jött létre az 1920-as években a Kiserdő-telepnek, vagy Ínség-telepnek is nevezett bódéváros. A fából, vályogból, kukoricaszárból, bádogból összetákolt 300 építményben mindenféle közmű nélkül lakott a városrész legszegényebb rétege. A Külső-Ferencváros eme új nyomornegyedei erősítették a kerület külvárosias, szegényövezet jellegét, ugyanakkor a Középső-Ferencvárosban más irányú változások indultak el. A Mester utca és a Duna

¹ Lásd a 120 éves évfordulóra írt jubileumi emlékkönyvet. (Bp. 1995. 27.)

part közötti terület részben felszabadult: üzemek szűntek meg, vagy költöztek innen a város külső részeibe. Az 1920-as évektől errefelé kezdett terjeszkedni a Belső-Ferencváros polgári világa: a Mester utca ebben az időben nyerte el mai arculatát. E házak felépüléséről mindenki tud, aki valaha is játszott a Capitaly régi magyar változatával: a Mester utcában érdemes volt telket venni és építkezni. Nem volt a legolcsóbb – Kőbánya és a ma oly divatos Zugló például sokkal olcsóbb volt nála –, de megérte a befektetést, mert szolid jövedelmet biztosított a társasjáték résztvevőjének.

Az 1920-as – 30-as évek a Ranolder Intézet számára is nyugalmat és fejlődést hoztak. A szomszédos Mester utca fejlődésével a polgárosodás elérte az iskola épületét is, ugyanakkor az épületben lévő iskola is az elit megbecsült oktatási intézménye lett.

A fejlesztésekkel párhuzamosan a főváros vezetői törekedtek a külső-ferencvárosi nyomortelepek megszüntetésére: a kiserdei bódévárost egy 1938-ban hozott határozat alapján felszámolták. A Mária Valéria-telep megszüntetése azonban ekkor még nem sikerült. A 2. világháború kezdetén, a 30-as – 40-es évek fordulóján tovább folyt a megszűnt vagy elköltözött üzemek, vállalkozások telkeinek beépítése. A Mester utca és a Soroksári úti malmok közötti kis utcákban ekkor épültek a Bauhaus építészeti újításait átvevő, ma is korszerűnek ható lakóházak.

A szocializmus éveiben

A 2. világháború természetesen nagy törést okozott a Ferencváros életében is. Miként az egész országban, úgy kerületünkben is a háború után minden másképp történt, mint addig. Az új társadalmi rend fennen hirdette, hogy korrigálja a régi rend hibáit. E politikának voltak előnyös oldalai is. A változásokból a Ferencváros is profitált. 1957-ben végre lebontották a Mária Valéria-telep barakkjait, és nagy propagandával megindult a József Attila nevét viselő lakótelep építése. Ez volt az első nagyméretű munkáslakótelep fővárosunkban. Még nem házgyári technológiával készült, a téglából épült házak beleolvadnak a napjainkra szépen belombosodott parkok környezetébe. A dús növényzet jótékonyan takarja az épületek kicsit sablonos formáit. Érdekes, hogy a régi nyomortelep elbontásakor néhány házat ottfelajítottak, és csak a kettes metró építésekor tüntették el őket. E házak helyére két tízemeletes panelmonstrum épült a 80-as évek elején. Rájuk nézve örülhetünk, hogy nem ilyenekből áll az egész lakótelep.

Az 1960-as években Budapest extenzív fejlődésnek indult: a város külső részein óriási lakótelepek épültek, ugyanakkor a belső városrészek elhanyagoltá váltak. A kor gazdaságpolitikája a beruházások erőltetése mellett nem sok figyelmet fordított a meglévő értékek ápolására. A Belső- és Középső-Ferencváros bérházai is mind rosszabb állapotba kerültek.

Az 1970-es években azonban felismerték Budapest belső városrészeinek egyre romló állapotát, de a tervek ezen területek teljes átalakítását: a meglévő épületek bontását és lakótelepszerűen elhelyezett új házak felépítését javasolták. Az elrettentő költségek miatt szerencsére a tervek nem valósultak meg: egyetlen példát látunk csak a tervezett városrombolásra: a Józsefvárosban, a Baross utca és Tömő utca között „csodálhatjuk meg” a felhúzott 10–15 emeletes panelházakat, közöttük a hajdan gondozott, mára lepusztult parkokkal, játszóterekkel. Még a rendszerváltás előtt, az 1980-as évek második felében kezdett kibontakozni az új koncepció, amely már a hagyományos városkép

megőrzésével számolt: a megmenthető épületek felújításával és a lebontott épületek helyén a városképbe illő újak építésével. Az Erzsébetvárosban megkezdődött az első kísérleti „tömbrehabilitáció”.

A szociológiai felmérések arra hívták fel a figyelmet, hogy a városrészek leromlása nemcsak technikai folyamat, hanem társadalmi változásokkal is jár. Budapest hajdan tisztos polgári-kispolgári körzetei: a Terézváros, az Erzsébetváros, a Ferencváros és a Józsefváros a „szlömösödés”, a gettóvá válás útjára léptek. Ezeket a városrészeket egykor úgy tervezték, hogy a főutakon a közép- és nagypolgárság számára alakítottak ki lakásokat, míg a mellékutcák szintén tetszetős homlokzatai komfort nélküli, értéktelenebb lakásokat takargattak. Ilyen lakások a főutak bérpalotáinak levegőtlen hátsó udvaraiban is előfordultak. E korszerűtlen lakások munkás-kispolgár lakói népesítették be az elmúlt évtizedekben a főváros külső kerületeinek lakótelepeit, számukra a fürdőszobás, központi fűtéses tömblakások óriási minőségi ugrást jelentettek a korábbiakhoz képest. A korszerűtlen, komfort nélküli lakásokba pedig olyan emberek költözhettek be, főként vidékről, akik számára ez a környezet, valamint a főváros kínálta munkalehetőségek előrelépést jelentettek. E rétegek életvitelükkel hozzájárultak a hajdan tisztos szegénységben élő városrészek elzülléséhez. Ez a folyamat játszódott le iskolánk körzetében, a Középső-Ferencvárosban is. E jelenség negatív hatásait nap mint nap tapasztalhattuk iskolánk környezetében: mind veszélyesebbé vált bejárni a Leöveybe.

Ferencvárosi napjaink

Az 1990-ben bekövetkezett politikai átalakulás után a ferencvárosi önkormányzat két jelentős tervet fogalmazott meg: egyrészt a Belső-Ferencváros kulturális központtá alakítását, másrészt a Ferenc körút – Üllői út – Haller utca – Mester utca által határolt Középső-Ferencváros teljes megújítását. Az önkormányzat képviselőtestülete felmérte, hogy a városrész szociális, egészségügyi, oktatási színvonalának javítására, a széleskörű társadalmi problémák kezelésére csak a lakókörnyezet átalakításával van esély. Felismerte, hogy a fejlődés egyedüli lehetősége a városrész rehabilitációja, mely maximálisan ragaszkodik a megmenthető építészeti értékek megtartásához. A városfejlesztési akció irányítására francia mintára 1992-ben önkormányzati többségi tulajdonú részvénytársaság alakult.

A városrész átalakulási folyamatát a városrendezési terv biztosítja. A zárt sorú beépítéssel megőrzi a hagyományos utca- és térszerkezetet, a lebontott házak belső udvarai helyén pedig zöldterületeket hoznak létre, amelyek a lakókörnyezet minőségét lényegesen javítják és ezáltal a terület egyik vonzerejét képezik. Minden tömb terve az egyedi adottságokhoz alkalmazkodó, ezért az alapelvek azonossága ellenére karakterében, arculatában eltérő. A tradicionális városi utcák jellegzetességeinek megőrzéséhez hozzájárulnak a földszinteken kötelezően elhelyezendő közösségi funkciók: üzletek, éttermek stb. Egyes utcákban a forgalmat korlátozzák, díszburkolat építésével, virágágyások, virágládák, padok kihelyezésével sétálóutcákat alakítanak ki.

A hatalmas projekt eddigi eredményei nyilvánvalóak: a Ráday utca nemcsak a Ferencváros, hanem Budapest egyik kulturális-szórakoztató centrumává vált. Az egyre-másra nyíló vendéglők és szórakozóhelyek mellett pinceszínházak és képzőművészeti kiállítótermek kínálják programjaikat már a szomszédos mellékutcákban is. Az Ünnepi

könyvhét sátrai a Ráday utcában, a *Plain Art* kortárs művészeti fesztivál és a ferencvárosi nyári játékok keretében a Bakáts téren tartott előadások mind emelik kerületünk kulturális rangját. A Tompa utca sétálóutcává alakítása, a *Trafó* nívós művészeti programjai és az iskolánk mellett, spontán kezdeményezésre alakuló *Tűzraktár* formabontó kezdeményezései jelzik, hogy ez a kulturális centrum a Középső-Ferencváros irányába terjeszkedik.

Tapasztalatok szerint a Ferencváros egyre vonzóbb a lakásvásárlók körében. Ennek oka minden bizonnyal a teljes kerületet érintő tömbrehabilitációs programban, az ehhez kapcsolódó fejlesztésekben, beruházásokban keresendő, hiszen más pesti kerületeket egyértelműen maga mögé utasítva, az utóbbi időben szemmel láthatóan megszépült, újjáépült a IX kerület.

Több új épületben szálloda üzemel. Iskolánk környezetében már nem ritka a fegyelmezett csoportokban haladó, szorgalmasan fényképező japán turisták látványa. Úgy tűnik, az idegenek megértik és értékelik kerületünk változásait. A hazai és nemzetközi elismerést jelzik a különböző díjak, kitüntetések: 1995-ben ferencvárosi épület kapta az Év lakóháza címet, 1996-ban a Magyar Urbanisztikai Társaság Hild-érmet adományozott kerületünknek, 1997-ben az országos ingatlanfejlesztési nívódíj pályázaton 1. díjat és a

A megújuló Középső-Ferencváros

Környezetvédelmi és Területfejlesztési Miniszter különdíját kapta az új városrész, 1998-ban pedig a FIABCI nemzetközi ingatlanfejlesztési pályázatán a közcélú beruházások kategóriájának 1. díját (az ingatlanfejlesztési szakma „Oscar-díját”) nyerte el a Ferencváros.

Kerületünk társadalmi-kulturális rangjának emelkedéséhez az is hozzájárul, hogy a Páva utcai zsinagógában megnyílt a *Holokauszt-emlékközpont*. Kiállításait turisták és iskolai csoportok egyaránt látogatják – megemlékezve az elpusztítottokról, tanulva a borzalmakból.

Új századunkban a Középső Ferencváros átalakulása elérte iskolánkat is. Épületünk ablakain kipillantva modern házakat látunk a Thaly Kálmán és a Balázs Béla utcában is. A kerület megújulása már el is hagyott minket: napjainkban már a Haller utca irányába vonultak tovább az építők. A változatos homlokzatú beépítésekkel a hajdani szűk utcákban kiöblösödések, új terek jönnek létre. A régi melléképületek helyén belső parkokat hoznak létre, amelyeket az épületek átadásával egy időben készítenek el. A Lenhossék, a Tűzoltó, a Márton és a Vendel utca által határolt területen korábban szintén lakótömböt kívántak létrehozni. Az épületek annyira romosak és csekély értékűek voltak, hogy valamennyit le kellett bontani. Építészeti pályázatot írtak ki egy olyan tömb kivitelezésére, amely az átlagostól eltérő, különleges megjelenésű, ám egyetlen pályamű sem felelt meg a feltételeknek. Ezért az eredeti tervtől eltérően itt egy parkot hoztak létre. A parkot szépen rendben tartják, növényeit gondozzák, locsolják, a padokat, játszóeszközöket karbantartják.

A Ferencváros megújítása vissza-visszatér régi helyszínekre is: a Mester utcában és a Duna felé vezető mellékutcákban lebontották azokat a házakat, amelyeknek a múlt század 20-as éveiben még megkegyelmeztek, de napjainkra menthetetlenné váltak. A még ott maradt üzemek, műhelyek is elköltöznek végre. Helyükön már emelkednek az új házak. Ezeket a változásokat akkor ismerhetjük meg igazán, ha az iskolánk körüli utcákban barangolunk.

A leglátványosabb, az átutazók által is érzékelhető a változás azonban a Duna parton. A vasúti síneket felszedték, a teherpályaudvar helyén hatalmas lakóházak és kulturális intézmények hirdetik az új időköt. Sajnos éppen ezek az épületek nem a legsikerültebbek. A belső utcákban a vidám színek, az ismét divatba hozott Bauhaus-stílus játékos formái, kerek ablakai, gazdagon tagolt homlokzatai kellemesebb környezetet eredményeztek, mint a folyópart hivalkodó, drága burkolattal ellátott lakóházai és a Nemzeti Színház díszítőelemekkel túlsúfolt, túlságosan eklektikusra sikeredett épülete. Esti díszkivilágítása azonban jótékony homályban hagyja ízléstelen részleteit, s mi örülhetünk, hogy a turisták a sétahajókról vakuikat villogtatva fényképezik Budapest és a Ferencváros eme új látványosságát.

Klima László

A PESTI RANOLDER INTÉZET ALAPÍTÓLEVELE

„Istené a dicsőség!

Óhajtasom és hivatásomnak szent kötelesség érzetében elhatározott szándékom Pest József vagy Ferencz külvárosában Isten adományából Isten dicsőítésére, embertársaim javára, üdvére katolikus (!) leánynevelőt építeni és alapítani és annak vezetésével a keresztény szeretet leányait, vagy amint őket Teréz külvárosban működőket nevezik, irgalmas nénéket megbízni. – Amiért is arra kérem Pest városának előljáróságát és közönségét, jelölne ki e célra egy vízáradás veszélyétől ment helyen, legalább 300 négyszögöl területet és azt azon tiltakozással, hogy ezen telek és ezen felépítendő intézet senki által, semmi más célra sohasem használtassák, mint ezen intézet eltulajdoníthatatlan tulajdonát – betelekkönyvezetné ezen szavakkal:

*A Keresztény Szeretet paulai sz. Vincze-rendi Leányainak¹
Pest-József vagy Ferencz külvárosi Katolikus Leánynevelője*

Ezen épület felépítésére és teljes, a kápolnát is beleértve belfelszerelésére ötvenezer (50 000) forintot szántam, az irgalmas nénék ételmezésére pedig és az intézet egyéb szükségleteinek fedezésére külön ötvenezer (50 000) forintnyi tőkét, úgy, hogy az intézetnek évenként előlegesen háromezer forintnyi ezüstben legyen, hogy ebből néhány szegény árva leánykát is nevelhessen. – Így összesen legalább százezer (100 000) forint fog kívántatni: amit érintek, mert épp ezen összeg oka, hogy jelen régtől táplált tervem életbeléptetését még csak most indítom meg. De miután érzem, hogy immár beesteledett, Idvezítőnk szavait: Munkálkodjatok miglen nappal van, mert eljő az éj, amidőn már nem lehet – nekem intőleg hangzani értvén, számot vetettem magammal és némely fekvő magánbirtokomat is pénzre teendő, látom, miszerint úgy mint értelmetlen eszköz az Isteni Gondviselés kezében, hálát mondhatok Istennek, hogy lehetségessé tette nekem ennek kivitelét, valamint ünnepélyesen le is kötöm magamat mindezeknek hő teljesítésére.

Leend az intézetben három osztály számára három tágas terem és egy kézimunkaterem, amely egyszersmind próbateremnek is használtathatni.

A tannyelv magyar leend – különben alkalom fog nyújtatni mellesleg a német nyelv megtanulására is.

Minden a magyar kormánytól ily intézetek számára megengedett tantárgyak elő fognak adatni és ezen szükséges és hasznos tárgyak mellett a fizikára – természettanra – jelesen pedig annak gyakorlati czikkeinek előadására kiváló gond fog fordítatni, valamint a kézimunkára is.

A tisztaságra különösen fog ügyeltetni. – Ezen intézetben minden hitfelekezetű leányka ingyen fog oktatást nyerni – úgy, hogy a nem katolikus leánykák a katolikus hitoktatásban és vallásgyakorlatokban nem veendenek részt, a magukét ezen intézeten kívül, saját lelkészeikkel végezhetvén. – Különben a keresztény szeretet leányai a

¹ A rend mai hivatalos elnevezése: Páli Szent Vincéről Nevezett Irgalmas Nővérek Szeretet Leányai Társulata

keresztény szeretet szellemében éber szemmel fognak figyelni és lelkiismeretesen őrködni, hogy mindezen lánkák közt egymás iránt őszintén szívélyes és szeretetteljes érintkezés háborítatlan virágozzák boldog egyöttlétnek feltétele mindinkább növeltessék minden a keresztény szeretet szellemében.

Istené a dicsőség!

– Budán november 24. 1871.”

Ezen alapítólevelet, mely Ranolder ajánlatát a fővárosnak és annak föltételeit foglalja össze röviden, Ranolder a következő szavakkal és több tanú előtt tett aláírásával hagyja helyben:

„Láttam és úgy mint saját egyszerű szavaimmal megegyezőt hitelesnek nyilvánítom, egyszersmind érvényesnek –pedig talán közelebbi halálom esetére is érvényesnek kijelentem és mint ilyet megerősítem.

*Ranolder János s.k.,
v. püspök”*

*Az idézet Takács Lajos: Ranolder János veszprémi püspök és munkássága 1806–1875
(Veszprém, 1987.) című könyvéből való (122–123.)*

Korabeli festmény Ranolder Jánosról

RANOLDER JÁNOS, AZ ALAPÍTÓ

Iskolánk alapítója 1806. május 16-án született Pécsen, köztisztviselőként álló polgári család sarjaként. Iskoláit szülővárosában kezdte, majd tanulmányait Pesten folytatta a papi szemináriumban. Pappá szentelése után először a pécsi püspökségen dolgozott. Később további tudományos képzésre Bécsbe küldték, ahol teológiai doktorátust szerzett. Ezután visszakérülve Pécsre, az ottani papi szemináriumban tanított. Kiemelkedő képességei, ismeretei révén 1840-től már a pesti egyetemen adott elő. A görög, a latin és a héber nyelv elsajátítása után több élő európai nyelvet is megtanult. Egyházi szakírói tevékenységet is kifejtett. Műveket publikált *Hermeneuticae Bibliae generalis* valamint *A katolikus anyaszentegyház szertartásai* címmel. Tanulmányúton járta be Európa nevesebb helyeit: megfordult Itáliában, Angliában, Svájcban és Németországban. Tapasztalatairól a *Religio* című folyóiratban számolt be. Az egyházi ranglétrán nagy léptekkel haladt előre, előbb pécsi kanonok, majd a papnövelde kormányzója, s 1849-ben, negyvenhárom évesen már veszprémi püspök. Jövedelmeinek jelentős részét rendkívül szerteágazó karitatív tevékenységére fordította: Ranolder János püspök, aki szabadidejében legszívesebben szőlőbirtokaira visszahúzódva töltötte napjait, hitben, szerénységben leélt élete során mintegy négymillió forintot – az akkori időkből hihetetlenül nagy összeget – fordított közcélokra. Alapítványokat hozott létre a pécsi szegény betegek gyógyítására, a veszprémi egyházmegye rászoruló papjai, apácái, iskolái támogatására. Veszprémben kórházat, zárdát, iskolát építtetett, s élete utolsó nagylelkű gesztusaként a főváros részére százezer forintot adományozott egy leánynevelő intézet alapítására. A tudós és bőkezű mecénás nevét viselő iskola – a Ranolder Intézet – mai neve: Leövey Klára Gimnázium.

*Ranolder János
emléktáblájának
megkoszorúzása
az iskola
megnyitásának
130. évfordulóján,
2005. szeptember*

A RANOLDER INTÉZET TÖRTÉNETE

Ranolder János veszprémi püspök 1871 szeptemberében fogalmazta meg iskolánk alapító levelét. „A Pest Ferencz külvárosában” tervezett katolikus leánynövelde számára 300 négyszögöles telket kért „Pest városának tisztelt előljáróságától és közönségétől”.

A kiegyezés utáni években vagyunk. Az 1849 óta szunnyadó energiák felszabadultak. Az ország népe hatalmas erővel kezdett egy új rend építésébe, behozandó a majd évszázados lemaradást. Az akkori vezető politikusok egyetértettek abban, hogy az egyik legsürgősebb feladat a magyar alapfokú oktatás átszervezése. Ehhez a hatalmas feladathoz megvolt a rendkívüli ember is, báró Eötvös József kultuszminister személyében. Eötvös József megalkotta az 1868. XXXIII. törvényt, amely változtatásokkal ugyan, de 1948-ig a magyar oktatás alapja lett. Az Eötvös-féle törvény háttérbe szorította a felekezeti iskolákat a községi iskolákkal szemben. Az egyházak azonban nem nyugodtak bele térvészítésükbe az oktatásban. Sorra alakultak a felekezeti iskolák.

Az egyházi iskolák alapításának áramlatába illik bele Ranolder János veszprémi püspök tevékenysége is. Egyházmegyéjében hat leányiskolát alapított (Veszprémben, Tapolcán, Keszthelyen, Pápán, Kaposváron). A hetediket is megyéjébe szánta, de ez a terve meghiúsult, így került a hetedik intézet Pestre, pontosabban a Ferencvárosba.

A budapesti Ranolder Intézet 1875. szeptember 29-én nyitotta meg kapuit a főváros által biztosított telken, tizenhét nappal a nemes alapító halála után. Az oktatás első formája háromosztályos elemi iskola volt, amelyet még egy év kézimunkaképzés zárt le. Az „anyaépület” a Vendel és Gyep utcák sarkán (Wendelingasse és Weisengasse, ez utóbbi ma Thaly Kálmán utca) állt, homlokzata a Gyep utcára nézett. Az egyemeletes zöld épületben kisdedóvó, három tanterem az elemi iskola és egy negyedik a kézimunkaképzés számára, valamint egy kicsinyke internátus kapott helyet. A kisdedóvó és a tantermek a földszinten; a kápolna, a nővérek lakásai és a tucatnyi gyermek elhelyezését szolgáló háló az emeleten helyezkedett el.

Az eredeti egyemeletes anyaépület

130 év telt el azóta. 130 rendkívüli év: két világháború, a trianoni békeszerződés, többszöri rendszerváltás. Ennek a 130 évnek a magyar történelmében benne van a Ranolder története, és fordítva: az iskola történetében benne van a magyar történelem is. Volt ezekben az épületekben például „ludovikások” (tisztiskolások) börtöne 1919-ben és bolgár diákothon is 1951-ben. Az iskola történetén keresztül nyomon követhető a magyar oktatás 130 éves története, hiszen ezek között a falak között szinte minden megtörtént, ami ebben az időszakban a magyar alsó- és középfokú oktatást jellemezte. Volt elemi iskola, tanítóképző, 12 évfolyamos iskola, 4 és 6 osztályos gimnázium is. Jelenleg a 6, 5 és 4 évfolyamos képzésre járó gimnazisták mellett „estisek” és érettségizett, „tizenharmadikos” diákok tanulnak az iskolában. „Historia est magistra vitae” – a történelem az élet tanítómestere. De nemcsak a világtörténelem, országok vagy népek történelme, hanem egy iskola története is.

A Páli Szent Vincéről Nevezett Irgalmas Nővérek ferencvárosi iskolája nehéz körülmények között kezdte munkáját: az alapító által adományozott összeg kamatait csak a következő év elején kezdték átutalni. Az első év kiadásait a nővérek „kölcsön”-pénzből fedezték. Az iskolai élet is akadozott. A szülők nehezen engedték el gyerekeiket az új iskolába.

A gyermekek eleinte mosdatlanul, piszkosan, rongyosan, némelyik egy ingecskeében jött az iskolába. Még a tehetősebb szülők sem áldoztak gyermekeikre, a nővéreknek kellett őket rendbehozni. A jólelkű főnöknő valahogyan ruhaszövetet szerzett s a nővérekkel együtt megvarrta. A kiosztott »réklik«-nek nagyon örültek, kezdték többre becsülni az iskolát s szinte versenyeztek, ki küldi oda tisztábban, rendesebben a gyermekét.

(Ranolder Intézet Évkönyve, 1925-26. 8.)

Abban az időben a Külső-Ferencváros még szinte teljesen német ajkú volt. A feljegyzések szerint „különösen a nyelvkérdés okozott sok nehézséget. Mindent előbb németül kellett elmondani, s csak azután lehetett magyarul betanítani.”

(Ranolder Intézet Évkönyve, 1896-97. 4.)

Éppen a magyar nyelv terjesztése volt az, ami az intézetbe 1876-ban ellátogató Röck Szilárd ügyvédet arra indította, hogy jelentős összegeket hagyjon az intézetre. Első látogatása után nyomban 15 000 forintot adományozott a nővérek javára, majd ezt végrendeletében 25 000 forintra növelte. Az adakozó óhaja szerint ez az összeg a nővérek szükségleteinek fedezésére szolgált. A nővérek azonban a főváros engedélyével az épületre fordították. Ekkoriban ugyanis már egymás után nyíltak meg az elemi iskola 4., 5., 6. osztályai, illetve a felsőbb népiskola 1. és 2. osztályai. Érhető tehát, hogy az épület kezdett kicsinek bizonyulni. Röck Szilárd adományaiból 1890-ben az anyaépületre ráhúztak még egy emeletet és egy rövidebb oldalszárny is elkészült. Ekkor már nyolc tanterem volt a házban, s az internátus több mint száz főt fogadott be a második emeleti hálótermekben. Az internátus nemcsak praktikus okokból vált népszerűvé a távol lakó növendékek és szüleik körében, hanem egészséges szellemű nevelési elvei is vonzották az új jelentkezőket.

Az 1896-ban kiadott Homolka-féle térkép még az intézet épületének 1890-es állapotát mutatja

Tudva, mily gondot s aggodalmat okoz minden szülőnek az, ha gyermekétől tanítás céljából megválni kényszerül: mindent elkövetünk, hogy amennyire tehetségünkől telik, megfeleljünk ama nagy bizalomnak, mellyel a szülők gyermekeiket, legdrágább kincsüket reánk bízják. Nem csupán szállásadók, hanem lelkiismeretes gondozók akarunk lenni, hogy azt az odaadó szülői szeretetet, ami őket otthon körülveszi, lehetőleg pótoljuk.

Az internátusi növendékek iskolán kívül is állandó felügyelet alatt vannak: nem értve ezen azt a folytonos gyámkodást, mely minden szabadabb mozgást s a gyermeki derűtség megnyilatkozását kizárja s mely éppen ezáltal lehetetlenné teszi az egyéniség kiismerését, ami pedig a sikeres nevelés annyira fontos tényezője – írja egy korai évkönyv az internátusról.

(Ranolder Intézet 1908-9. Évi Értesítője, 12-13.)

Álljon itt érdekességként egy ismertető az internátus rendjéről:

A bennlakó növendékek fölött a főfelügyeletet az intézet főnöknője gyakorolja, aki a neveléssel megbízott nővérekkel együtt igyekszik megfelelni annak a bizalomnak, amellyel a szülők gyermekeiket intézetünkbe hozzák.

Ezt az anyai gondoskodó szeretetet érzik is növendékeink s teljes bizalommal fordulnak a tisztelendő főnöknőhöz ügyes-bajos dolgaikban, kérnek tőle tanácsot. Ez a közvetlenség természetesen még nagyobb azon nővérekkel szemben, akik minden idejüket nekik szentelik, ellátják anyagi kisebb szükségleteiket s ezek bevásárlását a nagyobb növendékek közreműködésével eszközlik, hogy ez irányban is nyerjenek tapasztalatokat. Betegség esetén gonddal és odaadással ápolják növendékeiket, s ha a baj csak kissé is aggasztóbb, értesítjük erről a szülőket.

Talán nem vagyunk szerénytelenek, ha itt azt is fölemlítjük, hogy ennek a körülménynek, meg a drágaság mellett is elég jó konyhánknek tulajdonítható, hogy növendékeink szépen fejlődnek és huzamosabb ideig tartó tanulmányaik elvégzésére

évenként szívesen és örömmel jönnek vissza intézetünkbe.

Akik gyermekeiket az intézet internátusába felvétetni óhajtják, forduljanak a tisztelendő főnöknőhöz, miután erre nézve az „Utasítás” című fejezet értelmében véglegesen határoztak.

Utasítás a bennlakó növendékek részére:

Az intézetbe csak római kath. vallású, egészséges s ép testű leánykák vehetők föl,¹ kik iskolai bizonyítványukat előbb bemutatják. Ha a már beírt és fölvevő növendék bármely okból nem foglalja el helyét, erről az intézet főnöknőjét haladéktalanul értesítse.

Érdeemes átböngészni azt a felsorolást is, amely az internátusba beköltöző lányok szükséges felszerelését ismerteti. A ruhaneműk, cipők és egyéb szükséges holmik sokasága jelzi, hogy mekkora terhet jelentett a szülők számára egy internátusban lakó gyermek felszerelésének összeállítása. Elgondolkodhatunk a lista régies szóhasználatán, az idők változásán és rácsodálkozhatunk a már ismeretlen, vagy megmosolyogtatóan avitt felszerelési eszközök nevére mint például *lustre, commode, étszerzsámoly, reformkötény* stb:

Minden növendék hozza magával a következőket:

*8 ing, 2 fűrdőing,
6 nyári nadrág,
6 nyári hálózeka,
4 nyári színes alsósoknya,
2 nyári fehér alsósoknya,
6 téli nadrág,
2 téli flanell alsósoknya
6 téli hálózeka
24 zsebkendő
12 pár harisnya
6 törülköző
2 hosszú fehér abrosz
6 asztalkendő
4 étszertörő-ruha²
1 derékalj (matrac 3 dbban)
1 paplan
1 ágypokróc, vagy dunna
1 vagy 2 párna huzattal
3 ágy-és paplanlepedő
1 téli kabát sötétkék vagy fekete
1 tavaszi kabát sötétkék vagy fekete*

¹ Úgy tűnik az alapító, Ranolder János azon tervéről, hogy: „ezen intézetben minden hitfelekezetű leányka ingyen fog oktatást nyerni” ekkorra már elfelejtkeztek.

² törölgető ruha

4 mosható fejkendő,
 1 téli nagyobb kendő ház körül
 2 pár ruhaujjvédő (fekete lustre³)
 1 pár nyári s 1 pár téli kesztyű
 1 pár fehér kesztyű
 cipők (gummisarok nélkül), torna-, éjjeli cipő (commode), sárcipő
 étszer⁴, 2 pohár, étszerzsámoly⁵
 eső és napernyő
 sűrű és bontófésű zacskóban,
 fog-, haj-, ruha-, cipőkefe,
 1 bádogdoboz = szappantartó
 zsebkész; felszerelt varrókészlet
 bőrönd vagy láda
 4 felsőruha adott minta szerint,
 1 tornaruha sötétkék szövetből fehér zsinórdísszel (alj, matrózból, nadrág)
 2 fekete lustre reformkötény (csak fekete dísszel)
 levélpapír, bélyegek.
 Keresztlevél, iskolai, orvosi, oltási bizonyítvány.

A derékaljat az intézet is beszerzi, ha legalább 3 nappal előbb megrendelik; a lószőrrel
 kitömött 30-32 K; a tengeriszénával kitömött 14.50 K-ba kerül. A derékalj hossza
 172 vagy 160 cm., szélessége 72 cm legyen. A harisnyákra kötő (szalag) varrandó,
 hogy a mosásnál a párokat összeköthessék.

Minden egyes ruhadarab és más tárgy (ernyő, kefe, étszer stb.) az átadásakor,
 valamint azon ruhanemű is, mely belépéskor a növendéken van, az adott számmal
 már bejegyzett legyen. Az intézet a bejegyzést nem vállalja el. A kelengyét lehetőleg
 augusztus végén küldjék el a bőrönd, láda kulcsával együtt.

A következő részlet tanulmányozásához papírt és ceruzát, avagy zsebszámológépet
 ajánlunk. A költségek összeszámlálása, hozzávetőleges átszámítása a mai árakra
 tájékoztatást nyújthat arról, hogy mely társadalmi rétegekhez tartozók engedhették meg
 maguknak, hogy leánygyermeküket Pestre, a Ranolderbe küldjék iskolai tanulmányokra.
 Az internátusi felszerelés és az étkezés díja együtt a tandíjjal és a tanszerek költségeivel
 láthatóan olyan terhet jelentettek, amely a közép-, vagy kispolgári nivó alatt élők számára
 nemigen tette lehetővé, hogy gyermeküket a Ranolder Intézetbe küldjék tanulni. (Ennek
 ellensúlyozására az intézet fennállása alatt az irgalmasnővérek mindig törekedtek arra,
 hogy a rászorulóknak segélyben részesülhessenek.)

Fizetési illetmények:

1. Egész évre szóló szeptemberben egyszerre fizetendő:
  - a. beíratás 4 K

³ fényes selyem anyag

⁴ evőeszköz

⁵ evőeszköztartó

- b. intézeti kalapok, egyenruha-, butor-, edény- és sodronyhasználatért 25 K*
- c. mosásért 45 K*
- d. orvosdíj 10 K*
- e. fürdőkért 10 K*
- f. könyvtárra 2 K*
- g. tánctanítás 15 K (nem kötelező)*

2. Tandíj a polgári iskolában 40 K, a tanítónőképzőben 80 K, fele szeptemberben, fele januárban fizetendő. Tanítónőképesítő vizsga díja 40 K, az oklevélé 4 K. A hercegprímásnak az 1909 évi 4456. sz. rendelete értelmében a beíratásnál 2 K-t fizet minden tanuló az egyházmegyei r. kath. iskolák javára. A képesítő vizsga alkalmával a főnti célra ugyancsak a hercegprímás rendeletére 5 K.

3. Havonként fizetendő:

- a. tápdíj 42 K,*
- b. zongoralecke 10 K (csak a képzőben kötelező);*
rendkívüli tárgyak: német vagy francia nyelvi órákért 4 K, külön rajz és festés 10 K. E díjak negyedévenként is fizethetők.

4. Tankönyvek és írószerekre körülbelül fizetendő:

Elemi iskolában:

- I. oszt. könyvek 1 K, írószerek és slöjd⁶ 5 K*
- II. oszt. könyvek 1'50 K, írószerek és slöjd 4 K*
- III. oszt. könyvek 4'60 K, írószerek és slöjd 5'50 K*
- IV. oszt. könyvek 6'42 K, írószerek és slöjd 7 K*

Polgári iskolában

- I. oszt. könyvek 18-20 K, író- és rajzszerek 10-12 K*
- II. oszt. könyvek 20-22 K, író- és rajzszerek 10-12 K*
- III. oszt. könyvek 22-24 K, író- és rajzszerek 10-12 K*
- IV. oszt. könyvek 22-24 K, író- és rajzszerek 12-14 K*

Tanítónőképzőben:

- I. oszt. könyvek 28-30 K író- és rajzszerek, slöjd 18-20 K*
- II. oszt. könyvek 25-30 K író- és rajzszerek, slöjd 18-20 K*
- III. oszt. könyvek 30-36 K író- és rajzszerek, slöjd 14-15 K*
- IV. oszt. könyvek 18-20 K író- és rajzszerek, slöjd 12-14 K*

Az internátusi élet rendjéről, az egyéb általános tudnivalókról az alábbi részlet tájékoztat:

Különféle megjegyzések:

- 1. Midőn a szülő vagy gyám elfogadja az utasításban foglalt föltételeket, beküldi 1. a. és b. alatti 29 K-t, az intézet beírja a növendéket és számát bejegyzés végett közli.*

⁶ A slöjd az iskolai kézimunka-oktatás skandináv eredetű rendszerét jelenti, valamint az ehhez szükséges anyagokat, kellékeket.

2. Belépés: szeptember 5., 6. vagy legkésőbb 7. napja.
3. A növendékek semminemű ékszert nem hozhatnak magukkal, kivéve a fülbevalókat.
4. Levelet szüleiknek minden vasárnap 2. irhatnak vagy hetenkint is azok kívánságára; rokonoknak ritkábban, barátoknak nem irhatnak.
5. Hazamehetnek karácsonyi szünetre december 20-án, husvét szünetre virágvasárnapon; de január 2.-án illetve husvét után kedden okvetlen vissza kell jönniök. A karácsonyra ittmaradt növendékek részére az ajándékot vagy e célra szánt összeget december 20.-ra kell elküldeni.
6. Látogatás a helyben és környéken lakó szülők és legközelebbi rokonok részéről szeptember 15-étől számított minden második vasárnap tehető délután 4 órától 6 óráig. E határozott napon kívül nem lehet a gyermekekkel beszélni. A növendékek fivérei minden második látogatásra jöhetnek, unokafivérek és barátok nem jöhetnek.
7. Kimaradás. Ha egy növendék elfogadható ok nélkül évközben kimarad az intézetből, a szülő vagy gyám köteles a tápdíjat egész évre megfizetni. Ha egy növendék az intézeti szabályok ellen nagyban vét, elbocsáttatik az intézetből.
8. A növendékek 10 órára zsemlyét kapnak, de ha mást is kívánnak (sonka, vaj, sajt, stb.) havonként 4 K-t fizetnek.
9. Kézimunkát tanterv szerint tanulnak és ha elvégezték, kívánságra mást is készíthetnek.
10. Elfogad az intézet oly növendékeket is, kik csupán kézimunkát -beleértve a fehérmű- és felsőruhavarrást- német vagy francia nyelvet, zongorát, rajzot, tervezetést és festést óhajtják gyakorolni. A tandíj a tantárgyak szerint esetről-esetre állapíttatik meg. Varrógépek használata külön számíttatik.
11. Számlát a kézimunkákról, hangjegyekről, gyógyszerekről, valamint huzamosabb betegségnél orvosi kezelésről és egyéb szükségletekről félévenként küld az intézet.

Tisztelettel kérjük az utasításra 15 napon belül a választ.

(Az utóbbi négy idézet az 1910-11-es évkönyvből való, 20–23.)

Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy mind a szülők, mind a főváros sürgette a polgári iskola elindítását. Ehhez ki kellett bővíteni az épületet. A főváros 32 000 koronás támogatásával 1892-ben felépítik a kétemeletes jobboldali szárnyépületet. Az építkezéshez újabb telkeket is biztosított a főváros. A mai Balázs Béla (akkor Ranolder) utcai szárnyban kaptak helyet a polgári iskola négy osztályán kívül az internátus nappali termei, két hálóterem és az ebédlők. A polgári iskolát az építkezéshez nyújtott anyagi segítség után továbbra is támogatta a főváros – huszonnégy éven keresztül évi 1200 forinttal. A polgári iskoláról a következő tájékoztatót olvashatták az érdeklődők a Ranolder régi értesítőiben:

A polgári iskola I. osztályába fölvehető minden római katolikus vallású tanuló, ki 10-ik életévét betöltötte s az elemi iskola IV. osztályát sikerral végezte.

Beíratáshoz a tanulók – szülők vagy helyetteseik kíséretében jönnek. Magukkal hozzák a keresztlevelet, az utolsó iskolai és újraoltási bizonyítványt.

Tandíjmentességet budapesti illetőségű, szegénysorsú, jómagaviseletű és

szorgalmas tanulók nyerhetnek. Ez iránti kérvényeiket az intézet főnöknőjéhez intézik s szeptember hó folyamán az osztályvezetőknek benyújtják.

Javító vizsgálat alapján belépő tanulók és ismétlők a tandíjmentességre nem tarthatnak igényt.

A hanyag és rossz magaviseletű tanulók a tandíjmentességet évközben elveszíthetik.

E helyütt fölhiujuk a t. szülők figyelmét az 1885. évi augusztus 25-én 33.561. szám alatt kiadott miniszteri rendelet következő pontjaira:

Ha a növendéket oly betegség éri, mely miatt előreláthatólag több napig kénytelen az iskolát elmulasztani, a szülők kötelessége erről az igazgatónál azonnal jelentést tenni, mely alkalommal a betegség neve s a kezelő orvos neve is bejelentendő.

Ha a mulasztás előre nem látott akadály miatt történt, első iskolába menetelkor köteles a tanuló az osztályfőnöknél elmaradását szülőjétől vagy annak helyettesétől (Betegség esetén az orvostól) kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

Az igazolatlan mulasztások azonkívül, hogy a bizonyítványba kitétetnek, a magaviselet jelzésére is befolyással vannak.

Ha valamely növendék igazolatlanul, habár szakadozottan annyi órát mulaszt el egy tanév alatt, mennyi egy heti tanóráinak összege, akkor a tanintézetből kiléptetnek tekintetik.

Elemi V. osztályból a polgári iskola II. osztályába, illetve elemi VI. osztályból a polgári iskola III. osztályába csak felvételi vizsga alapján vehetők fel a tanulók. (1893. évi VII/25-én kelt miniszteri rendelet 12. -a értelmében a felvételi vizsgálatoknál teljes szigor alkalmazandó. 1900. évi 40.863. sz. a. rendelet értelmében pedig ezen felvételi vizsgálat tantárgyanként 4 koronával díjazandó.)

(Részlet az 1908/09-es évkönyvből, 78–79.)

Az intézet történetében új fejezetet nyitott az 1893-ban megnyílt tanítónőképző. A Szent Vince rend nővérjelöltjei korábban magántanulóként voltak kénytelenek megszerezni a tanítói oklevelet, ezért a rendnek érdeke volt, hogy saját intézményein belül tegye lehetővé a tanítónőképzést. A katolikus középosztály igénye is az volt, hogy leányai tanítói képesítést szerezzenek. Budapesten ekkor még csak egy katolikus tanítóképző működött, az angolkisasszonyoké. Vaszary Kolos bíboros-hercegprímás 1893. június 18-án Rómában kelt engedélye alapján a Ranolder Intézet tanítónőképzője is megkezdhette működését 1893 szeptemberében. Az épület azonban ismét szűknek bizonyult, újabb bővítésre volt szükség. Budapest Székesfőváros tanácsa húsz évre évi hétezer koronát szavazott meg az intézet építési költségeire. Elkészült a Vendel utcai szárny (Kauszer József műépítész tervei szerint), ahol az első emeleten a tanítóképző tantermei, a földszinten és a második emeleten a nővér-jelöltek nappali- és hálótermei, az alagsorban pedig a tornaterem és az ebédlő nyert elhelyezést. Ekkor készült a jellegzetes – ma már csak fényképeken látható – téglakerítés, és alakult ki a nyáron játszótérként, télen korcsolyapályaként szolgáló udvar.

A Vendel utcai szárny 2005-ben

Az épület 85 helyiséggel Budapest egyik legnagyobb iskolaépülete lett, amelynek belső kialakítására is nagy gondot fordítottak:

A tantermek egyenlő nagyságúak, mindegyik 8,5 m hosszú, 6 m széles, 4,5 m magas. Három nagy ablak 1,35 m szélességben, 2,8 m magasságban, fölérnek egészen a mennyezetig... A fűtésre cserép- és vaskályhák szolgálnak, melyeket a folyosóról kell fűteni. Világítás céljából a tantermek mindegyike hat Auer-féle gázlámpával van ellátva... Ezen kívül, ha kell, kézi kőolajlámpák is vehetők igénybe... A ruhafogasokat a zárt folyosókon helyezték el. A padok a gyermekek nagyságához vannak szabva, a képezdei II., III., és IV. éves növendékek asztalok mellett, székeken ülnek. A fekete táblák a falra vannak erősítve s csigákon föl- és letolhatók... A szertár minden szükséges fizikai s vegytani eszközzel föl van szerelve... Az épület folyosóit s termeit szobrok és képek díszítik, melyek ízléssel vannak megválogatva... Hála és köszönet illeti azokat, akik ezt létesítették... az intézmény három nagy jótevőjét: Ranolder János püspököt, Röck Szilárdot s budapest székesfőváros törvényhatóságát.

(A Ranolder Intézet Évi Értesítője, 1900/01. 17–19.)

A tanítóképző szellemiségének megalapozója Holczmann Augusztia főnöknő volt, aki csaknem 30 évig irányította az intézet munkáját. Kezdetben a polgári iskolának és a tanítóképzőnek közös igazgatója volt (Schiffer Ferenc 1893–98, Krizsán Mihály 1898–1906, dr. Magdics Ignác 1906–1929), ez is biztosította az intézmény egységes nevelési koncepcióját.

További építkezésekre is sor került. 1900-ban kibővítették az intézet kápolnáját, amelynek eredményeképpen immár négyszáz gyermek fért el benne. A főszárny első emeletén elhelyezkedő gótikus stílusú építményt Lohr Ferenc festőművész freskói díszítették.

1902-ben a több mint 200(!) óvodáskorú gyermek számára megvásárolták az épülettel szembeni földszintes házat, ahol még abban az évben megnyílt a kisdedóvó. (A hajdani Gyep – ma Thaly Kálmán – u. 38. számú épületet 2005-ben elbontották, csak homlokzatát hagyták meg.)

*A kisdedóvó udvara
1905 körül*

A kisdedóvó (később lakóház) 2005-ben: csak homlokfala áll, mögötte a szomszédos épületben (egykor polgári iskola) működő óvoda ideiglenes játszótere, a háttérben a Viola utca épülő háza

A Ranolder Intézet első negyedszázada alatt fokozatosan kialakult az az intézeti struktúra, amely 1948-ig, az államosításig működött: kisdédóvó, elemi iskola, polgári leányiskola, tanítónőképző.

Ezek iránt az iskolák iránt – főleg a polgári iránt – olyan nagy volt az érdeklődés, hogy újabb tantermekre és internátusi helyekre lett szükség. A bővítés anyagi forrásait egy ismeretlenséget kérő adományozó teremtette meg, de felhasználták az intézet alaptőkéjét és az egyház által adott pénzüsszeget is. 1907-ben felépült a háromemeletes udvari kereszt szárny, amelynek földszintjén és első két emeletén az internátus nappali szobái, valamint zongoraszobák helyezkedtek el, míg a harmadik emeletre a rajzterem került.

Az újonnan épült udvari kereszt szárny korabeli felvételen

A kereszt szárny napjainkban

1908-ban megvásárolták a kisdedőví melletti telket, és egy nyár alatt(!) felépítették a polgári leányiskola új épületét. Az épületben nyolc tanterem, tornaszoba, tanárszoba, könyvtár és szertár létesült. A házban ma óvoda működik.

A Ranolder Intézet polgári iskolájának homlokzata 1910 körül

Ma az egykori polgári épületében óvoda működik

1908-ban elkészült a főépület Gyep utcai részének homlokvonalán emelt kétemeletes toldaléképület is. Az épületeket Salkovits Károly műépítész, királyi főmérnök tervezte. A korabeli leírás szerint:

Az építményeknél különös gondot kellett fordítanunk arra, hogy egyrészt a már meglévő anyaépülettel alaprajzilag összhangban legyenek, másrészt pedig, hogy az egyszerű alaprajzi elrendezés mellett a kor igényeinek, az egészség követelményeinek is megfelelhessenek, a legkisebb részletekig, nem hagyván azonban figyelmen kívül, hogy az esztetika iránti igények is kielégítenek.

Ezek figyelemmeltartása mellett épült meg a háromemeletes udvari rész és a kétemeletes polgári leányiskola. Mindkettőnek homlokzata középkori góth ízlésű stílusban, a Németország északi részében dívó s ma már nálunk is meghonosodott szintéglával való kivitelben. Ezen kiképzési mód nemcsak a szépzészet i igényeket elégíti ki, hanem egyszerűségével és komolyságával egyben kifejezni kívánja azt a célt is melyet az épület szolgálni kíván. A formák bár középkoriak, mégis különböző

csoportosításaikban mindig újat mutatnak és ép ezért a szemlélőre a szép és kellemes érzetét gyakorolják, melyet még fokozni kívántunk azzal, hogy a háromemeletes udvari épület ablakaiban rácsot alkalmaztunk, virágok elhelyezhetése céljából. A kétemeletes utcai toldás külső homlokzata megegyezik az anyaépület homlokzatával, renaissance formákat tüntet föl.

(Ranolder Intézet Évi Értesítője 1910/11. 25.)

A Ranolder Intézet főépületének végleges formája, 1908.

Az ekkor végeredményben mai formáját elnyerő épületegyüttes nemcsak külső megjelenését tekintve emelkedett ki földszintes környezetéből, hanem belső felszereltségével, korszerűségével is:

A tantermek fölszerelése teljesen modern. Úgy ennél, mint már az építésnél is, az esztetikai és célszerűségi mellett, főleg egészségi szempontok vezettek. A padozatot itt is, mint az új internátusi épületben betonlapra fektetett Walton-féle linóleum borítja: a széleken félkörben fölhajtva fut össze az oldalfalakkal, így a porképződés teljesen megakadályozható. A falak alsó része zománcos olajfestékkel van mázolva, a termekben úgy, mint a zárt folyosókon és lépcsőházakban, ugyancsak nagyobb tisztaság céljából. A nagyméretű ablakok, mint a többi épületekben is, Pick-féle szellőztetővel ellátottak; fűtésre a legjobb rendszerű Meidinger-kályhák szolgálnak, vízmedencével ellátva, hogy a termék levegője kellő páratartalmú legyen. Világításul a mennyezetre erősített legújabb rendszerű izzó-gázlámpák vannak alkalmazva, melyek erős s a szemre jótékonyan ható felső világítást adnak. A polgári iskolában a régi disztanciájú padok helyett az összes termekben a „Zahn” féle, kétülé-

disztanciájú padokat szereztük be. ... a háromemeletes udvari részben 100 m² alapterületű és 400 m³ űrtartalmú, a kétemeletes polgári leányiskolában pedig 72 m² és 300 m³ űrtartalmú termek vannak.

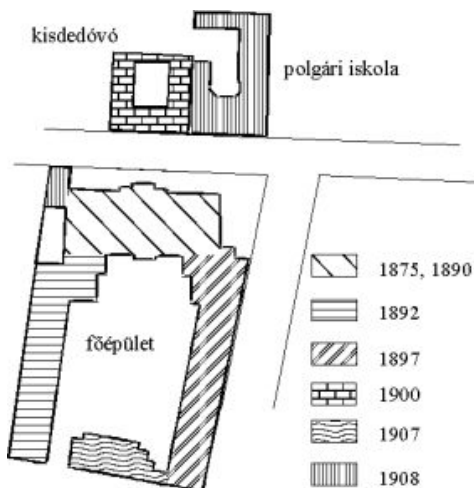
(Ranolder Intézet Évi Értesítője, 1908/09. 5., 1910/11. 26.)

A főépület is gyarapodott, elkészült a végre megfelelő méretű díszterem is:

...a növendékek számának megfelelő dísztermet létesíthetünk, állandó színpaddal felszerelve, az ünnepek s színelőadások megtartására. A hatalmas méretű teremben fogadják az internátus növendékei kéthetenként látogatóikat. A színpad készítését a Magyar Színkör szakemberei vállalták el s a díszleteket a velük összekötésben álló „Burghart és Kéri” cég festette ... a díszletek a következők: parasztszoba, polgárszoba, rokokó szalon, gótikus terem, római oszlopos templom külseje, erdő, falu, város, sziklás vidék, déli növényzetű lugas...

(Ranolder Intézet Évi Értesítője, 1908/09. 6.)

Az immár egységes, négyszárnyú főépület használata ezekben az években a következőképpen alakult: a második emeletet teljes egészében az internátus helyiségei foglalták el – hálóterem, mosdók, ruhatárak, zongoraszobák. Mivel az internátusban laktak a tanítóképzősök mellett a polgári iskolások is (számuk évről-évre 150-180 fő között ingadozott), érthető hogy az udvari kereszt szárny alsó három szintje is e célt szolgálta nappali szobákkal, mosdókkal, zongorahelyiségekkel. Az anyaépület első emeletén a kápolna, a könyvtár helyezkedett el és a nővér lakások, míg a földszinten az elemi iskola hat osztálya kapott termeket. A Vendel utcai szárny első emeletén a tanítóképző tantermei, a tanári szoba és a szertárak kaptak helyet, a földszinten pedig a már említett díszterem. A szemközti szárny földszintjén a nővérjelöltek nappali és hálótermei voltak megtalálhatók. Az alagsorban kaptak helyet az ebédlők (külön nővér-, nővérjelölt- és növendék-ebédlő), konyhák, éléskamrák, mosó-, szárító- és vasalóhelyiségek, illetve a díszterem alatti részen a tornaterem.

A Ranolder Intézet építési periódusai

A hatalmas, környezetének képét meghatározó, korszerű épületegyüttes hosszú ideig csak belső átalakításokon, korszerűsítéseken esett át. Így 1911-ben kémiai és fizikai laboratórium és előadóterem, 1914-ben természetrajzi gyakorló, 1915-ben osztálykönyvtárak, 1926-ban megnagyobbított (földszinti) tornaterem létesült. Folyamatosan változott az internátusi rész is, a kor színvonalát meghaladó berendezését jelzik a kád- és zuhanyfürdők, a nappali szobákban található rádiókészülékek és az orvosi rendelő.

Az épület 1908-as nagy bővítése után a Ranolder Intézet távolabb is terjeszkedni kezdett: a tanítóképzőben oktatott gazdasági gyakorlat céljaira a Kútvölgyi úton vettek egy 7700 négyszögöles telket, majd 1914-ben a polgári iskola mellett egy 100 négyszögöles másikat. A Kútvölgyi úton lévő telken egy gazdasági iskolát terveztek, ez azonban az első világháború miatt nem valósult meg. A megnövekedett diáklétszám és a bővülő épületek miatt a Ranolder fenntartási költségei megnövekedtek, ezért az intézet évről-évre jelentős állami támogatást kapott.

Az oktatási formák fejlődése az 1. világháború alatt is folytatódott: 1916 szeptemberétől a tanítóképző külön hatosztályos, egytanítós osztatlan gyakorlóiskolát kapott. Ebben az időben ez a képzés gyakorlati megfontolásokból igen előnyös volt, ugyanis a végzett tanítónők jelentős része került falvakba, tanyákra, osztatlan iskolába, ahol minden évfolyam diákjait közös teremben, együtt kellett tanítaniuk.

Az első világháborút természetesen az intézet is megérezte. Anyagi körülményei jelentősen romlottak. Az ország gazdasági tönkremenetele és a területvesztés természetes következményeként csökkent a jelentkező gyerekek száma. 1919-ben az intézetet az államosítás is fenyegette. A tanácskormány „szocializálta” az intézetet, élére gondnokot állított, az épületet pedig a „ludovikások”⁷ börtönének használta. De börtönnek érezték saját intézetüket a növendékek és tanáraik is, hiszen gyakorlatilag maguk is fogolyként éltek benne. A háború alatt és a háborút követő években az intézet nehézségekkel küzdött. Az épület állaga jelentősen romlott, a legszükségesebb felújításokat sem tudták elvégezni. Klebelsberg Kunó kultuszminiszter sietett az intézet segítségére azzal, hogy a vallásalapból kiutalt 30 millió koronát. Ebből, illetve a kormányzattól kapott egyéb segélyekből sikerült az intézet anyagi ügyeit rendbehozni és a szükséges felújításokat elvégeztetni. Az ötvenéves jubileumot már ismét nyugodt és biztos körülmények között várhatták. 1925. május 21-én, egy borús tavaszi napon ünnepelték az intézet fennállásának 50. évfordulóját. Ekkor már volt mit ünnepelni, hiszen a budapesti Ranolder Intézet beilleszkedett a korabeli magyar oktatás rendszerébe, megeremtette a maga sajátos arculatát, hangulatát és hagyományait. Ekkor már rang volt „ranisnak” lenni. Az intézmény rangját mutatja, hogy az ötvenedik évfordulóra tekintélyes egyházi és világi vezetők látogattak el. A megnyitó beszédet Csernoch János bíboros-hercegprímás tartotta, felolvasták Klebelsberg Kunó kultuszminiszter üdvözlését, de jelen volt Budapest és a Ferencváros polgármestere is.

Az ötvenedik évforduló már valamiféle számadásra is alkalmat ad. Az intézet két legfontosabb iskolája a polgári és a tanítóképző volt. Ezekben a létszám alakulása némi eltérést mutat az 1920-as években. Míg a polgári iskolában a létszám tartósan 200 fölött volt, addig a tanítóképzőben erősen hullámzott. A kezdő 115-ről folyamatosan

⁷ tiszti iskolások

növekszik, 1909-re megközelítve a 200-at (ez az adottságokat tekintve túl soknak tűnik). Az első világháború után a létszám elkezd apadni, 1923-ra 76 főre csökken. Ennek okai: a tanulmányi idő hat évre emelkedése és a beiskolázási terület csökkenése (Trianon). A háború után az iskola zömmel Budapestről és környékéről tud beiskolázni. Az intézet Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Soroksár, Csepel vonzáskörzetébe kerül.

A tanítóképző létszáma 1928-tól kezd ismét emelkedni. Sokan kerülnek át a képzőbe az intézet polgári iskolájából, amelyet akár a képző „alsó tagozatának” is tekinthetünk. A 20-as évek végére a képzős növendékek létszáma ismét eléri a 200-at. Az intézetnek jó kapcsolata volt a fővárossal, ezt mutatja, hogy a főváros minden évben adott segélyt a polgári iskolának. A háború előtt évi 4000 koronát, a háború után, pedig 40-45 000 koronát. Ennek fejében az intézetnek fenn kellett tartania tandíjmentes helyeket a polgári iskolában és a tanítóképzőben. A főváros azt is kikötötte, hogy ezekre a helyekre fővárosi pedagógusok és köztisztviselők gyerekeit lehet felvenni. A 40-45 000 korona nem volt sok pénz a 20-as évek elején, mivel hatalmas volt az infláció. Két bentlakó növendék évi költsége volt ennyi.

A tanítónőképző 30. évfordulóján, 1923-ban alakul meg a BRISz (Budapesti Ranolder Intézeti Iskolatársak Szövetsége). A szövetség jelmondata: „megújulás – összetartás” nem hangzatos, üres jelszó, hanem a mai napig élő valóság. A volt „ranisok” évfolyamonként, osztályonként rendszeresen találkoznak, felkeresik az iskola épületét, támogatják a rászorulókat, ápolják a betegeket. Tartják a kapcsolatot a még élő nővérekkel. A hajdani iskolához való tartozás egy egész életre szóló elkötelezettséget jelent. A tanítónőképző megtartó ereje érvényesül az ünnepek, évfordulók nagyszabású rendezvényeiben is. Kiadványok sora tanúskodik minderről. A képző sikerét az általános és magas szintű oktatás mellett a „hitében és magyarságában erős katolikus nő nevelése adja”, amely a korszak hivatalos elvárásait és szellemiségét magas szinten szolgálta. Az 1930-as évek békés, nyugodt munkával teltek. Az intézet anyagi helyzete szilárd, tekintélye – különösen a képzőé – folyamatosan nő.

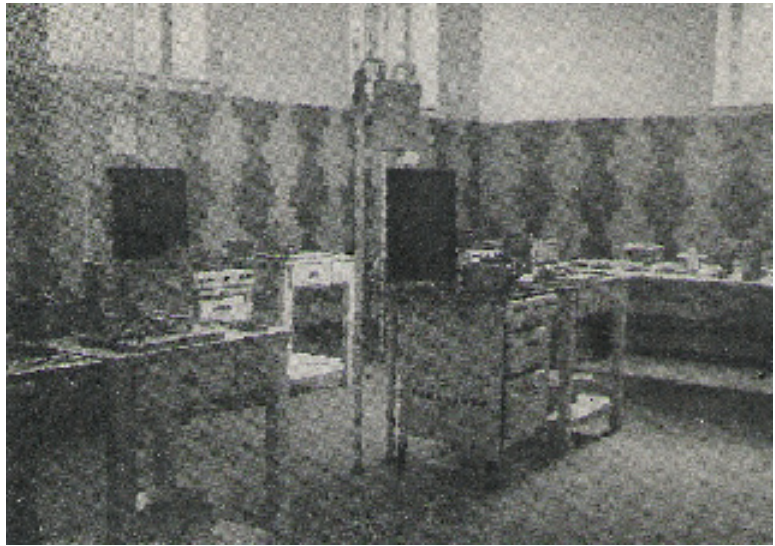
1930-ban nagyobb tatarozásokra, felújításokra került sor. Ekkor vezették be a központi fűtést, s újították fel Megyer-Meyer Antal képzőművészeti főiskolai tanár tervei szerint az intézet kápolnáját. Ezen év szeptemberében készült el az óvoda új épülete a Viola utca 33. szám alatt, a polgári iskola kertje mögötti telken.

A harmincas évek legnagyobb változása egy új iskolatípus megteremtése volt, ez a „Klára”. A „Klára” iskolát Klinda Pál atya alapította 1937-ben a Ranolder Intézet főnöknőjével Bécsy Kerubina nővérrel együtt, a Vendel utca 3. szám alatt lévő Klára Gyermekotthon épületében. Ez a gyermekotthon volt a kiegyezés utáni első gyermekmenhely Magyarországon. Gróf Károlyi Sándorné, Kornis Klára grófnő alapította, ezért halála után tiszteletére a menhely a Klára Gyermekotthon nevet kapta. Emlékének ápolására a Klára nevet átvette az épületben újonnan induló ipari leányiskola. A Ranolder Intézet természetesen nem hagyta magára azokat a fiúgyerekeket sem, akik a Klára Gyermekotthon növendékei voltak, hanem az 1938/39-es tanévben a leányosztályok mellé átvette a volt „klárás” kisfiúk csapatát, s így egy négyévfolyamos osztatlan fiúosztály is volt a gyakorlóiskolában. (Bár hivatalosan csak az 1940/41-es tanévtől vettek fel fiúkat a gyakorló népiskolába.)

A „Klára” négyéves ipari leányiskola volt. Ebben az új típusú iskolában a gimnáziumi

tananyag mellett oktattak idegen nyelvet, művészeti ismereteket, szabás-varrást, gép- és gyorsírást, sütést-főzést stb. Ez volt az országban az első ilyen jellegű iskola. Tantervét Dienes Valéria állította össze. A tanároknak csak kb. egyharmada volt szerzetes, a többiek világi tanárok voltak. A „Klára” növendékeinek egy része az anyaintézet internátusában lakott, s a két udvart, kertet a tanulók együtt használták, köztük az 1940-ben épült teniszpályát is.

*Korszerű tankonyha
gáz- és villany-
tűzhelyekkel*

*Az iskola varrodája
korszerű Pfaff-
gépekkel berendezve*

Gépirás órán a Klára intézetben

*A Nemzeti Újság
illusztrációja három eredeti
„Klára-modellről” (Griga
Györgyi kreációi)*

Az iskola sikeres volt, egymás után nyíltak meg a „Klára szalonok”, amelyekben a leányok által varrt ruhákat árusították. A Klára szalonokat az évkönyvekben így reklámozták:

KLÁRA DIVATHÁZ SZÖVETKEZET

Kabátok, kosztümök, női-, gyermek-, leányka-
és intézeti ruhák.

IV. ker. Bécsi-utca 7. szám.

Az országban elsőként ipari érettségít tett leányok hálájuk jeléül a következő felajánlást tették:

„Mi, a Ranolder intézeti »Klára« r. k. ipari leányközépiskola első érettségiző csoportja kedves intézetünk iránt mély hálánkat akarjuk kifejezni a reánk pazarolt nagy szeretetért. S ezért alaptókéül 100 pengőt adunk egy oly zászló költségeihez, mely iskolánk célkitűzéseit kifejezi.

E zászló által mindig itt maradunk, s hirdetjük az utánunk jövőknek, hogy érdemes volt elindulni azon az úton, melyet intézetünk kijelölt.”

Budapesten, 1941. május 7-én.

A Klára ipari leányiskola alapítójának, Klinda Pál atyának mélységes humanizmusáról tanúskodik, hogy 1944 őszétől az iskola épületeiben üldözött zsidókat rejtegetett, illetve számukra vatikáni és svéd menleveleket szerzett. Sikerült a varrodát katonai megrendelésekkel ellátnia és „hadi üzemmé” nyilváníttatnia. Ebben a „hadi üzemben” 120-150 üldözöttet foglalkoztatott, miközben gyerekeikre óvónők vigyáztak. Klinda Pál Izrael államtól megkapta a „Yad Vasem” érmet.

A „Klára” alapítása és sikeres működése mellett még egy fontos változás történik az intézet oktatási struktúrájában. A tanítóképzést magasabb szintre emelése érdekében a középiskolákból a felsőfokú oktatás keretébe kívánták áthelyezni. 1938-ban Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás 2202/1938. sz. leirata tudatja az intézet igazgatóságával, hogy a Ranolder Intézet nem tartozik a leépítendő tanítóképzők sorába, ezért a líceummá (vagyis gimnáziummá), illetőleg a ráépülő tanítóképző-akadémiává való átszervezése megtörténhetik. Így az 1938/39-es tanévben már egy líceumi osztály indul, amelynek tananyagában két idegennyelv tanulása is szerepel, a német mellett franciát is tanulnak a diákok. A negyvenes években az angol nyelv oktatása is megindul.

A 2. világháború kezdetben csak távoli fenyegetés volt: a növendékek ebédlöinek óvóhelyekké alakítása (1939-ben) jelezte először a tragédia közeledtét. A háború alatt az iskola élete sokban változott. A képző növendékei részt vesznek a kor „szokásos” tevékenységeiben: hadikórházakat látogatnak, fronton harcoló katonákkal leveleznek, jótékonyági akciókban vesznek részt. Ettől eltekintve az iskolai és az internátusi élet szinte zavartalanul folyt tovább az intézet falai között, még az 1942/43-as tanévben megjelent évkönyv is arról számol be, hogy *„Befásított udvar, játszótér, árnyas kert, teniszpálya áll a benlakó növendékek rendelkezésére a szabad időben. A növendékek egészségét szolgálják a csaknem mindennapos séták, heti fürdők, sportlehetőségek, naponta ötszöri étkezés.”*

1943-ban még ünneplésre is tudnak gondolni az intézet vezetői. Ekkor nagyszabású ünnepsorozat zajlott le a tanítónőképző és a polgári leányiskola fennállásának 50., valamint a BRISz megalakulásának 20. évfordulója alkalmából. Május 8-án emléktáblát avattak az intézet falán, majd pedig a Klára Intézet nagytermében Shvoy Lajos székesfehérvári püspök mondott ünnepi beszédet. Másnap a Zeneakadémia nagytermében tartottak díszgyűlést. Az ünnepség Csorda R. Romána igazgató-nővér beszédével kezdődött, majd a növendékek mozdulat-kórusa ünnepi képet mutatott be. Ezután dr. Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter üdvözölte a nagymúltú

intézet képviselőit. A műsorban egymást váltották a növendékek produkciói a hivatalos üdvözlésekkel. A következő nap délutánján került sor az intézet udvarán a nagyszabású BRISz-találkozóra és ünnepségre, amelyre 3000 vendég jött el.

Az ünnepségsorozatra készülődő nővérek Ranolder János családnevére vonatkozólag a következő kedves levelet kapták Horger Antal nyelvészprofesszortól, a Szegedi Egyetem akkor már nyugalmazott tanárától:

Kedves Kisasszonyok!

Talán érdekelni fogja Önöket, hogy milyen eredetű Intézetük nagyérdemű alapítójának, Ranolder püspöknek családi neve.

Ez természetesen német eredetű, azonban nálunk Magyarországon keletkezett német családnév. Úgy keletkezett, hogy a családnevek keletkezése korában – ez földművesek és kispolgárok körében elég késő, csak a XV-XVI. század folyamán történt – hazai németek egy Radnót községbeli (tehát valószínűleg magyar anyanyelvű) embert, akit sorsa véletlenül a körükbe vezetett, e község nevének akkori Ranold alakjával – Ranolder-nek, vagyis „Radnóti”-nak, Radnót községből jött embernek neveztek el, s ez aztán nemzedékről nemzedékre tovább öröklődött a családban.

A Radnót helynév régibb alakjai Ranót < Ranolt < Ranold < Rajnold, s ez eredetileg személynév volt, azonos a német Reinhold személynévvél, mely a kereszténységre való áttérésük idején terjedt el a magyarok között is. Egy bizonyos területet pedig, melyen később falu is keletkezett, azért neveztek el az Árpádkori magyarok e személynévvél, mert ez egy már keresztény ugyan, de még nomadizáló életmódot folytató ilyennevű magyar embernek téli szálláshelye volt.

Szíves üdvözléssel:

Bpest, 1943. ápr. 15.

Horger Antal nyug. egyetemi tanár

(Hiradó, 1943. 3.)

Az ünnepről beszámolt a BRISz időszakos kiadványa, a Ranolder Hiradó is ünnepi számában. Ebben jelentek meg a következő távolból küldött ünnepi üdvözlő sorok:

Dr. Apor Vilmos győri püspök: Fél százados jubileumuk alkalmából szeretettel üdvözlöm az Intézetet és további áldásos munkájára Isten gazdag kegyelmét kérem.

Dr. Pétery József váci püspök: Sajnálattal kell közölnöm, hogy a jubileumi ünnepségen a bérmaút miatt nem vehetek részt. Isten áldását kívánom a nagyhírű és sok jót sugárzó Intézet elöljáróira és növendékeire.

A kedves Ranolder-intézeti polgári iskola és tanítónőképző ötvenéves jubileumán lélekben jelen van és gratulál Szent László városából Deáky Jozefa tartományi főnöknő és a Ranolder-intézet 20 régi tanítványa.

Domokos Pál Péter igazgató, Kolozsvár: Ötvenéves jubileumi ünnepségük alkalmából a magam és tanári testületem nevében örömmel köszöntöm szép múltú intézetüket és Istennek bőséges áldását kérem továbbra is kiváló nevelő munkájukra, melyre minden hazai nevelőintézet büszkeséggel tekinthet.

Ormódi-Obert M. Alacoque, Szatmár: A jubileumi örömnapokra testvérszívünk melegével küldjük üdvözetünket és azon kívánságunkat, hogy jubiláló kedves Testvérintézetünk – az 50 éves Ranolder-Tanítónőképző – soha meg ne érjen olyan gyászosan zivataros 20 esztendő, mint aminőn 85 éves szatmári testvérük átküzdötte magát. A gondviselő jóságos Isten halgassa meg kérésünket s tartson meg bennünket kegyelmesen jövő Magyarországnak építésénél is alapvető munkásokul! Közös szentséglátogatásunk alkalmával egész intézetünk ezért fohászodik testvéri szeretettel.

(Hiradó, 1943. 50.)

Az 1943/44-es tanévben a gyakorló népiskolában a háború miatt már rövidített tanévet tartottak. Tanítás csak 1943. november 3. és 1944. március 31. között folyt az épületben. Ám ez az órák átcsoportosításának, és az ésszerű egyszerűsítéseknek köszönhetően nem vált a tanulmányi munka kárára. A kényszerszünetekben pedig a növendékek szorgalmasan hallgatták a „rádióiskolát”. A képesítő vizsgát április 13-án egy bombariadó miatt félbe kellett szakítani. Októberben rövid időre hadikórház költözött az intézet főépületébe, majd novembertől a pápai nunciatura népkonyhát működtetett az épület falai között. Az 1944-ben meginduló bombázások eleinte nem okoztak károkat, de 1945. január 3-án a főépületet találat érte. Szerencsére senki sem sérült meg, még az épületbe korábban beszállított menekültek, sebesültek sem, de az épületrész a kápolnával, tornateremmel együtt hatalmas kárt szenvedett; a falak ledőltek, a földemek leszakadtak.

Január 18-án, Pest felszabadulásakor rögtön megindult a romok eltakarítása, az újjáépítés. A papírral „beüvegezett” ablakok mögött két műszakban folyt a tanítás. A központi fűtés üzembe helyezéséig kályhákkal fűtötték az épületet. A rendezetlen viszonyok miatt erős volt a lemorzsolódás a diákok körében. A tanítónőképző első évfolyamára 1945 márciusában 86-an iratkoztak be, de csak 36-an fejezték be az évet. Az 1945/46-os tanévben az általános iskola 5. osztályában nem is volt gyermek, így azon az évfolyamon szünetelt az oktatás.

Az 1948. évi XXXIII. t.c. alapján államosították az ország több mint 6000 egyházi iskoláját, így a Ranolder Intézetet is. Az Irgalmas Nővérek azonban egy darabig még helyben maradhattak: az épületet megosztották a rend, és a beköltöző VII. ker. Állami Tanítónőképző között.

A Budapesti Ranolder Intézet fennállásának 73 éve alatt a következő iskolákat működtette: tanítónőképző, polgári leányiskola, elemi iskola, gyakorló elemi iskola, kisdédóvó, „Klára” ipari leány középiskola. Az intézmény államosítása után nem sokkal feloszlott apácarend Magyarországon 13 óvodát, 40 elemi iskolát és 12 középiskolát működtetett. Az Irgalmas Nővérek 24 kórházban és árvaházban dolgoztak. Búcsúzzunk a Ranolder Intézettől Csernoch János hercegprímásnak az 50. évfordulón, 1925-ben elmondott szavaival:

„De ez az intézet nemcsak a Ferencvárosban fejtett ki áldásos tevékenységet. A meggyarapodott intézet régen kinőtt az alapító által nyert keretéből. Abban az arányban, amelyben fejlődött, nőtt befolyása nemcsak a fővárosban, hanem az egész országban. A Ranolder Intézet fogalommá vált az egész országban: a vallásos és hazafias nevelés fogalmává. És különös, hogyha a Ranolder Intézetet említik, sohasem értik rajta az általa alapított többi hat intézetet, hanem a budapestit. Ez mutatja, hogy ez az intézet értette meg legjobban az alapító szándékait. Megörökítette emlékét: nem kőbe véste a nevét, hanem a hálás utódok szívébe...”

(Bánhegyesi Zoltán: A ház és Kauders Tamás: A Ranolder Intézet története című cikkei alapján összeállította a szerk. Az eredeti cikkek az iskolánk fennállásának 120. évfordulójára megjelent emlékkönyvben olvashatók, a 10–19. és 26–40. oldalakon.)

A Ranolder-kórus
műsorfüzetének borítója
(1948, Bern)

AZ ÁTMENETI IDŐSZAK TÖRTÉNETE

A második világháború után egy ideig úgy tűnt, hogy az iskola élete a régi mederben folyhat tovább, azonban a rövidesen kibontakozó új társadalmi rendszer erőteljesen fellépett az egyházak és oktatási intézményeik ellen. A Ranolder Intézet történetét azzal fejeztük be, hogy az 1948. évi XXXIII. törvénycikk kimondta a nem kizárólag egyházi célokat szolgáló tanintézetek államosítását. Innen folytatjuk most az iskola történetének ismertetését.

Az 1948–1955 közötti szakasz átmeneti jellegű volt: az épületből eltávolították az Irgalmas Nővéreket, majd különböző oktatási intézmények jöttek-mentek, míg végre 1955-től az új névadás után megkezdte működését a Leövey Klára Gimnázium.

A törvény értelmében az államosítást végrehajtó „ötös bizottság” állami általános iskola céljára birtokba vette a polgári iskola épületét (a mai óvodát, a Thaly Kálmán utca túloldalán), s az Ipari Minisztérium kapta meg a Klára Intézet épületét (ma Közgazdasági Politechnikum). A főépület esetében hosszas tárgyalások eredményeképpen megosztás jött létre: az épület Balázs Béla utcai szárnya – szintenként eltérő megosztással, leválasztással – még az Irgalmas Nővérek kezelésében maradt, mintegy ötven nővér élt itt. A fennmaradó, nagyobbik rész a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium kezelésébe került. A minisztérium a szintén tekintélyes múltú, ámde eddig önálló épülettel nem rendelkező VII. kerületi Állami Tanítónőképzőt helyezte át ide. Az 1948/49-es tanévben a négy negyedikes liceumi osztályból kettő régi ranolderes, kettő pedig az újonnan beköltözött iskola növendékeiből állt. Az épület megosztása azonban nem bizonyult tartósnak: az úgynevezett „kettes bizottság” felülbírálta a korábbi javaslatot, és a teljes épületegyüttes államosítását javasolta.

Erre az időszakra már kibontakozott a Rákosi nevével jelezhető rendszer minden törvénytelenége. A politikai perek, a rendszer „ellenségeivel” szembeni erőszakos fellépések sejtették, hogy a Ranolder Intézet története végkifejletéhez közeledik. A leszámolás az akkori gyakorlatnak megfelelően történt: az 1950. június 18-ról 19-re virradó éjjelen mindössze tizenöt percnyi időt engedve a készülődésre, az épületben élő nővéreket kitelepítették Újszászra, egy kiürített kastélyépületbe. Ezzel megvalósult az intézmény teljes állami tulajdonba vétele. A nagymúltú Ranolder Intézet utolsó tantestületének tagjai voltak többek között:

Csorda Róza Romána nővér,
 Emmert Paula Klotild nővér,
 Faludi Gizella Modeszta nővér,
 Nagy Anna Kornélia nővér,
 Pártos Katalin Margit nővér,
 Raffaelli Rozina Rafaela nővér,
 Toller Ilona Janka nővér,
 Varga E. Piroska nővér,
 Wilsch Ludovika nővér.

A Ranolder Intézet szellemiségét, hagyományait azonban tovább képviselte két világi tanár, akiket az új iskola átvett tantestületébe: Szentirmay Miklósné (Kovácshegyi

Erzsébet) testnevelő tanár, és Andor Ilona, a később legendás hírűvé vált ének-zene tanárnő. Andor Ilona személyisége évtizedekre meghatározta az iskolában tanuló növendékek nevelését nemcsak művészi, hanem etikai, morális vonatkozásban is.

Az intézmény új neve ekkor IX. ker. Állami Leánylíceum és Tanítóképző Intézet. A líceum első osztálya helyett 5. évfolyamos gimnáziumi osztály indult, a tanítóképző új (főiskolai) rendjéből következően. A gyakorló iskolában ebben a tanévben csak az első négy osztály működött. Ez az utolsó tanév, amikor az internátus – már tanulóotthonnak nevezik – még az iskolához tartozik. A második emeleti hálósobák rendbehozatalát nem sokkal a tanévkezdés előtt fejezték be. A bombatalálat miatt szétrombolódott Thaly Kálmán utcai fronton újra felhúzták a falat, kiegészítették a födém szerkezetét.

Az 1949/50-es tanévben az intézmény neve: IX. ker. Állami Pedagógiai Gimnázium. Ekkor az országban összesen 65 pedagógiai gimnáziumban folyik oktatás.

1950/51-től – miután a pedagógiai gimnáziumok rendeleti úton megszűntek – az iskola neve IX. ker. Állami Tanítóképző. Az iskola ekkori igazgatója dr. Dénes Jenőné (Posgay Katalin) volt, aki korábban a VII. ker. Állami Tanítóképző igazgatóhelyetteseként működött. A tantestület harminc főből állt. A tanítóképzéshez kapcsolódóan 8 osztályos gyakorló általános iskola is helyet kapott az intézményben. Ennek kapcsán kialakult az intézmény 12 évfolyamos jellege: az általános iskola 8. osztálya után 4 éves tanítóképző következett. Az iskola a korábbi leválasztások miatt már csak a Vendel utcai és a Thaly Kálmán utcai szárnyakat birtokolta.

A másik két szárnyban meglehetősen sűrűn változott a funkció: az 1949/50-es tanévben szakérettségis kollégium, az 1950/51-es tanévben ipari és közgazdasági leány diákotthon, az 1951/52-es évben ipari fiú diákotthon működött itt, részben bolgár növendékekkel. Ez a rész később is fővárosi fiúkollégiumként működött, Táncsics Mihály, majd Czóbel Ernő Kollégium néven, egészen 1986-ig.

A kollégium kialakítása természetesen belső átalakításokkal járt együtt. Kisebb átalakítások a Tanítóképző használatában álló szárnyakban is történtek, amelyek eredményeképpen például a második emeleti (meglehetősen nagyméretű) egykori internátusi hálókból tantermek lettek, a földszinti gyakorlóiskolai tanteremből pedig fizika előadó.

1953-ban beköltözött az épületbe a Népművelési Gimnázium néhány osztálya, sőt a Népművelési Minisztérium az egész iskolát át akarta venni. Az intézmény azonban sikeresen megőrizte korábbi jellegét, őrizte ranolderes hagyományainak morzsáit. Tantestülete stabilizálódott (1955-ben 37 fő és egy könyvtáros), sőt egy értekezleten felvetődött az új névválasztás igénye is. A tanárok az intézmény arculatának és hagyományosan szeretetteljes nevelésközpontú szellemiségének megfelelő nevet szerettek volna találni. Így esett a választás dr. Koltai István filozófia-pedagógia szakos tanár javaslatára Leövey Klárára, a 19. század hazafias szellemű nőnevelőjére.

1955-től tehát új korszak kezdődik az iskola történetében, a „Leövey” napjainkig tartó története.

(Bánhegyesi Zoltán: A ház és dr. Klima László: Az átmeneti időszak története című cikkei alapján összeállította a szerk. Az eredeti cikkek az iskolánk fennállásának 120. évfordulójára megjelent emlékkönyvben olvashatók, a 10–19. és 41–42. oldalakon.)

A MÁSODIK NÉVADÓ: LEÖVEY KLÁRA

Iskolánk névadója, Leövey Klára 1821. március 25-én született Máramarosszigeten. Életének alakulására nagy hatással volt Teleki Blanka, akinek nyomán Leövey Klára is a magyar nőnevelés céljainak szentelte életét. 1846-tól Leövey Klára már Pesten tanított Teleki Blanka intézetében.

Leövey Klára a magyar nemzeti eszmék lelkes híveként üdvözölte az 1848-as forradalmat. A szabadságharc odaadó résztvevője volt: ápolónőként tevékenykedett, követte a kormányt Debrecenbe, ahol részt vállalt a szabadcsapatok felszerelésének összegyűjtésében. A szabadságharc leverése utáni időszakban is igyekezett ébren tartani az összetört magyarságban a reményt. A menekülő, bujdosó honvédekkel Teleki Blankával együtt segítette, amiért 1851-ben letartóztatták őket. A haditörvényszék öt évi fogságra ítélte, amelyből három évet a hírhedt kufsteini várbörtönben töltött.

1859-től Leövey Klára Máramarosszigeten ismét tanítani kezdett. Az intézmény sikeresen működött, épületét már 1860-ban bővíteni kellett. 1861-től Leövey Klára átvette az iskola igazgatását. A Habsburg-közigazgatás azonban nem nézte jó szemmel az iskolában folyó magyar szellemű nevelést és bezáratta az intézményt. Leövey Klára ekkor Párizsba utazott, ahol francia és emigráns magyar családoknál dolgozott házitanítónaként. 1865-ben tért vissza Erdélybe, ahol eleinte Teleki Miksa családjánál dolgozott.

Ekkor kezdett újságírással foglalkozni. Egyik megindítója volt a *Máramarosziget* című folyóiratnak, amelyben rendszeresen publikált is. Emellett sok cikke jelent meg a fővárosi és más vidéki lapokban is. Leövey Klára nyíltan vállalta a 48-as hagyományokat, írásai többnyire visszaemlékezések a szabadságharcra. A kiegyezést elutasította: Deák Ferenc ellen, Kossuth mellett foglalt állást.

1889-ben a rohamosan fejlődő Budapestre költözött, a társadalmi és irodalmi élet tevékeny alakjává vált. Szellemi frissességét, tettekkészségét idős korára is megőrizte. 1894-ben Kossuth halálának alkalmából egy cikkében hitet tett Kossuth szellemi örökségének ápolása mellett.

Leövey Klára hazaszeretetlen leélt hosszú, termékeny életének egy tragikus baleset vetett véget: 1897. április 8-án egy omnibusz halálra gázolta.

MÁRAMAROSSZIGETEN IS VAN LEÖVEY KLÁRA GIMNÁZIUM

Máramarosszigeti kapcsolataink már több mint egy évtizedes múltra tekintenek vissza. Leövey Klára szülővárosa és nyughelye összehozott minket. Először 1992-ben jártunk ott a *Dragoș Vodă Liceum* magyar tagozatának meghívottjaiként, aztán mi láttuk vendégül 1993-ban a szigeti tanulókat és tanárokat. Az oda-vissza kapcsolatokat erősítette az 1997-es Leövey centenárium ünnepségsorozata. A legnagyobb örömet azonban 2002 szeptembere hozta meg, amikor meghívtak minket testvériskolaként az önálló magyar tanintézmény felavatási ünnepségére. Boldogan tettünk eleget a meghívásnak a pécsi és a fővárosi szakközépiskolával együtt. A határon túli iskolahálózatban is lesz Leövey Klára nevét viselő nevelőintézmény! A névválasztáskor ugyan felmerült Arany János, Juhász Gyula, Szilágyi István neve is – mert mindannyiuknak volt közük a városhoz – de a végső döntés a város szülöttjének nevére esett.

Máramarossziget gazdag magyar iskolahagyományokkal rendelkezik. Már 1540-től működött a Református Lyceum, amely később teológiai és jogi fakultásokkal bővült. A Kegyesrendi Gimnázium 1730-ban kezdte meg tevékenységét, amelynek későbbi szép, szecessziós stílusú épülete ma a Dragoș Vodă Liceumnak ad helyet. Szent Margit Intézet néven 1863-ban zárda is létesült. Sztójka Klára és Leövey Klára erőfeszítései révén nyitja meg kapuit az Állami Leánygimnázium 1870-ben. 1902-ben felépült még két iskola. Ezt a sokszínű iskolahálózatot az 1948-as tanügyi reform szüntette meg, számolta fel. Az iskolaváros hat magyar tanintézetéből egy ideig még működött a Magyar Vegyes Liceum, amely 1960-tól a román nyelvű gimnázium tagozata lett.

Régen nem látott akkora tömeget az Iza parti város, mint a 2002/2003-as tanévnytitón. Ritka alkalom – különösen a peremvidéken – hozta össze az embereket: új tanintézet avatása 42 év után, az első magyar iskola Máramarosszigeten, a nagybányai Németh László Gimnázium mellett a második Máramarosban.

Neves személyiségek aktív jelenléte emelte az ünnepély rangját. Jelen volt a magyarországi Határon Túli Magyarok Hivatalának képviselője, a Magyar Köztársaság bukaresti nagykövete, a Magyar Ifjúságvédelmi és Sportminisztérium, a testvérváros Nyíregyháza és a magyar Oktatási Minisztérium küldötte. A romániai meghívottak közül az RMDSZ teljes megyei és országos vezérkarával képviseltette magát: elnökeivel, parlamenti képviselőivel, megyei és városi helyhatósági tisztségviselőivel. Jelen voltak a történelmi magyar egyházak, az Oktatási Minisztérium és Tanfelügyelőség, a nagybányai Németh László Liceum, a szigeti iskolák, az országos és helyi civilszervezetek képviselői.

Az ökumenikus istentisztelettel kezdődő ünnepségen Tőkés László királyhágómelléki református püspök az elásott tálentumok példázatát idézve hangsúlyozta: „kicsinyhitűség helyett kedvezőtlen körülmények közepette is sáfárkodnunk kell adottságainkkal, tehetségünkkel. Akik a szigeti iskola újraindításáért tettek, jó ügyet szolgáltak, mert tálentumainkat igyekeztek szaporítani...”

Az avatóünnepség a Stúdió nagytermében folytatódott, ahol először Román János tanár üdvözölte az egybegyűlteket: vendégeket és szülőket, tanárokat és diákokat. Majd Kosztolányi Dezső szavait idézte:

„A tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkodom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint

a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Fontosabb annál is, hogy magas vagyok-e vagy alacsony, erős-e vagy gyöngye. Mélyen bennem van, a vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként. Ebben az egyedülvaló életben csak így nyilatkozhatom meg igazán. Naponta sokszor gondolok erre. Épp annyiszor, mint arra, hogy születtem, élek és meghalok...”

Beszédét a következő gondolattal zárta: „Hiszem, azok a diákok, akik a most létesülő iskolában fognak végezni, ugyanígy fognak gondolkodni.”

Tatai Miklós, az új tanintézet igazgatója kis európai modellnek nevezte városukat, hiszen Máramarossziget egyike azon kevés romániai településeknek, ahol a román mellett két nemzetiségnek is van önálló középiskolája. Az ukrán tannyelvű testvérintézményt néhány évvel ezelőtt alapították. Befejezéséért kitartó munkára biztatta az új tanévet kezdő diákokat: „Szeressétek, becsüljétek iskolátokat, ha kell, áldozatot is hozzatok érte, hogy újra felragyogjon a régi szigeti iskolák fénye!” Áldozathozatalból, lelkesedésből, összefogásból már eredményesen vizsgáztak. Ahhoz, hogy szeptember 15-én felújítottan várja diákjait a megkopott, elhanyagolt hajdani Haller-kastély épülete, tanulók, szülők, tanárok közös, hónapokig tartó megfeszített munkájára volt szükség. Egyesek az egész nyarat a munkatelepen töltötték. Tették ezt annak ismeretében is, hogy tulajdon birtokukon kívül dolgoznak. Hiszen a korábban államosított iskolaépületekből még egyet sem kapház.

Markó Béla, RMDSZ-országos elnök beszédében az utóbbi évek történéseit, harcait, eredményeit és kudarcait foglalta össze. A máramarosszigeti magyar gimnázium létrehozásának sikerében nem kételkedett „mert volt lehetőségem megtapasztalni ennek a közösségnek az erejét, kitartását, amely a napi aprómunkát, áldozatokat, csalódást és kiábrándulást is vállalva küzdött a szigeti magyarság álmának megvalósításáért”. Majd így pontosított: „42 év megszakítás után azonban most nemcsak a megszakadt szálak újrakötözéséről van szó, hanem új intézmény alapításáról is. Legyen magyar ez az iskola, de ugyanakkor legyen máramarosszigeti és erdélyi iskola is, amely képessé teszi ezt a nemzedéket arra, hogy legszebb hagyományait megőrizve szülőföldjén tegyen eleget az európai kihívásoknak.”

A többi felszólaló is az iskola létrehozásáért folytatott hosszú és nehéz küzdelmet, a politikai játszmákat, a segítségnyújtást és anyagi támogatásokat értékelte. Az eredményes harc örömeivel kívántak mindannyian sikeres elindulást, újakezdest.

Az ünnepség folytatásaként kedves, színvonalas kulturális összeállítás szórakoztatta a közönséget. Az interneten érkezett jókívánságok és versek felolvasását magában foglaló programból mindenekelőtt az ötven tagú gyermekkórus, egy első osztályos tanuló szólóéneke, és a szigeti származású operaénekes-páros jelentett emlékezetes élményt.

Még mielőtt megtekintettük volna az új épületet, a magyarországi testvériskolákkal együtt megkoszorúztuk a városközpontban található Leövey-emlékoszlopot. Innen indultunk az iskola felé. A nagy tömeg miatt várakoznunk kellett a bejutásra. Ezek a percek lehetőséget adtak az egymásra halmozódó élmények újraélésére, rendezésére, az elgondolkodásra... A tiszta folyosók, falak, a berendezett osztálytermek, a padokon nyújtózkodó napsugár, az ablakokon betekintő zöldellő fák csak erősítették a nap élményszerűségét. Még értékesebbé tette a látványt a megelőző kemény munkavégzés ismerete. Jó volna most itt diákként azonnal padba ülni vagy tanárként tanítani...

Sokáig élt bennem az iskolaavatás emléke, hangulata. Érdekelt, érdekel mi lett a kezdeti lelkesedésből; a jókívánságokból, az ígéretekben mi valósult meg. Mivé lett az ünnep a hétköznapokban. Faggatóra fogtam az intézet igazgatóját az iskola működésének most már harmadik évében. Jó hírek érkeztek a határon túli Leöwey (mert most így írják) Klára Gimnáziumból: „Kétszázhatvanhat diákkal kezdtük a tanévet 2002-ben, a következő évben növekedett egy keveset a létszám, de a 2003/2004-es tanévben már újra visszaesett a kivándorlások miatt... Első osztálytól működünk egészen tizenkettedikig, délelőtti oktatásban, évfolyamonként egy-egy osztállyal... Tantárgyversenyeken megyei szinten érünk el helyezéseket majdnem mindegyik tantárgyból. A Nemes Tihamér Informatika-versenyen 19. helyezést szerzett diákunk, az Ukrajnában tartott nemzetközi matematika versenyen III. díjat nyertünk... Érettségi eredményeink jók: húsz tanulóból tizenkilencen sikeresen vizsgáztak, ebből tizenhárman felsőfokú tanintézetekben folytatják tanulmányaikat... Iskolai felszereltségünk gazdag, eszközparkunk rendeltetésszerű. Az elmúlt tanévben ezer négyzetméteres sportcsarnokkal gazdagodtunk... Tantestületünk felkészült tanárokból áll... A nagy kirándulások elmaradtak anyagi okok miatt... Az aránylag rövid idő alatt történt felszereltségi gazdagodás a Leöwey Klára Kulturális Szövetség támogatásának is köszönhető...”

Tehát: maradt a lelkesedés, a munkakedv, adottak a lehetőségek, biztatóak az eredmények.

Az újabb személyes találkozásig Tóth Árpád soraival kívánjuk a máramarosszigeti Leöwey Klára Gimnáziumnak:

*„Köved közt lüktessen az ifjú élet,
Ezer meleg szív, ezer büszke agy,
Nemes tanárok, sok nemes tanítvány
Hírét növeljék e tisztos falak –”*

Papp Béla

Az iskola weboldala: www.leowey.zifer.ro

A máramarosszigeti Leöwey Klára Gimnázium

A LEÖVEY KLÁRA GIMNÁZIUM TÖRTÉNETE

Gimnáziumunk történetének akárcsak vázlatos megírása is jóval nagyobb nehézségekbe ütközik, mint a Ranolder Intézet történetének megírása. Évtizedekig nem jelentek meg iskolai évkönyvek, amelyek az egyéb feljegyzésekben rendelkezésre álló száraz statisztikai adatok mellett bepillantást nyújthatnának a falak között folyó mindennapi életbe is.

A névváltoztatás után az 1955/1956-os tanévben iskolánk neve: Leövey Klára Tanítóképző. Továbbra is 12 évfolyamos rendszerben folyik a tanítás; a 8 osztályos általános iskola után 4 éves tanítóképző következik. A Leövey a jól felszerelt iskolák közé tartozik, nem utolsósorban a Ranolderből maradt oktatási eszközöknek köszönhetően. Van az épületben 11 harmonium, 17 zongora/pianino, 33 hangszóró, 4 zeneterem(!), 1 rajzterem, 1 labor, 1 fizika és 1 kémia előadó.

1955–1957 között levelező tanítóképzés is folyt az intézményben. 1956-tól azonban a főiskolai képzés megindulásával az egész országban fokozatosan megszűnik a középfokú tanítóképzés, és a Leöveyben felmenő rendszerben gimnáziumi osztályokat indítanak. Az első „gimnáziumi” bélyegző 1956-ból származik, ekkor a gimnáziumi rész neve: Általános Leánygimnázium. Ebben az időben a Leövey – még a Ranolder hagyományai folytatásaképpen – csak leányokat oktatott.

1959-ben végez az utolsó tanítóképzős osztály, így az intézmény neve 1959/1960-tól: Leövey Klára 12 évfolyamos iskola. Ettől az időszaktól kezdve vezetik be fokozatosan a koedukációt, így a hatvanas évektől egyre növekszik az iskolában a fiúk aránya. (A lányokét megközelíteni azonban csak a számítástechnika-szakos osztályok indítása után fogja a nyolcvanas évek végén.)

Közben az épület is megöregedett, és a háborús sérülések ideiglenes javításai is újabb beavatkozást igényeltek. A háború utáni évtizedekben az épület átépítésére többször készültek átfogó tervek, de leginkább csak kisebb átalakítások, renoválások valósultak meg. 1959–1961 között került sor a Vendel és Thaly Kálmán utcai homlokzat külső tatarozására, felújítására; a külső kerítés rendbehozására (és az akkor még álló Thaly utcai főkapu megszüntetésére), az udvart megosztó téglakerítés elbontására. (A munkálatok félmillió forintba kerültek.)

Az 1959/1960-as tanév mérföldköve a hazai oktatásnak, mivel egy minisztériumi rendelet ekkor teszi lehetővé a gimnáziumok számára a tagozatos oktatást. A tagozatos osztályokban emelt óraszámú igen magas szintű képzés folyt. Ez az időszak kb. a hetvenes évek közepéig reményt adott arra, hogy az iskola a régi ranolderes hagyományokon nyugvó magas szintű oktatást nyújthasson a növendékei számára. Ezekben az években a tanulmányi versenyeken elért helyezésekben is megnyilvánult az oktatás színvonalának öröndetes emelkedése. A javuló tendencia annak ellenére mutatkozott, hogy éppen ezekben az években az ún. körzetesítés a középiskolákat is sújtotta. Amíg a Ranolder Intézetbe az ország minden tájáról érkeztek tanítványok, addig a Leöveybe ezekben az években csak a körzetéhez tartozó általános iskolákból irányítottak gyerekeket, s ők nem mindannyian rendelkeztek a gimnáziumi tanulmányokhoz szükséges képességekkel és indíttatással.

Az 1961/1962-es tanévig kétféle tagozat működik az intézményben: a reál tagozat, amely természettudományos és műszaki irányú és a humán tagozat, amely elsősorban

nyelvi, társadalomtudományi és művészeti irányú felsőfokú tanulmányokra készíti fel a diákokat. Az 1961/1962-es tanévtől megjelent iskolánkban az ún. 5+1 képzés (a heti hat tanítási naphól egyet szakmai gyakorlaton kellett tölteni valamilyen üzemben). Bizonyára ezzel összefüggésben a következő tanévben műszerész, női szabó, szövő, műanyagfeldolgozó és ruházati eladó szakmákban már alapképzést is nyújt az iskola. Ezekkel a változásokkal egyidőben a humán műveltséget adó képzés formái is szaporodnak a Leövey Klára Gimnáziumban (ekkor már így hívták). 1963-ban indul az első angol, illetve orosz tagozatos osztály, 1964-ben pedig az énektagozat, Andor Ilona vezetésével. Az énektagozatos osztályokban a kötelező orosz nyelv mellett a második idegennyelv legtöbbször az olasz volt. Talán nem is tudták az akkori diákok, hogy ezzel akaraton kívül a ranolderes hagyományok folytatóivá váltak, mivel a Ranolder Intézetben is társult az ének-zene tanulás az olasz nyelv tanulásával. 1965-től német, 1968-tól francia, matematika-fizika, 1969-től fizika-kémia tagozatos osztályok indulnak. Az 1969/1970-es tanévben az iskola 23 osztálya közül 17 tagozatos. A tagozatos oktatás nagy előnye az volt, hogy a gimnázium teljes négy éve alatt emelt óraszámban tanulhatták a diákok a kiemelt tantárgyat. A hatvanas és a hetvenes években a tantestület létszáma 45 fő körül alakult. A tagozatos oktatás nagy szellemi pezsgést hozott az iskola életébe. A délutáni programok száma is jelentősen megnőtt. Sok szakkör indult. Volt irodalmi, történelmi, orosz, angol, latin, biológia, matematika, kibernetika(!), zenetörténet, fotó, gépjárművezetői és természetjáró szakkör. A tanítási körülmények azonban fokozatosan romlottak. A tanulói létszámhoz képest (demográfiai hullám tetőzése) kevés a tanterem, ezért pl. „eltűnnek” a régi énektermek, s velük együtt felszerelésük is. A zongorákat kiszorítják az asztalok és a székek.

A tanulók elhelyezését, a megváltozott oktatási feladatokat a termék átrendezésével nem lehetett teljesen megoldani. 1969-től némileg nagyobb belső átalakítások indultak meg (majdnem 3 millió Ft összegben), amelyek elsősorban a Thaly Kálmán utcai szárny fölszintjét érintették: ekkor jött létre a biológia előadó a szertár helyén; a fizika-kémia előadó egy tanterem helyén; s ekkor kapott a földszinti tornaterem is megfelelő méretű öltöző és zuhanyzó helyiségeket. A testnevelési igények kielégítésére az iskola vezetése már 1962-ben kezdeményezte az udvar rendbehozását, de csak 1975-ben készült el a sportudvar, a Közmű- és Mélyépítő Vállalat segítségével. 1972-ben újabb kisebb átalakítás történt: a patinás Fáy Gimnázium szakközépiskolává alakítása miatt a IX. kerületi Dolgozók Gimnáziuma épületünkben kapott irodákat és tantermekeket.

Az 1972/1973-as tanévben újabb szerkezeti változás következett be iskolánk életében. Leérettségizett az utolsó 12 évfolyamos rendszerben tanult osztály, és így az 1973/1974-es tanévtől kezdve a Leövey négyosztályos gimnáziummá vált. Történnek az oktatás tartalmi részét illető változások is. Az 1972-es oktatáspolitikai határozatok bevezetik a tananyagcsökkentés fogalmát. Emiatt visszaszorítják a tagozatokat, s helyettük a hetvenes évek végén bevezetik a fakultációt. 1977-ben (Andor Ilona halálának évében) végez az utolsó zenei tagozatos osztály, s ezzel hosszú időre megszakad a Ranolder-Leövey zenei életének szép hagyománya. A hetvenes évek második felében növekszik a szakmai irányultságú oktatás igénye, ezért 1976/1977-ben ún. „külső” szakmai tanfolyamokat tartanak (korrektor, műszaki rajzoló, telexkezelő, postai műszerész, számviteli, számítástechnikai képzés).

Az egyre korosabb, folyamatosan romló állagú épület átépítésére 1976-ban is született egy tanulmányterv, amely az udvari keresztzárny és a Thaly-szárny lebontását tervezte, és az utóbbi helyére egy lapostetős beton-üveg épületet emelt volna. Szerencsére ez a terv nem valósult meg (minden bizonnyal közel 40 milliós költségei miatt), bár voltak jó oldalai is: például a Balázs Béla utcába tervezett uszodával egybeépített tornaterem.

Az 1979-ben bevezetett kötelező fakultáció rendszere lényegesen visszaszorította a komoly tanulmányi munka lehetőségét. A diákok a gimnázium első két évében minden tantárgyat alapóraszámban tanultak, majd harmadik osztálytól több fakultációs tárgyat is kellett választaniuk. Sajnos az érettségiig hátralévő idő már kevésnek bizonyult az emelt óraszámban tanult tárgyakban való elmélyedésre. A fakultáció kötelező jellegét csak 1987-ben törölték el.

1985-ben, hosszas tervező, egyeztető munka után megindult az iskolaépület teljes (immár a kollégiumi szárnyakat is érintő) átépítése, Fehér András építész-mérnöknek – az épületet, s a százéves fákat megőrizni kívánó – tervei alapján. A kollégium kiköltözése után először ezekben a szárnyakban történt meg az átépítés, a tantermek kialakítása. Ezek elkészültekor a gimnázium és a (többször változó) építők „helyet cseréltek”, és a munka a Vendel–Thaly szárnyon folyt tovább. A tervezetthez képest némileg elhúzódo és jelentősen drágábban (közel 100 millió forintért) megvalósuló átépítés alatt a gimnázium folyamatosan, de nem zavartalanul működött: hiszen nem voltak szaktantermeink, szertáraink, tornatermünk, udvarunk, ebédlőnk, és akkor még nem beszéltünk az állandó zajról. A szülők is jobban meggondolták, hogy egy átalakítás alatt álló iskolába engedjék-e tizennégy éves gyermeküket...

Az átépítés során kialakított átrium napjainkban

A tervek az építés során némileg módosultak, néhányszor a gimnázium szakmai kezdeményezésére, többször pedig anyagi okok miatt. Az 1989/1990-es tanév elején vehettük birtokba az egész épületegyüttest, amelyben immár húsz osztály számára van hely, minden tantárgy szakelődöt, labort kapott; nyelvi kabinetek, audió-vizuális stúdió, könyvtár, tanári dolgozószobák segítik az oktatás eredményességét; nem beszélve a Kodály-teremről, klubhelyiségről (jelenleg DÖK-iroda), ebédlőről és a hivatalsegédi lakás helyén megnyílt büféről.

Sajnos tornaterem nem épült a házba, a testnevelés oktatása, szakosztályaink tevékenysége a Vendel utcai, önkormányzati tulajdonú, 1990-ben elkészült tornacsarnokban zajlik.

*A tornacsarnok
iskolánk
ablakából*

A hetvenes-nyolcvanas évek az építkezéssel járó felfordulás mellett pozitív változásokat is hoztak diákjaink életébe: megindultak a mezőfalvi táborozások és a Leövey-napok rendezvényei. Az ének szakos osztályok újraindítása az 1986/1987-es tanévben vált lehetségessé, és 1988/1989-től megindult a számítástechnika tagozat is. 1990/1991-től újra engedélyezték iskolánkban az emelt óraszámú nyelvi képzést.

Az 1993-ban elfogadott Oktatási Törvény nagy horderejű változásokat indított el. A korábbi évtizedek gyakorlatával ellentétben a Törvény az iskolai munkát nem kívánja központilag szabályozni. A tartalmi szabályozás legfontosabb eszközeként a NAT (Nemzeti Alaptanterv) és a vizsgarendszer (alapvizsga illetve érettségi vizsga) kettős követelményét jelöli meg. Ez azonban csak a pedagógiai munka keretét jelenti. Az egyes iskolák életét, a bennük folyó tevékenységet *pedagógia programjuk* írja le. A Leövey pedagógiai programjának összeállítása előtt átfogó vizsgálatot kezdeményeztünk, hogy megismerjük az iskolánkkal kapcsolatos elvárásokat és véleményeket. A felmérés az 1995/1996-os tanévben zajlott, az ELTE BTK Társadalom-és Nevelépszichológiai Tanszékének segítségével.

Ugyanebben a tanévben új tantárgyak, új képzési formák is indultak iskolánkban. A ranolderes idők óta meglévő szakmai képzési hagyományainkra alapozva beindítottuk

a 13. évfolyamos képzést, amelynek keretében az Országos Képzési Jegyzékben szereplő különböző számítástechnikai és titkári szakmák váltak megszerezhetővé. A meghirdetett képzési lehetőségek az érdeklődők igénye szerint, évről-évre változhatnak (a 2006/2007-es tanévben ügyintézőtitkári, gazdasági informatikusi és irodavezetői képzésre lehet jelentkezni).

Az új tantárgyak közé ekkor került be a gazdasági ismeretek (később társadalomismeret) fakultáció és kísérleti jelleggel a tanulásmódszertan (a 2004/2005-ös tanévtől már kötelező a 9. osztály számára). Ebben az évben a 11-12. évfolyamosok számára környezetvédelmi asszisztens-képzés is indult.

Az 1996/1997-es tanévben elkészült iskolánk pedagógiai programja, és megindult az önálló hatosztályos gimnáziumi képzés is, ettől az évtől kezdve a hatévfolyamos képzésre járó diákokat már nem közösen tanítottuk a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolával. Az az új rendszer, hogy diákjaink hat évet töltenek el gimnáziumunkban, lehetővé tette számunkra, hogy – más iskolák tapasztalatainak felhasználásával – a 7. évfolyamot az átmenet és az előkészítés évének tekintsük. Célünk elsősorban az volt, hogy a tanulókat nyitottá és érdeklődővé tegyük. Ennek érdekében – már a NAT iránymutatását is szem előtt tartva – hetedikeseink heti óraszámát lényegesen alatta maradt ugyanezen korcsoport általános iskolában szokásos óraszámának. Ezzel párhuzamosan viszont diákjainknak lehetőséget teremtettünk az önálló ismeretszerzés módjainak elsajátítására.

Iskolánk mindig élen járt az informatikai oktatásban. Tanáraink és diákjaink folyamatosan gyarapodó ismereteire, no meg az informatika szédületes iramú fejlődésére alapozva az 1997/1998-as tanévben megindítottuk a Leövey weblapját. Az informatikai fejlődés azóta is folyamatos: az ezredfordulóra kiépült az iskolai információs rendszer. A költségvetést, a könyvelést, a nyilvántartást okos szoftverek végzik, számítógépeinket pedig belső hálózatba szerveztük. A rendszer hatékonyabbá teszi iskolánk irányítását, elősegíti és gyorsabbá teszi a belső kommunikációt, honlapunk pedig nyitottá teszi iskolánkat az érdeklődők előtt.

*A képernyők előtt
– óra az egyik
számítástechnika
termünkben*

A kilencvenes évek végén az oktatási kormányzat kiemelt feladatként fogalmazta meg az iskolai és ágazati minőségbiztosítási rendszer kialakítását, ezért fenntartónk 1999 tavaszán úgy döntött, hogy kísérleti jelleggel hat iskolában megindítja ezt a tevékenységet. Több lehetséges partner ajánlatát megvizsgálva, a Ferencvárosi Önkormányzat a Magyar Gallup Intézet, és az általa kínált ún. QPSA-modell (Quality of Public Service Audit) mellett döntött. Az 1999/2000-es tanév első félévében az adatfelvételre és a helyzetkép elkészítésére került sor. A folyamat kezdő lépése októberben egy tantestületi értekezlet volt, melyen a pedagógusok egyrészt tájékoztatást kaptak a QPSA-modellről, másrészt megfogalmazták az alábbi célokat:

- A Leövey Klára Gimnázium olyan iskola lesz, amely lehetővé teszi a diákok számára személyiségük igényes kibontakoztatását, hozzásegíti őket képességeik sokszínű fejlesztéséhez, biztosítja számukra a sokirányú kifizetési lehetőséget, s eközben gondoskodik a jó tanulói közérzetről.
- A Leövey Klára Gimnázium olyan iskola lesz, amelyben összehangolt pedagógiai tevékenységet végző, reális önértékeléssel bíró, gyermekközpontú, a tanári szabadsággal élni tudó, lelkes és következetes, önmagukat fejlődésre ösztökélő pedagógusok tanítanak és nevelnek.
- A Leövey Klára Gimnázium olyan iskola lesz, amely a hatékony munkát úgy biztosítja, hogy kivívja magának a tárgyi és személyi feltételeket.

A minőségbiztosítás további lépcsői – kérdőíves felmérés, jelentés az iskola helyzetéről, minőségi körök alakítása a konkrét feladatok megfogalmazására, a feladatok végrehajtása – után iskolánk 2001 novemberében megkapta a Gallup Intézet tanúsítványát – vagyis „minőségbiztosított” lett.

A minőségbiztosítási programmal egy időben zajlott iskolánkban a pedagógiai program és a helyi tantervek átdolgozása és bevezetése.

A 2000/2001-es tanévben a Ferencvárosi Önkormányzat az iskolánk épületében 1972 óta működő IX. kerületi Dolgozók Gimnáziumát összevonta a Leövey Klára Gimnáziummal. Ezzel létrejött a Leövey felnőttoktatási tagozata. A tagozat esti és levelező osztályokat indít, valamint lehetővé teszi az emelt szintű gazdasági informatikus és a középfokú számítástechnikai szoftver üzemeltető szakképesítés megszerzését is.

Az oktatás folyamatos korszerűsítése mellett jutott idő iskolánk hagyományainak ápolására is. 1995-ben a Madách Színházban tartott díszelőadással ünnepeltük a Ranolder Intézet alapításának 120 éves évfordulóját. Az eseményre jubileumi emlékkönyvet jelentettünk meg. 2000-ben a 125 éves évforduló tiszteletére felavattuk iskolánk új zászlaját. A 2002/2003-as tanévben iskolánk zenetermét Andor Ilonáról neveztük el. 2004 áprilisában megemlékeztünk Andor Ilona születésének 100 évfordulójáról. Az ünnepségen felléptek a régi tanítványok – az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Zoltán Női Kara – és együtt énekeltek iskolánk kórusával. A centenárium tiszteletére emléktáblát avattunk Andor Ilona egykori lakóházának falán.

*Andor Ilona emléktáblája
a Leöveyben*

A 2002/2003-as tanév pedagógiai újításokat is hozott. Új tantárgy oktatásába kezdtünk – ez a tudománytörténet. E tárgyat a nemzeti alaptanterv szerint haladó hat évfolyamos osztályainkban (11.F és 11.G) vezettük be új, integrált tantárgyként. A tudomány rohamos fejlődésének megértéséhez ismerni kell a tudomány és a társadalom viszonyát, a köztük lévő kapcsolatok történeti fejlődését. A tudománytörténet keretén belül lehetővé kívántuk tenni az egyetemes kultúrtörténet megismerését, a tudománytörténet főbb irányzatainak bemutatását. E tantárgy kiváló lehetőséget kínál arra, hogy tanulóinkat önálló munkára neveljük.

A tudomány iránti érdeklődés felélénkülését jelzi, hogy ebben az évben felújítottuk a Leövey-akadémia rendezvénysorozatát is. Az érdeklődők igényei szerint meghirdetett témákról neves előadók – gyakran egykori tanítványaink – tartanak előadásokat.

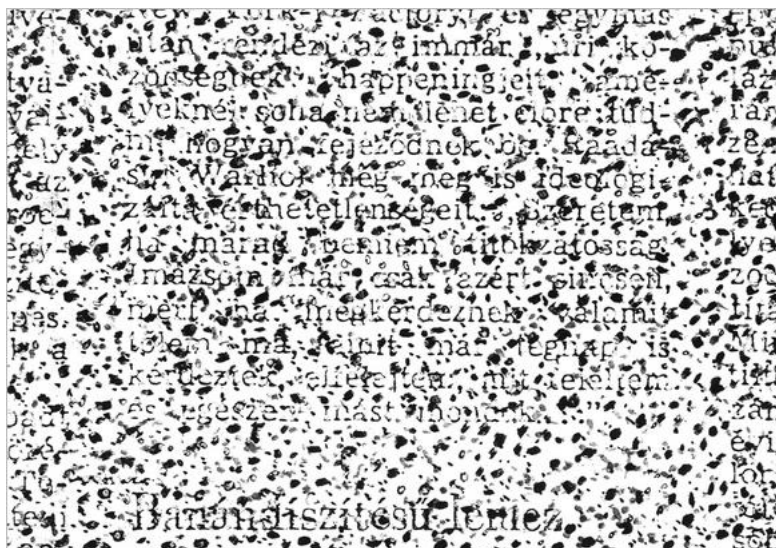
A 2003/2004-es tanévtől mintha az addigi tempójánál is nagyobb fokozatba kapcsoltna iskolánk. Mondhatjuk, hogy az új évezred kihívásai és az Európai Unió által kínált lehetőségek nagy változásokat ígérnek. A változások a különböző oktatási projektek növekvő számában mérhetők. E projektekbe való bekapcsolódásunk és jövőbeli fejlődésünk alapja, hogy 2003 őszén iskolánk tagja lett az Európai Innovatív Iskolahálózatnak.

Az elmúlt tanévben elkezdődött iskolánkban az ötévfolyamos gimnáziumi képzés, amelynek keretében a diákok először egy nyelvi-informatikai alapozó tanévet végeznek el, és csak ezután kezdenek bele a tulajdonképpeni gimnáziumi tananyagba. 2005 szeptemberében pedig a négyévfolyamos képzési rendszerben kommunikáció és média csoportot indítottunk. E képzési forma iránt igen nagy az érdeklődés. Ezekről a legújabb eseményekről jubileumi emlékkönyvünk külön fejezetében számolunk be.

A 2004/2005-ös tanév nagy eseménye volt a kétszintű érettségi vizsga bevezetése. Az érettségi körüli hercehurca, a matematika írásbeli megismétlése, a pontszámítási rendszer anomáliái sok diákunkat egy évre „parkolópályára” állították. Jövőre azonban már a régebben végzettekkel azonos esélyekkel pályázhatnak felsőfokú tanulmányaik megkezdésére. Az új érettségi rendszerről még nem mondhatunk véleményt – se rosszat, se jót. Reméljük, hogy kinövi gyerekbetegségeit és jól szolgálja majd közös célunkat – a jövő nemzedékek boldogulását.

Történeti áttekintésünkben elérkeztünk a jelenhez. Vajon ennyi lenne csak a Leövey Klára Gimnázium? Ennyi lenne története? Számokban és adatokban elmesélve ennyi. Első pillantásra talán nem is különbözik bármelyik hasonló adottságú gimnázium történetétől. Mégis akkor mitől Leövey a Leövey? Tantestületünkben, ügyviteli munkatársaink között feltűnően sok volt leöveys diák található. Kötődésük, kötődésünk oka talán még az Irgalmas Nővérek tevékenységéből származik, abból a légkörből, amit kialakítottak, ápoltak, őriztek, s amit talán sikerült megőrizni a Leövey Klára Gimnáziumban is. A Ranolder Intézet szeretetteljes légköre magához vonzotta először szűkebb környezete, a Ferencváros leányait, gyermekeit, s az intézet virágzása idején ez a légkör országos hírűvé vált. A diákok visszatértek, s ma is visszatérnek iskolánkba. Ez az az erő, amely a Leövey Klára Gimnázium életét napjainkban is meghatározza.

(Bánhegyesi Zoltán: A ház és dr. Nagy Emília: A Leövey Klára Gimnázium története című cikkei alapján összeállította és az elmúlt évtized eseményeivel kiegészítette a szerk. Az eredeti cikkek az iskolánk fennállásának 120. évfordulójára megjelent emlékkönyvben olvashatók, a 10–19. és 48–50. oldalakon.)

TANANYAG, VIZSGAKÖVETELMÉNY RÉGEN ÉS MA

Emlékkönyvünknek ebben a fejezetében azt kívánjuk szemléltetni, hogy milyen változások mentek végbe az évtizedek során a diákok által megtanulandó tananyagban. A válogatás természetesen nem átfogó jellegű. A különböző korszakok különböző követelményei egymással nem összemérhetők, válogatásunk ezért csak illusztráció, a tananyag tükrében mutatja az idők változásait.

Részletek a tanítónőképző tananyagából, 1909:

III. osztály. Hetenkint 3 óra. Kémia és ásványtan: A kémia alapelvei. Az ásványok tulajdonságai. Sónemű, vízben oldható ásványok és kémiai készítmények. Mészféle és rokon ásványok. Kovaféle ásványok. Éghető ásványok. Fémek és ércek. Kőzettan. Földtan. Szerves vegyületek.

IV osztály. Hetenkint 2 óra Gazdaságtan: Közgazdaságtan. A javak termelése, forgalma, megoszlása, fogyasztása. A háztartás berendezése. A lakás. A ruházat. Az élelmezés. A kert. A hasznos háziállatok. A háztartási munkák megosztása.

III. osztály. Hetenkint 2 óra Természettan: A természettan fogalma, feladata, felosztása. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek mechanikája. A hőtan. A hangtan. A fénytán.

IV. osztály. Hetenkint 2 óra Természettan: A mágnesség. A sztatikai villamosság. A villamos áram és hatásai. A munka. Munkavégzés gépekkel. A természet erőinek felhasználása munka végzésére.

(Ranolder Intézet Értesítője, 1908/1909., 105.)

Tananyag 2005-ben:

Mozgóképkultúra és médiaismeret, 8. osztály, heti 2 óra: Mozgóképnyelv; mozgóképi szövegek rendszerezése; a média társadalmi szerepe; jellegzetes médiaszövegek, műsортípusok.

Kémia, 9. évfolyam, heti 3 óra: Tájékozódás a részecskék világában; kémiai kötések; molekulák, összetett ionok; anyagi halmazok; kémiai átalakulások; a hidrogén; nemesgázok; halogéncsoport elemei és vegyületeik; az oxigéncsoport elemei és vegyületei; a nitrogéncsoport elemei és vegyületei; a széncsoport elemei és vegyületei; fémek; számítási feladatok.

Informatika, 9. évfolyam, heti 2 óra: Informatikai alapismeretek – hardver, szoftver; kommunikáció a hálózaton; dokumentumkészítés számítógéppel (szövegszerkesztés, prezentációkészítés, web-lap készítés); táblázatkezelés; adatbázis-kezelés.

Biológia, 11. évfolyam, heti 2 óra: A sejtek felépítése és anyagcseréje; az ember önfenntartó működései és ezek szabályozása; az ember szaporodása és egyedfejlődése.

Társadalomismeret, 12. évfolyam, heti 2 óra: A társadalom és társadalmi szabályok; Magyarország alkotmányos rendje; kormányzat és politika; új gazdasági és társadalmi világtrend; természeti környezet.

Fizika, 12. évfolyam, heti 2 óra: Rezgések és hullámok (mechanikai rezgések, hullámok, a hang, elektromágneses hullámok, hullámoptika); modern fizika (a fény kettős természete, az elektron kettős természete, atommodellek, relativitáselmélet); magfizika (az atommag szerkezete, radioaktivitás, maghasadás, magfűzés); csillagászat (csillagok fejlődése, a kozmológia alapjai).

(A Leövey Klára Gimnázium helyi tanterveiből)

Írásbeli érettségi 1946-ban:

Érettségi vizsgálatra 3 tanuló jelentkezett.

AZ ÍRÁSBELI VIZSGÁLATOK TÉTELEI:

a) Magyar nyelvből:

Századunk lírai költészete.

Nemzeti katasztrófák a történelemben.

A víz szerepe az élő lények életében.

b) Mennyiségtanból:

I.a) Valamely számtani haladvány különbségét és első tagját az $5^{x^2-3x+5}=125$ egyenlet nagyobb és kisebb gyöke adja meg. Hány tagja van ennek a haladványnak, ha a tagok összege 4096?

b) Kertünkben szabályos négyoldalú csonkagula-alaku viztartályt készítenek. A viztartály 1.6 m mély, alul 8.8 m, felül 13.2 m, hány hl. víz fér bele? Mennyi bádóg kell az elkészítéséhez, ha a behajtásokra 6%-ot számítunk?

II.a) Három tőke egyenlő időre volt kikölcsönözve, mégpedig 4800 P. 4.5%-ra, 6000 P. 5%-ra és 7200 P. 4.8%-ra, a kamatok összege 502.6 P.-t tett. Mennyi esik mindegyikre s mennyi időre voltak kikölcsönözve?

b) Mekkora magasságban van a repülőgép, ha légvonalban 800 m távolságból 31.28' szög alatt látszik?

(A Ranolder Intézet Tanítóképzőjének és liceumának évkönyvpótló adatai az 1945-46. iskolai évről)

Írásbeli érettségi 2005-ben:

Érettségi vizsgára jelentkezett 134 tanuló.

VÁLOGATÁS A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI FELADATSORAIBÓL:

a) Matematika

II/15. kérdés

Egy dolgozatnál az elérhető legmagasabb pontszám 100 volt. 15 tanuló eredményeit tartalmazza a következő táblázat:

Elért pontszám	100	95	91	80	65	31	17	8	5
A dolgozatok száma	3	2	1	2	1	2	2	1	1

a) Határozza meg az összes dolgozat pontszámának átlagát (számtani közepét), móduszát és mediánját!

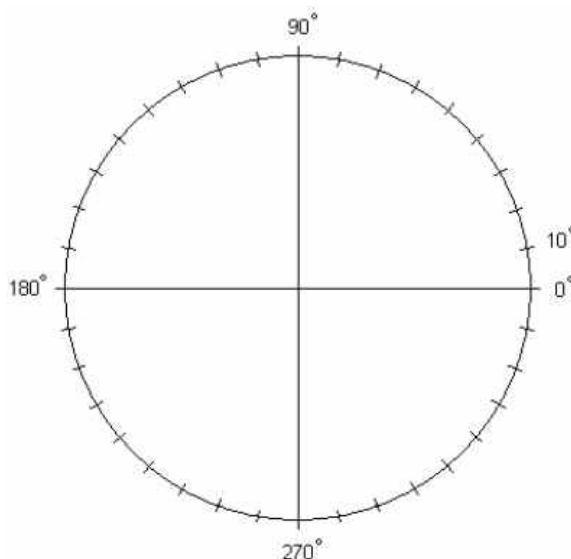
b) A dolgozatok érdemjegyeit az alábbi táblázat alapján kell megállapítani!

Pontszám	Osztályzat
80 – 100	jeles
60 – 79	jó
40 – 59	közepes
20 – 39	elégséges
0 – 19	elégtelen

Ennek ismeretében töltsse ki a következő táblázatot!

Osztályzat	jeles	jó	közepes	elégséges	elégtelen
A dolgozatok száma					

c) Készítsen kördiagramot az osztályzatok megoszlásáról! Adja meg az egyes körcikkekhez tartozó középponti szögek értékét is!

b) Történelem

20. kérdés

Elemezze a dokumentumok és ismeretei segítségével a Rákosi-korszak főbb jellegzetességeit! Elemzésében térjen ki az ipar, a mezőgazdaság, az életszínvonal kérdéseire, és mutassa be a politikai és a mindennapi élet jellemzőit!

c) Magyar nyelv és irodalom

Az írásbeli szövegértési és szövegalkotási feladatokra oszlott. A szövegértési feladatok Láng István: Környezetvédelem, fenntartható fejlődés című előadásához kapcsolódtak (elhangzott a Mindentudás Egyetemén 2002 novemberében).

6. kérdés

Fejtse ki röviden e plakát felirata és az olvasott szöveg közötti összefüggést!

A LEÖVEY KLÁRA GIMNÁZIUM OKTATÁSI RENDSZERE, KÉPZÉSI FORMÁI

A Leövey Klára Gimnázium mai oktatási-nevelési rendszere az iskola hagyományaira építkezve, tapasztalatainkat felhasználva, és egyben a „külvilág” változásaira reagálva alakult ki. Ez a rendszer – amely egyesíteni igyekszik a tagozatos és fakultációs képzés előnyeit – rugalmas, hiszen egyrészt kialakításakor arra törekedtünk, hogy diákjaink (esetleg tanulmányaik során változó) érdeklődésüknek, előképzettségüknek, pályaválasztási szándékaiknak megfelelő oktatásban részesülhessenek, másrészt követni képes az iskola szűkebb és tágabb környezetében lezajló változásokat, reagálni tud az újonnan felmerülő igényekre.

A klasszikus iskolai munka tanórai keretben zajlik, ennek iskolánk nappali tagozatán négy szervezeti formája található meg: négy-, öt- és hatévfolyamos gimnáziumi képzés, illetve az érettségi utáni szakmai képzés. A Leöveyben felnőttoktatási tagozat is működik.

A képzések változatos programjának összeállításakor arra törekedtünk, hogy diákjaink érdeklődésüknek, pályaválasztási szándékaiknak megfelelő oktatásban részesülhessenek.

Négyévfolyamos képzés:

Csoport megnevezése

- emelt óraszámú *angol* csoport
- emelt óraszámú *német* csoport
- *informatika* csoport (angol nyelvvel)
- *kommunikáció és média* csoport (angol nyelvvel)
- *természettudományi* csoport (latin nyelvvel)
- *humán-művészeti* csoport (német nyelvvel)

A *nyelvi tagozatokon (angol, német)* tanulóink az első idegen nyelvet (angol vagy német) haladó szintről indulva, magas óraszámokban tanulják, így már a gimnáziumi évek alatt lehetőségük nyílik a választott idegen nyelv elsajátítására. Nyelvtagozatos tanulóink jelentős része a 11. osztálytól választható idegennyelvi fakultáció után jó eséllyel próbálkozhat az emelt szintű érettségivel, és így nyelvvizsga-bizonyítványt is kaphat.

Az *informatika* tagozat diákjai emelt óraszámokban, haladó szintről indulva foglalkoznak a számítástechnikával, ezen belül is elsősorban programozással. Döntő részben belőlük kerülnek ki a számítástechnika fakultációk diákjai, akik évek óta igen eredményesen szerepelnek a tanulmányi versenyeken, ezzel egyben megalapozva szakirányú továbbtanulásukat.

A *kommunikáció és média* csoportba járó diákok 9. és 10. osztályban heti két-két órában tanulják a társadalmi kapcsolattartás és ismeretközlés elméleti és gyakorlati kérdéseit, valamint megismerkednek a mozgóképi szövegelemzés alapjaival, betekintést nyernek a filmtörténetbe, tanulmányozzák a legnagyobb alkotók munkáit. A tanulók a projekt munka során a gyakorlatban kamatoztathatják kreativitásukat.

A *természettudományi* tagozaton tanulóink – szemben más tagozatok diákjaival – 9. évfolyamon is tanulnak biológiát. Az emelt óraszámot a 9-10. évfolyamon elsősorban a fizika, kémia, biológia kísérleti megismerésére fordítjuk, laborgyakorlatok keretében. Ezen gyakorlati alapozást követően a 11-12. évfolyamos fakultáción készülhetnek fel diákjaink a választott tantárgy(ak)ból az emelt szintű érettségire.

A *humán-művészeti* tagozatra olyan tanulókat várunk, akik különösen érdeklődnek a művészetek (irodalom, színművészet, filmművészet, zene stb.) iránt. Ebben a csoportban a 9. évfolyamon gyakorlati drámaórák, a 10. évfolyamon pedig drámatörténeti órák is vannak, bár a tagozatnak nem célja a színészképzés. Arra törekszünk, hogy az érdeklődő gyerekekben felébresszük a színház és a színészet szeretetét, s a különböző szituációs játékok által önismeretre neveljük, és mintával szolgáljunk a mindennapi élet apró-cseprő helyzeteinek megoldására.

Ötévolyamos képzés:

Csoport megnevezése

- *nyelvi-informatikai* előkészítő (NYEK) csoport *angol nyelvvvel* („o. évfolyam”)
- *nyelvi-informatikai* előkészítő (NYEK) csoport *német nyelvvvel* („o. évfolyam”)

A „o. évfolyamon” kezdő szintről induló intenzív idegennyelv-oktatást szervezünk angol, illetve német nyelvből, annak érdekében, hogy a tehetséges, az idegen nyelvek iránt érdeklődő 8. osztályos jelentkezők számára biztosítani tudjuk az adott idegen nyelv magas színvonalú elsajátítását. A „NYEK” évfolyamon az idegen nyelvek órái mellett a diákok részt vesznek informatika, matematika, kommunikáció és tanulás-módszertani órákon, mozgás és egészségkultúra, illetve a tudomány világát bemutató foglalkozásokon. A 10–13. évfolyamon emelt szintű oktatás keretében felkészítjük diákjainkat az adott nyelvből emelt szintű érettségi vizsga letételére.

Hatévolyamos képzés:

A hatosztályos gimnáziumi képzés keretében minden tanuló emelt szinten tanulja az angol nyelvet, így már a gimnáziumi évek alatt lehetőségük nyílik a választott idegen nyelv elsajátítására. Nyelvtagozatos tanulóink jelentős része a 11. osztálytól választható idegennyelvi fakultáció után jó eséllyel próbálkozhat az emelt szintű érettségivel, és így nyelvvizsga-bizonyítványt is kaphat.

Az iskola képzési rendszere igazodik a négy-, illetve hatosztályos gimnázium egymástól eltérő jellegéhez. A hatosztályos képzési mód tartalmaz egy olyan alapozó szakaszt (7-8. évfolyam), amely lehetővé teszi, hogy a tanulók magas szintű, egységes alapképzettségre szert téve jobb eredményt érjenek el további tanulmányaik során. A 9-10. évfolyamon az alapképzés folytatása mellett a diákok választhatnak a „humán”, illetve „reál” főirányok közül. A humán orientáció keretében a diákok a magyar nyelv és irodalom, történelem, ének-zene, vizuális kultúra témaköréből választhatnak speciális kurzusokat. A reál „tagozatos” tanulók a matematika, fizika, kémia, biológia, informatika tárgyakat tanulhatják több órában.

10. osztály után:

A 10. évfolyamon kezdődő második idegen nyelvet úgynevezett sávós keretben tanítjuk. Ez azt jelenti, hogy az adott évfolyam osztálykerete ezekre a nyelvórákra felbomlik, és az évfolyam diákjaiból nyelvi csoportok alakulnak. E képzés keretében az *angol, német, francia, orosz, spanyol* vagy *latin* nyelvet tanuló csoportoknak egyszerre (egy időszámban) van a saját nyelvórájuk. Ez a rendszer teszi lehetővé, hogy a diákok az adott osztály számára felkínált lehetőségek közül válasszanak második idegen nyelvet.

A 11-12. évfolyam feladata az érettségire és a továbbtanulásra való felkészítés. Igény szerint, *fakultáció* keretében emelt szintű érettségire készítjük fel a diákokat. Fakultációra való jelentkezésük révén a diákok megerősíthetik eredeti választásukat, de más szakirány felvétele mellett is dönthetnek. Vagyis a 11. osztály kezdetén minden diák újra végiggondolhatja, sikeres volt-e szakirányválasztása a gimnáziumi évek kezdetén, és még módosíthat tervein. A 2005/2006-os tanévben 31 fakultációs csoport működik iskolánkban.

Érettségi utáni szakmai képzés:

Minden évben számos olyan érettségiző diák van, aki nem kíván felsőfokon továbbtanulni, illetve sikertelen felvételi vizsgát tesz. Számukra jelent segítséget az érettségi utáni szakmai képzés megszervezése. A képzés nappali rendszerben (13. év) folyik. Gyakorlatorientált, közvetlenül is felhasználható ismereteket nyújt.

A diákok középfokon ügyintéző-titkári, emelt szinten pedig *gazdasági informatikus* és *irodavezetői* oklevelet szerezhetnek az iskolában, az OKJ előírásainak megfelelő szakmai vizsga letétele után.

Felnőttoktatási tagozat:

A gimnáziumi felnőttoktatási tagozaton *esti tagozatos, esti levelező tagozatos* és bizonyos feltételek fennállása esetén *intenzív levelező tagozatos* osztályokat indítunk.

Az *esti tagozaton* hallgatóink a kilencedik évfolyamon hetente három napon, 16 tanítási órában kapnak képzést az alábbi tantárgyakból: magyar nyelv és irodalom, történelem, angol, matematika, fizika, kémia, biológia és földrajz. A tanítási órákon a megjelenés kötelező. A számonkérés módja: előre bejelentett dolgozatok, illetve szóbeli feleletek alapján. Tantárgyanként általában minden hónapban szereznek a tanulók egy-egy osztályzatot, és e jegyek alapján történik az év végi osztályzatok megállapítása. Az esti tagozaton külön időpontban tartott beszámoló, vizsgák nincsenek!

Az *esti levelező tagozaton* hallgatóink a kilencedik évfolyamon hetente három napon, 16 tanítási órában kapnak képzést az alábbi tantárgyakból: magyar nyelv és irodalom, történelem, angol, matematika, fizika, kémia, biológia és földrajz. A tanítási órákon a megjelenés ajánlott, a negyedévi és félévi dolgozatok megírása a szaktanár által előre jelzett időpontokban kötelező. Az év végi jegyek megállapítása az évközi beszámoló érdemjegyeinek figyelembevételével és az év végi vizsgán mutatott teljesítmény alapján történik.

Intenzív levelező tagozatos osztályt indítunk azok számára, akik:

- 20. életévüket betöltötték,
- az általános iskola 8. osztályában legalább 3,5-ös tanulmányi átlageredményt értek el,
- kérik, hogy a fentiek alapján a tanulmányi idejüket az intenzív tagozat által lerövidíthessék.

Az elfoglaltság itt is heti három délután. A tanulók októberben minden tantárgyból beszámolnak, január hónapban pedig év végi vizsgát tesznek. A következő évfolyam tananyagának időarányos részéből március elején van beszámolójuk, május-júniusban pedig újabb év végi vizsgát tesznek.

A tapasztalat azt mutatja, hogy csak a rendszeresen órákat látogató tanulók tudnak a követelményeknek eleget tenni.

A felnőttoktatás keretében *szakképesítés* is szerezhető iskolánkban. Az alábbi csoportokra hirdetünk felvételt:

- *emelt szintű gazdasági informatikus* (iskolai rendszerű esti szakképzés)
- *középfokú számítástechnikai szoftverüzemeltető* (iskolarendszeren kívüli esti szakképzés)

ÚJDONSÁGOK AZ OKTATÁSBAN

INNOVATÍV ISKOLA

A Leövey Klára Gimnázium tagja lett az Európai Innovatív Iskolahálózatnak. Ez az egyszerű, szikár – mondhatni unalmas – mondat iskolánk utóbbi éveinek egyik legfontosabb történéseit rejti, így megérdemli, hogy egy kicsit bővebben foglalkozzunk jelentésével.

Az Európai Innovatív Iskolahálózat (European Network of Innovative Schools – ENIS) alapvető és egyedülálló szerepet játszik az európai oktatás alakításában, az Európai Iskolahálózat (European Schoolnet) egyik legfontosabb eleme.

Az Európai Iskolahálózat 26 ország szakminisztériumaival működik együtt azért, hogy az iskolák, a tanárok és a diákok számára fejlettebb oktatási környezet jöjjön létre. Fő feladata a döntéshozók és az oktatási szakemberek megismertetése az információs és kommunikációs technológiák iskolai használatával. Ezáltal egyfajta közvetítő szerepet játszik a nemzeti oktatási rendszerek, az Európai Bizottság és a tudományos, illetve üzleti partnerek között.

Az Európai Innovatív Iskolahálózat (ENIS) jelenleg 19 ország 338 iskoláját fogja át. Az „ENIS” iskolák „a holnap iskolái ma”: élenjárnak az információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásában; az innovációt és minőséget fő értéként képviselik. Az innovatív iskola úttörő az iskolák között, az újítás központjában áll, hazájában és az európai közösségben egyaránt elismert; az információs és kommunikációs technológiák tanórai alkalmazása révén minőségi oktatást biztosít. Ezek az iskolák irányt mutatnak, gyakorlati, átvehető példákkal szolgálnak más iskolák számára. Az ENIS 4 fő célkitűzése:

- a legjobb, bevált példák elterjesztése,
- az IKT alkalmazásában élenjáró iskolák együttműködő projektjeinek támogatása,
- az Európai Bizottság projektjeinek – kiemelten az Információs Társadalom Technológiai Főigazgatóság „A holnap Iskolája” programjának –, illetve egyéb, üzleti alapon működő projekteknek a tesztelése és értékelése,
- az élenjáró iskolák további fejlődésének és a kevésbé fejlett iskolákkal való együttműködésének ösztönzése, új szervezeti és pedagógiai megoldások kipróbálása.

2003 márciusában az Oktatási Minisztérium pályázatot hirdetett ehhez az elit klubhoz való csatlakozásra, az európai innovatív iskolahálózatban való magyar részvételre. A pályázó intézményektől elvárták, hogy a közismereti tárgyak oktatásában magas szinten alkalmazzák az információs és kommunikációs technológiákat (IKT), rendelkezzenek Internet-kapcsolatra alkalmas multimédiás laborral, honlappal, és minőségi oktatást biztosítsanak. A pályázóknak vállalniuk kellett, hogy részt vesznek nemzetközi és hazai projektekben, folyamatosan fejlesztik az információs és kommunikációs technológiák alkalmazását oktatásukban, megosztják tapasztalataikat, együttműködnek más iskolákkal, az iskola honlapját rendszeresen frissítik, 4-8 pedagógus részvételével alkotó műhelyt állítanak fel a projektek koordinálására, gyakorló terepet biztosítanak tanárképzési és tanár-továbbképzési programok számára és diákokból álló tanulócsoportokat hoznak létre a programok kipróbálására.

A kiírás alapján úgy gondoltuk, hogy érdemes belevágnunk, hiszen iskolánkban két évtizedes informatikai oktatási tapasztalat halmozódott fel. A pályázathoz szükséges 8 (!) darab mellékletben be kellett mutatnunk – többek között – pedagógiai programunk azon részeit, melyekből kiderül, hogyan és mire használjuk az IKT-t; részletesen ismertetniünk kellett, hogyan, mikor érhetik el a diákok és a tanárok az eszközöket, hány órát használják az IKT-t; be kellett számolnunk a korábbi fejlesztésekben, pályázatokon, versenyeken való részvételünkről, az intézmény által szervezett pedagógusképzéshez, továbbképzéshez kapcsolódó programokról.

A pályázati anyag összeállításakor, rendszerezésekor mi magunk is meglepődtünk azon, hogy mi minden történt ebben a két évtizedben e területen a Leöveyben. Gimnáziumunkban 1983-ban indult meg a számítástechnika oktatása, egyetlen – legendás – HT1080Z típusú számítógépen (órajele 1.7 MHz, a RAM 16 kB, a „grafika” 128x48-as). Mára számos pályázat, saját fejlesztés, önkormányzati és szponzori támogatás eredményeképpen három számítástechnikai kabinetünkben 40 korszerű masina áll az oktatás szolgálatában; tucatnyi gépet a pedagógusok használnak; és természetesen vannak számítógépek az irodákban és a könyvtárban is. Mindez Novell Netware hálózatba szervezve, 1994 óta Internet-elérési lehetőséggel; szertárral, „múzeummal”, szakkönyvtárral, belső információs rendszerrel. Számítógépre került a teljes iskolai adminisztráció, könyvelés; az iskolaújságunk és évkönyveink is itt készülnek. Négy számítástechnikai tantárgyat oktatunk (alapozó informatika, elméleti és gyakorlati fakultáció, tagozatos osztály). Legfőbb törekvésünk, hogy tanáraink valamennyi tantárgy oktatásában éljenek az informatika adta lehetőségekkel.

Számot adhattunk arról, hogy pedagógiai programunkban kiemelten vesszük figyelembe az informatika alapjainak oktatását, hogy szinte minden tantárgy tantervében szerepel (persze eltérő mértékben és módon) az IKT-használat; hogy jelenleg hálózati hozzáférési joggal, és így automatikusan e-címmel rendelkezik a pedagógusok több mint háromnegyede, az ügyviteli dolgozók, diákjainknak pedig gyakorlatilag 100 százaléka, hogy hálózatunk tagjai egyben lehetőséget kapnak a *LKG Információs Rendszerének* használatára is, így hozzáférhetnek az iskolai dokumentumokhoz, jogszabályokhoz, szakmai anyagokhoz, belső levelezési listákhoz stb., hogy az elmúlt év során az SZT-IS-3 pályázat keretében 27 fő (a főállású pedagógusok 52 százaléka!) kapott számítógépet; hogy 22 pedagógus rendelkezik valamilyen szintű számítástechnikai végzettséggel.

Több oldalon keresztül sorolhattuk az informatikai versenyeken diákjaink által elért eredményeket, beszámolhattunk arról, hogy már a 80-as évek közepe óta veszünk részt tananyag-fejlesztési munkálatokban, hogy honlapunkon több, saját fejlesztésű – a Magyar Elektronikus Könyvtárban is helyet kapó – digitális tananyag található, hogy iskolánk tanárai rendszeres résztvevői és előadói az informatikával, annak iskolai alkalmazásával foglalkozó konferenciáknak, rendezvényeknek. Kiderült, hogy az elmúlt években az informatika alkalmazása területén 14 sikeres pályázatot nyújtottunk be: 8 intézményt és 6 egyént.

Tehát mindezt – sok-sok oldalon – leírtuk, benyújtottuk és vártunk. 2003 júniusának végén kaptuk meg az értesítést, hogy benne vagyunk az Oktatási Minisztérium és a Sulinet Programiroda által kiválasztott 30 közoktatási intézményben, azaz tagjai lettünk az Európai Innovatív Iskolahálózatnak, amiről a hivatalos igazolást 2003. október 6-án vehettük át.

Két hónappal később, 2003. december 6-án az Oktatási, valamint az Informatikai és Hírközlési Minisztérium arról értesített, hogy az Európai Innovatív Iskolahálózatban résztvevő 30 magyar intézményt 10-10 millió forint értékű szoftverrel és számítástechnikai eszközzel támogatják. Az eszközök – ha lassan is, de – megérkeztek. Berendeztünk négy multimédiás előadótermet, lett egy digitális stúdiónk, számos fényképezőgépünk, szkennerekünk, kameránk.

A történet folytatása már további cikkek témája: folytattuk munkánkat a CELEBRATE-projektben, bekapcsolódtunk a SCALE- és a Zorka-projektbe. Projektjeinkről bővebben honlapunk kétnyelvű innovatív „polcán”, a www.leovey.hu/o4akt/oprojekt.htm címen olvashat az érdeklődő.

Bánhegyesi Zoltán
(a 2003/2004-es évkönyvben megjelent cikk újraközlése)

MI A NYEK?

Újra divatba jöttek a mozaikszavak, rövidítések! A csak beavatottak számára felfejthető titokzatos NYEK mögött azonban ezúttal nem egy politikai párt áll.

A projektek gyorsan megjegyezhető címekkel hívják fel magukra a figyelmet, a honlapoknak, blog-naplóknak is a könnyű azonosíthatóság a törekvésük. A diákot, programot „lenullázó” elnevezés helyett így lett osztályomból NYEK-osztály, vagyis NYelvi Előkészítő! Amikor órára megyek hozzájuk, nem szabad elfelejtenem, hogy bár immáron tizedik osztályosok, tananyagból csak a kilencedikes jár nekik, s ha valaki egyszer megnézi középiskolás bizonyítványukat, talán felfigyel rá, hogy évismétlés nélkül, mégis a 13. tanévük végén érettségiztek.

Az újdonság mégsem az évfolyamok számában van. Nem szorul bizonyításra, hogy a bővülő Európai Uniót, a globalizálódó világot nyelveket beszélő, idegennyelvi kommunikációra képes emberek nélkül nem lehet elképzelni. Ezt az állítást már nemcsak a magaskultúra pozícióból hallja szülő, diák és tanár, hiszen túlzások nélkül állítható, hogy a mindennapjaink részévé vált munkahelykeresés során is tapasztalhatjuk: a nyelvtudás létszükségletté vált.

Az oktatási kormányzat lehetővé tette a középiskolákban a magas óraszámú nyelvi, informatikai oktatást. Az alapvetően helyes tervezetben az informatikai jártasságok megszerzése számomra aggasztó módon háttérbe szorul, a NYEK-ből sem olvasható ki!

9. osztályban a tanulók 12 órában tanulhattak egy-egy csoportban angol, illetve német nyelvet. Informatikából heti öt órában készülhettek fel a házi szervezésű vizsgára. A tantárgyi kínálatot kommunikáció, matematika, a természet világa, egészségtan és testnevelés, valamint tanulásmódszertan egészítették ki. Ezen órák legfőbb törekvése volt, hogy szinten tartó tényanyagismeret mellett fejlessze a tanulók mindenirányú képességeit, alakítsa tanulási folyamatuk helyes módszertanát és a kommunikáció-kooperáció-kreativitás hármasszavának szem előtt tartásával járuljon hozzá személyiségük fejlődéséhez.

Az iskoláknak szánt néhány oldalas segédleteket csak 2004 késő nyarán egészítették ki a központi útmutatók, ekkorra már régen elkészítettük saját tantervünket. Új, az osztályhoz és a programhoz szabott naplót, ellenőrzőt, értékelési és vizsgarendszert kellett kigondolnunk. Nem tudhattuk előre, hogy milyen előképzettségű diákok jönnek hozzánk, s nekik, valamint szüleiknek milyen elképzelésük van az új képzési formáról.

2005 szeptemberében elindult iskolánkban az újabb NYEK-osztály, mi pedig első ilyen osztályként, valamennyien átléphetünk a 10.-be. Elkészült az első országos eredménymérés angolos és németes előkészítőseink nyelvi képességeiről. A vizsgálat mérte a tanulók olvasás, írás és hallás utáni szövegértésének képességét. Az angolosok mintegy 7%-al teljesítették túl az országos szintet, a németesek pedig, bár az olvasott és hallott szöveg értésében jobbak az átlagnál, a vártnál gyengébben teljesítettek az írott szöveg esetén, így összesítésben 4%-al maradtak alatta az országos szintnek.

A mérés tapasztalatai a szaktanárok figyelmét a gyenge pontokra irányítják. Elbizakodottságra semmi okunk, mert az országosan mért 40–50%-os mutatók meg sem közelítik az európai nyelvtanuló diákok teljesítményeit! A cél nemcsak az előrehozható nyelvi érettségi vagy a nyelvvizsga sikere, hanem a használható nyelvtudás. Ezen a

ponton érkezünk el a nyelvi előkészítő program igazi gyenge pontjához! Ugyan sok a sikeres házi vizsga, több tanuló esetén tapasztaltuk a képességek lényeges fejlődését, és volt módunk diákjaink nyelvtudásának megalapozására, tanulóink túlestek a gimnáziumi iskolaszocializáción, szövődtek nagy barátságok is, ebben az évben már mindannyian otthonosan pakolgattak iskolai szekrényükben, de valóban akarnak már arra gondolni, hogy a jövő tanév végén érettségizhetnek? El tudják-e képzelni, hogy a tanórákon gyakorolt szituációk előfordulnak majd élet- és munkakörülményeikben? A nyelvtudás iránti motiváció jelenleg inkább csak a pedagógusok fejében van meg. El tudjuk-e juttatni diákjainkat érdekeik felismeréséhez? Megértik-e saját helyzetüket? A NYEK-projekt folytatódik.

Szilaj Gabriella

ÚJ SZEMLÉLET, ÚJ TANTÁRGY: MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

„De mire fogunk jegyet kapni?”

Mozgóképkultúra és médiaismeret fakultációs csoportomnak az első órán igyekeztem elmondani, hogy miről is lesz ezeken az órákon szó, mit fogunk csinálni, hogyan szerveződnek az egyes projektek. A bevezetőm után az egyik diák tette fel a címben szereplő, hagyományos iskolai logikát követő kérdését. Egy kerületi iskolában pedig azt hallottam, hogy „milyen jó ezeknek a médiásoknak, csak bedobnak egy kazettát”. Maguk a diákok is úgy hitték, hogy majd kiállok és megmondom, hogy melyik a jó film, néhányat megnézünk, aztán a többit meg „jól lehúzom”. Érdeemes tehát felvázolni az új tantárgy alapvető céljait.

Az iskolák tantestületei mostanság állandóan újítanak: új oktatási dokumentumok születnek, át kell dolgozni a házirendeket, programokat és projekteket kell fejleszteni. Új tankönyvek íródnak, a frontális módszerekkel, újítások nélkül hovatovább csak kínlódni lehet az órákon. Mi is ebben a cipőben járunk. Mindenki meglegésére odáig vittük, hogy hivatalosan is elismert innovatív iskola lettünk.

Az állandó megújulásban csak egy nem változik: a diákoknak az az igénye, hogy minden figyelmünket rájuk fordítsuk, az ő elvárásait is figyelembe vegyük a tervezésnél. Nem szabad a tanári tekintély csorbulásának tekinteni, hogy jelképesen lelépünk a katedréről és elébe megyünk a gyerekek igényeinek! A gyerekek jövőképeinek hiánya nehéz feladat elé állítja az oktatási intézményeket: gyorsan kell tudnunk kiutat mutatni fekete szerelésekbe uniformizálódott, soha nem mosolygó, teljesítménykényszeres tanítványainknak. Lehetőséget kell találni arra, hogy olyasmit mondhassunk nekik, amiért másnap érdemes nemcsak elmenni az iskoláig, hanem még az órákra is bemenni! Az érettségi rendszerének változása is megkívánja, hogy a képességfejlesztő tantárgyak felé forduljunk, amelyek elengedhetetlenek az élethosszig tartó tanulás máris realizálódott ideájához és a fenntartható fejlődéshez.

A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy az újítások sorában azt a merészséget követi el, hogy nem a magaskultúra pozícióból oszt védőoltásokat a tömegeket megszólítani tudó, vele közös kommunikációs csatornát találó „népi kultúra” ellen. Az elhatárolódás helyett az elfogadás, a párbeszéd, a közös gondolkodás és a kölcsönös tolerancia adja a tantárgy vezérgondolatát. Az órai párbeszédben alakulhat úgy a helyzet, hogy a nagy igazságokat nem a tanár fogja kimondani, vagy olyan nézőpont bukkan fel, ami a tanárnak eszébe sem jutott. A teljesítmények sem abban mérhetők le, hogy a mozgóképi szövegalkotás, a filmelmélet vagy épp a filmtörténet fogalmait, adatait hogyan tanulták be a diákok. Az lesz az igazi érték, ha jobban, igényesebben tudnak eligazodni és válogatni az egyre inkább mediatizálódó világunk kínálatából. Nem titkolt cél, hogy gondolataikat, érzéseiket, az őket érintő problémákat mozgóképi szövegben, képbe foglalva tudják megfogalmazni.

A tankönyvek azt állítják, hogy a technikai képek korát éljük. E képeknek is számos olvasata létezhet. Aggasztó statisztikák szemléltetik, hogy a mozgóképi szövegértés

készsége legalább olyan gyenge színvonalú, mint az olvasott szövegé. Végtelen következtetést ne vonjunk le, de elgondolkodtató, hogy a tömegfilmek szövegértési képessége a felnőttek esetében (pedig a vizsgálathoz a tanárokat választották ki!) alig jobb a diákok teljesítményénél! Abban a környezetben, ahol a család–iskola–egyház szocializációs hármashoz a média negyediknek felzárkózott, a média hatásai alól sehogy nem tudjuk kivonni diákjainkat. Onnan veszik példaképeiket, álmaikat, divatjaikat, életmodelljeiket, erkölcsi és viselkedési normáikat.

Lassan azzal is számolnunk kell, hogy az internet világa a gondolkodás mechanizmusát is átalakítja: a médiakutatások szerint az ok-okozati összefüggések mentén felépített, lineáris gondolkodást a linkek adta elágazások szövevényes véletlenszerűsége miatt az asszociatív gondolkodás fogja felváltani. Annak is nagy a valószínűsége, hogy az egyes oldalakon a szövegek rovására a képi, sőt a mozgóképi információk aránya növekedni fog.

Amikor az ELTE mozgóképkultúra- és médiaszakára jelentkeztem, akkor a filmrajongó szólt belőlem. A szak választását az is motiválta, hogy kedvenc szakom, a történelem a filmekben a korszellem megnyilvánulását látja. Az egyetemi képzés alatt a tantárgy magyarországi bevezetésének élharcosa, Hartai László módszertani útmutatásai egyre inkább elmozdítottak a jelelméleti-esztétikai modelltől egy társadalomtudományi-szociológiai tanítási modell felé. A naponta mellettem dolgozó kollegák tudják, hogy milyen lelkesedéssel meséltem a filmtörténet és filmelemzés jobbnál jobb előadásairól, hogy örömmel néztem végig diákkorom „nagy filmjeit”. Most pedig azt tapasztalom az iskolai gyakorlatomban, hogy a diákok aktív figyelme, kreativitása, már-már szokatlan lelkesedése a Hartai-féle modellt, annak újfajta szemléletet igazolja. Ha alkalmam lesz rá, megmondom neki!

Szilaj Gabriella

RÉSZVÉTEL KÜLÖNBÖZŐ PROJEKTEKBEN

Digitális ünnep – a CELEBRATE-projekt

A ravasz angol mozaikszó (CELEBRATE – Context E-Learning with BRoadbAnd TEchnologies, hevenyészett magyar fordításban: környezetbe ágyazott internetes tanulás), az Európai Bizottság által hatalmas összeggel, mintegy 5 millió euróval támogatott projektet takar. A projekt az Európai Unió IST (Information Society Technologies – információs társadalmi technológiák) programjába illeszkedően az európai ifjúságnak a digitális korra való felkészítését célozta meg, a digitális, internetes tanulás (e-learning – e-tanulás) fejlesztésén keresztül.

A 2002 júniusától 2004 decemberéig tartó, harminc hónapos munkában az European Schoolnet irányításával a 11 országból (Svédország, Belgium, Finnország, Hollandia, Egyesült Királyság, Franciaország, Izrael, Norvégia, Spanyolország, Olaszország és Magyarország) verbuválódott fejlesztők: egyetemi kutatóműhelyek, cégek, iskolák az együttműködés ideje alatt jelentős mennyiségű, több ezer tanórányi internetes tananyagot állítanak össze. E tananyagok újszerűsége abban rejlik, hogy egyrészt modern pedagógiai módszereken alapulnak (a diákok aktív és kreatív munkáját kívánják, fejlesztik a problémamegoldási készséget, feloldják a merev tantárgyi határokat), másrészt pedig szerkeszthetők, átalakíthatók, a felhasználó tanárok a saját igényeiknek megfelelően újabb variációkat hozhatnak létre.

Gimnáziumunk – a kilenc hazai iskola egyikeként – az elsők között, 2002 novemberében egy munkacsoporttal bekapcsolódott a projekt első szakaszába. Olyan biológiai, matematikai, fizikai tananyagokat dolgoztunk ki, melyek alkalmasak a digitális korszak által megkövetelt képességek fejlesztésére. A magyarul és angolul is elkészült, a CELEBRATE Demo Portálon (<http://demoportal.eun.org/>) immár megtalálható digitális tananyagaink:

Biológia (Sebőkné Orosz Katalin)

1. Aktív transzportfolyamatok
2. Passzív transzportfolyamatok
3. A fotoszintézis fényszakasza
4. A fotoszintézis sötétszakasza

Fizika (Závodszy Judit)

1. Egyszerű gépek
2. Fénytörés
3. Lencsék képalkotása

Matematika (Bánhegyesi Zoltán)

1. Statisztikai adatok és ábrázolásuk
2. Statisztikai közepek
3. Adatok szóródása

A projekt második szakasza – melyben az Európa-szerte fejlesztett tananyagok kipróbálása, átalakítása, továbbfejlesztése volt a cél – 2003 novemberében kezdődött, és

2004 májusában zárult le, mintegy 500 európai – köztük 20 magyar – iskola részvételével. Ennek keretében munkacsoportunk (Bánhegyesi Zoltán, Kauders Tamás, Sebőkné Orosz Katalin, Závodszy Judit) több osztályban (9.C, 10.B, 10.G, 11.A, 11.F, 12.B), fakultációkon, szakkörökön, diákkörön közel 80 alkalommal számos digitális tananyagot próbált ki, „éles”, tanórai környezetben. Diákjaink nagy kedvvel, szívesen, érdeklődően kísérleteztek az interaktív számítógépes animációkkal, oldották meg az online tesztek, sokszor nem is figyelve a kicsöngetésre. Pedig voltak problémák: a tananyagokat tároló szerver lassúsága, némely anyag speciális szoftverigénye és az olykor elromló gépek okoztak bosszúságot, zökkenőket – de mindez megbocsátható, hiszen még csak a kísérleti fázisban vagyunk. A hozadék viszont többszörös: tanulóink komoly gyakorlatot szereztek az információs-kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásában, gyakoroltak egy-két idegen nyelvet és mélyebb, sokszínűbb tananyagismeretre tettek szert.

A tanárok természetesen folyamatosan (online) értékelték a kipróbált tananyagokat. A folyamat melléktermékeként több tananyagot lefordítottunk, adaptáltunk a hazai oktatási környezetre, s néhány újabb anyag is elkészült.

Bánhegyesi Zoltán
(a 2003/2004-es évkönyvben megjelent cikk újraközlése)

Zorka-projekt

A Celebrate és a Scale programok után iskolánk mint innovatív iskola elindította a harmadik számítógéppel segített projektet is, a Zorkát.

A projekt keretében a Sulinet egy meteorológiai mérőállomást és egy környezeti paraméterek mérésére alkalmas berendezést bocsátott az iskola rendelkezésére. Mindkét műszer szenzorok segítségével mér, közvetlenül számítógépre küldi a mérési eredményeket, amelyeket a projektben résztvevő diákok dolgoznak fel. A projekt elnevezése talán így már érthetőbbé válik. Nem egy lánynévre utal, hanem a szenzoros mérést sejteti.

A meteorológiai állomás segítségével percenként olvashatjuk le a fényerősséget, a hőmérsékletet, a légnyomást, a zajsíntet, a páratartalmat, a szélirányt és a szélerősséget. Az adatsorokból szeptembertől meteorológiai előrejelzéseket készíthetnek a projekt diáktagjai.

Az ökológiai mérőműszer hasonló elven működik. A környezeti terhelést bemutató legfontosabb paramétereket olvashatják le a diákok a monitorról vagy az Excel-táblából. A projektmunka 2004 szeptemberében indult tíz magyar középiskolában, a Leöveyben Závodszy Judit és Sebőkné Orosz Katalin vezetésével.

Sebőkné Orosz Katalin
(a 2003/2004-es évkönyvben megjelent cikk újraközlése)

Mérlegen a vita – a SCALE-projektről

Az európai innovatív iskolahálózat (ENIS) tagjaként 2003 októberében iskolánk bekapcsolódott egy nemzetközi projektbe, amelyet SCALE-nek, azaz mérlegnek neveztek el. Ennek a mozaikszónak valódi és szimbolikus jelentése is van. A rövidítés alapja a projekt angol neve (Internet-based Intelligent Tool to Support Collaborative Argumentation-based LEarning in secondary schools), amely szerint egy olyan internet-alapú intelligens eszköz fejlesztését célozta meg a projektet tervező és irányító nemzetközi kutatócsoport, amely az együttműködésen és vitán alapuló tanulást segíti a középiskolában, a 16–19 évesek körében. A mérleg azért tűnt megfelelő jelképnek, mert a vitatkozás lényegét, a vélemények ütköztetését és kiegyensúlyozását is szimbolizálja.

Örömmel vágtunk bele a hat országot (Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Finnország, Portugália és Magyarország) érintő, az Európai Unió által támogatott kutatási projektbe, mert úgy gondoltuk, hogy a vitakészség oktatása segíthet a kommunikációs készségek hanyatlásának megállításában, arról nem is beszélve, hogy a vitatkozás, az érvelés technikája a NAT-ban is tananyag (a vita, a szóbeli és írásbeli érvelés az anyanyelvi tanulmányok része, alkalmazása pedig leginkább az Ember és társadalom műveltségi területen jelenik meg igényként).

Iskolánkban a 10.G osztály tanulóiból verbuválódott SCALE-szakkör tagjai (Babos Viktória, Bakonyi Andrea, Czifra Dóra, Dávid Szilvia, Donáth Fanni, Hadzijanisz Kosztasz, Haut Dávid, Horváth Dávid, Kovács Dániel, Martos Zsófia, Perge Zsolt, Reich Ádám, Surányi Erika, Szócs Tünde, Sztraka Klaudia, Vincze Huszár Gergő, Zékány Anita) dolgoztak mintegy három hónapon keresztül a projekt megvalósításán, Kauders Tamás és Sebőkné Orosz Katalin vezetésével.

A tíz foglalkozás során az alábbi vitatémákat dolgoztuk fel:

- Helyes-e, ha engedélyezik a genetikailag módosított élelmiszerek előállítását?
- Minden lehetőség adott-e a fogyatékkal élők társadalmi beilleszkedésre?
- Szépirodalmi érvelő szöveg feldolgozása (Boris Vian: Tajtékos napok – részlet)
- Szabadon választott téma: A szabad tanárválasztás

A foglalkozásokon a tanulók a DREW (Dialogical Reasoning Educational Webtool – kb. párbeszédes oktatási viteszköz) szoftvert használták, folyamatos internet-kapcsolattal. Ez a szoftver egy olyan eszköz, amely fejleszti a diákok érvelési technikáját és vitakészségét. Hozzáférhető a weben, csevegőszobákat, szövegszerkesztő felületet és grafikus ábrázolási lehetőséget nyújt, amelyeket úgy terveztek, hogy ösztönözzék az együttműködésen és vitán alapuló tanulást. A szoftver visszajelzést ad a tanároknak és a diákoknak az érvek minőségéről és súlyáról. Lehetőséget nyújt a párbeszéd diagramon történő ábrázolására, ezzel láthatóvá teszi a vita elemeit: az állítások, alátámasztások, érvek és ellenérvek, valamint cáfolatok rendszerét. Így a szoftver segítséget nyújt a vitamódszer megtanulásában: a releváns információ megfogalmazásában, felhasználásában, átalakításában és értékelésében; fejleszti a kritikus gondolkodást és megtanít arra, hogy a dolgokat több nézőpontból is megvizsgáljuk.

Annak ellenére, hogy a szoftver (illetve kiszolgáló szervere) a három hónap során szinte soha nem működött kielégítően – amit tanár és diák rendre meg-megújuló és meghíusuló reményei, majd csendes beletörődése övezett –, a projekt megítélésünk szerint betöltötte feladatát. Résztevő diákjaink – legalábbis valamennyire – motiváltabbak lettek;

megtanulták a források, vélemények kritikus kezelését, megtanulták tisztelni mások véleményét, gondolkodásra kényszerültek és gyakorlatot szereztek az információforrások kezelésében, az írásbeli, szóbeli érvelésben.

Bánhegyesi Zoltán
(a 2003/2004-es évkönyvben megjelent cikk újraközlése)

Az első lépések az Európai Nyelvtanulási Naplóval

Több nagyon fontos változás előtt állunk mind Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozását, mind az új kétszintű érettségit illetően. 2004. május 1-jével beléptünk az Unióba. Számos lehetőség nyílik előttünk, hiszen tanulhatunk és dolgozhatunk más európai országokban is. Iskolánk diákjai előtt is megnyílik az út Európa felé, amennyiben rendelkeznek a kellő nyelvtudással. Az új kétszintű érettségi 2005-ben való bevezetése is arról tanúskodik, hogy a kommunikatív nyelvoktatás, azaz a hétköznapi helyzetekben is használható nyelvismeret kerül előtérbe. Az élő idegen nyelv tanítása a négy nyelvi alapkészség (hallás utáni értés, írott szöveg értése, társalgás, illetve folyamatos beszéd, írásbeli kifejezés) elsajátítását tűzi ki célul. A követelményrendszer kidolgozásánál az Európa Tanács magyarul is megjelent „Közös Európai Referenciakeret Nyelvtanulás-Nyelvtanítás-Értékelés” című dokumentumát vették alapul. Ez a mű egységes leírást nyújt az idegennyelv-tudás szintjeinek konkrét meghatározására, és a külső értékelő szereplőn kívül az önértékelés is hangsúlyos.

A fenti célok gyakorlati megvalósítását elősegítő taneszköz az Európai Nyelvtanulási Napló, ami Európa minden országában elfogadott. (A tankönyvvé nyilvánítása is megtörtént!) De mit is takar pontosan az Európai Nyelvtanulási Napló (a későbbiekben csak Napló) fogalma? A Napló három elkülönített részből álló dokumentum, ami az idegen nyelvet vagy nyelveket tanuló diákok (illetve felnőtt nyelvtanulók) nyelvi fejlődését mutatja be az első lépésektől (A1 szint) a szárnyalásig (B2 szint), vagy éppen egészen a csúcsig (C2 szint). A naplóban a tanulók a nyelvtanulás folyamatát dokumentálják, saját magukat értékelik (a tanári értékelésen kívül), elgondolkoznak nyelvtanulásukról és tudatosan terveznek előre. Nemcsak érdemjegyet kapnak a munkájukra, hanem minél pozitívabb szöveges értékelést is, ami ösztönzőleg hat a nyelvtanulásukra. (Nem a nyelvi hiányosságok kerülnek előtérbe, hanem a már megszerzett ismeretek, az eredmény!) A Napló részei: a nyelvi útlevél, a nyelvi életrajz és a dosszié. A nyelvi útlevélben bejelölik az adott nyelvben vagy nyelvekben általuk elért szintet, valamint megadják a tudásukról megszerzett igazolásokat és tanúsítványokat. A nyelvi életrajz az iskolán kívüli nyelvtanulást, a családban, rokonságban jelenlévő többnyelvűséget mutatja be. A nyelvtanulási tevékenységekről, kapcsolatokról, tapasztalatokról, kulturális ismeretekről, élményekről nyújt információt (tévé, internet, könyv, levelezés, versenyek, táborok). Hat egymásra épülő egységes európai szintben (A1 – első lépések, A2 – lendület, B1 – ugrás, B2 – szárnyalás, C1 – csúcsközelben, C2 – csúcs) méri a nyelvtudást, ami összhangban van a kétszintű érettségi szintjeivel. A tankötelezettség végére minden diáknak legalább az önálló nyelvhasználói szintre (B1) el kell jutnia. Emelt szintű nyelvoktatás esetén a tankötelezettség végére a tanulónak magasabb szintű, önálló nyelvhasználóvá kell válnia

(B2). Az életrajzban található önértékelő lapok részletesen lebontott hallás-, beszéd, társalgási, olvasás- és íráskészséglistákat tartalmaznak. Ennek segítségével a diákok önmagukat ellenőrzik és értékelik, nyomon követhetik nyelvi fejlődésüket, lehetőségük van az egyéni léptékű fejlődésre. A tanulók önállóbbak, aktívabbak, magabiztosabbak, a gyengébb képességű, lassabb tempójú tanulók is motiváltak. Megtanulják folyamatosan ellenőrizni saját munkájukat, tisztában vannak a követelményekkel. Az önkontroll nemcsak a nyelvtanulási tevékenységre terjed ki, hanem a személyiségük fejlődésére is pozitívan hat. A tanulók értékelik azt, hogy a tanár számára fontos a véleményük, partnerként kezeli őket. Rendszeressé válik az ismétlés, hiszen szembesülnek a felejtés tényével is.

A dosszié dokumentálja és illusztrálja a nyelvi útlevelemben és a nyelvi életrajzban leírtakat. A szülők számára is tájékoztatást nyújt, hiszen az érdemjegyek a nyelvtudást nem tükrözik kellőképpen. A szülőket elégedettséggel tölti el, hogy látják gyermekük egyéni fejlődését, megértik nehézségeiket és kudarcaikat. Iskolaváltáskor az új nyelvtanárnak a dosszié világos képet nyújt a nyelvtanuló diák tudásszintjéről, ezáltal fontos eszköze a haladás és az eredmények rögzítésének.

Iskolánkban a 2003/2004-es tanévben két csoportban (7.F angol és 9.A német tagozat) került bevezetésre a Nyelvtanulási napló, a 2004/2005-ös tanévben pedig a nyelvi-informatikai osztályban (o. évfolyam) is bevezettük. Iskolai követő program keretén belül 6, illetve 4 éven keresztül kísérjük figyelemmel diákjaink nyelvi fejlődését. Mindenképpen hasznos, hogy osztályfőnökként háttér-információkkal is rendelkezünk. A Napló segítségével még tudatosabb a tervezés és kivitelezés folyamata, nagyobb figyelem jut a tanulók egyéni fejlődésére. Az iskolai tankönyvek, számonkérések, dolgozatok tematikája összhangban van a kitűzött célokkal. Minden diák és kolléga figyelmébe ajánlom az Európai nyelvtanulási naplót, és mindenkinek eredményes és szórakoztató nyelvtanulást kívánok!

Egyedi Csabáné
(a 2003/2004-es évkönyvben megjelent cikk újraközlése)

HALADÓ HAGYOMÁNYAINK

„Idők kíváncsiak, míg a művész a maga mesterségének sanctuáriumába léphet, annak titkaival megismerkedhetik, s nemcsak a nem szépet és nem jót elkerülheti, de a nem helyén álló szépet és jót kiismeri s feláldozni megtanulja.”

(Kölcsey: Csokonai)

ZENEI ÉLET

Az iskola zenepedagógiai és zeneművészeti fejezetei

I. Az előkészítés korszaka

Kortörténeti dokumentumok hiányában is szólni kívánunk a „kezdetről”, a későbbi eredményeket megalapozó zenei „helyzetről”. Látszólag külső tényezők ezek, elsőként az a zenetörténeti szituáció, ami körülöleli, vagy inkább elszigeteli egy zárdaiskola falait. Így került ide „vezérül” egy fontos dátum: az a tény, hogy Erkel Ferenc – a Ranolder Intézet alapítása előtt 30 évvel – „már” megírta a Himnusz zenéjét. Ebben a korban már túl vagyunk a Bánk bán, a Hunyadi László és a Brankovics György bemutatóin. A magyar nemzeti zenei törekvések mellett napirenden vannak az európai klasszikusok előadásai a főváros zenei életében. Végül: az iskola megszületésének évében nevezi ki a király Liszt Ferencet a (rég) Zeneakadémia elnökévé és Erkel Ferencet igazgatójává. Tehát van egy világhírű „hírhedt zenészünk” és egy olaszos verbunkos „nemzeti” operaszerzőnk, a művelt nép Pestre, Bécsbe és Sopronba kocsikázik hangversenyre, általában németül beszél, s van egy „tudatlan” magyar népi réteg, amelyik magyarul beszél és ősrégi magyar dalokat énekel, a széles nyilvánosságtól még sokáig elszigetelve. Magyarul: a magyar nebuló az iskolában hivatalosan – és véljük – többségében nem találkozhatott népe zenei hangjával, a népdallal. A másik tényező az iskolák, jelesül a „Ranolder” egyházi jellege és ebből következően a szakrális „tanmenet”.

II. Ora et labora

„Sors választott embere a maga hivatását megérzi”

(Kölcsey: Parainesis)

A Ranolder Intézetben „Egyházi ének és torna” címszó alatt találjuk meg az énekképzés első nyomait. A misék változó részeit, a motettákat, Tantum ergókat és Mária-antifonákat „részint koraliter, vagy recitálva” énekeltek. Az éneklés reggel kezdődött a kápolnában a tanítás megkezdése előtt. Egyházi ünnepen mindenki – egy szólamban – énekel: osztálykórusaik mellett egy internátusi válogatott kórus vállalkozott az igényesebb karirodalom megszólaltatására. Mindennapos „énekes kenyerek” a Magyar Cantuale volt. Az „Éneklő Ranolder” minden ifjúsági megmozduláson énekel. A zenének elsősorban kedélyképző erejét aknázták ki a „zenés tízpercek beállításával”. A zenének felüdítő hatását a hasznossal is összekötötték; a zenei ízlés fejlesztése, nagy mesterek vokális és instrumentális műveinek megismertetése volt a cél. El sem képzelhető önképzőkör, kirándulás ének nélkül. Fakultatív zenetanulás céljára 9(!) zongora és 15 harmónium állt rendelkezésre (gyakorlási idő: napi félóra/fő). Dallamolvasó versenyek, opera- és hangverseny-látogatások egészítették ki a zenei képzést és művelődést.

Sejthető, hogy a repertoáron kb. 54 évig, egy nagytehetségű, széleskörű, mennyiségtan- és énekszakos nővér-tanító fellépéséig tandalok, kifacsart nyelvű német hatású tingli-tanglik, az idő múltával kuplék és magyar nóták szerepeltek. Még közkézen forog – s főképp „szájról-szájra száll – az 1859-es iskolai énekeskönyv, amelynek célja a „birodalmi beolvasztás volt” (Dalok a tehénről, Dalok a postáslegényről). Hogyan is gyaníhatták a Kodályt 1905-ben „nemzetietlennek” kikiáltott kritikusok, hogy mennyire közel van az új magyar zene születésnapja?¹

A „csak jót, művészt, gyermeknek valót” kodályi sugallatát előzi meg Csorda Romána nővér² sejtése és gyakorlata: autentikus magyar népdalokat ad „lányai” kezébe. Ne feledjük, csak a húszas évek közepétől változik meg a népdal szerepe! „...Mintha napsugár tört volna be a pesti dalvilágunkba! Először csendültek fel Kodály gyermekkarai, megjelent székely népballadáinak első két füzete, Bartók nyolc népdala, gyönyörű Ady megzenésítései. ... Igazi tavaszünnep – ilyen virulás még sohasem bomlott ki a magyar muzsika kertjében.”³

Az 1934. évi 5. számú Énekszóban részletes beszámolót olvashatunk Csorda Romána énekórájáról. Ennek keretében először a francia Concone hanggyakorlatait énekeltek a növendékek dúr- és moll-hangnembben, majd összhangzattan-játék, példamegoldás, harmonizálási feladatok, motívumkiemelés továbbfűzése és imitációs leckék következtek. Két latin himnusz és magyar népdalok hallás utáni megtanulásával folytatódott az óra; végül kórusműveket énekeltek (és vezényeltek).

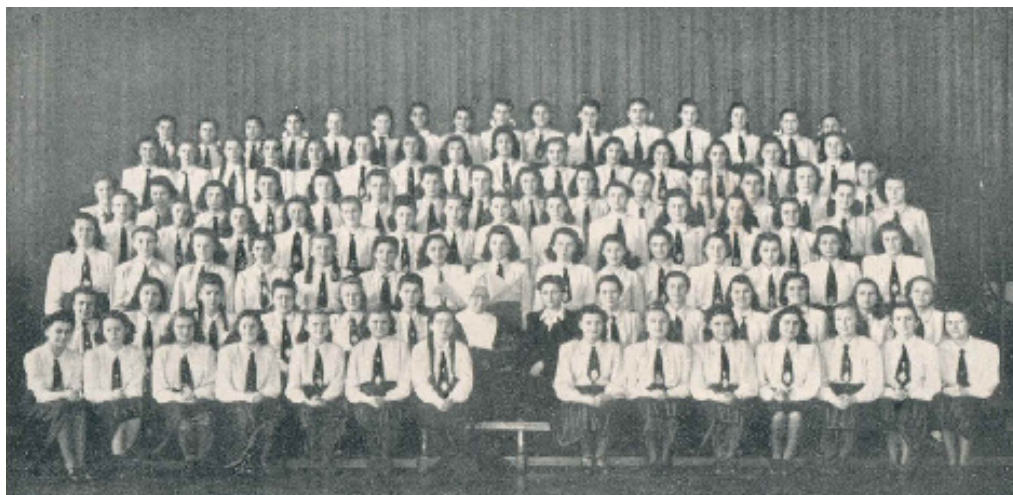
Ezeket „ugyanazzal a kifinomult előadással valósították meg, amely a Ranolder énekkart az elsők közé emelte a budapesti kórusok között”. Csorda Romána órázáró

¹ Kodály Zoltán előadása a „Flóri könyvéről” 1959.

² Breuer János Bartók és Kodály tanulmányok 1978.

³ Csorda Róza Romána 1929-től 1948-ig működött az intézetben tanárként, karvezetőként és igazgatóként. A Magyar Énektanítók Országos Egyesületének választmányi tagja, a Tanítóképző-intézeti Tanárok Egyesületének tagja, a BRISz elnöke.

karvezetői instrukciója hallatán: „A jobb kézzel az ütemet jelezzük. A másikkal pedig azt, amit közben mondanánk” a szakember olvasónak az a benyomása támad, hogy az ország első zenei egyetemének, a Zeneakadémiának igényes zeneelmélet-szolfézs-egyházének-karvezetés stb. óráját figyeli. Módszere korszerű, előremutató; a tanárszemélyiséget nem ismerve is elképzelhető egy nagy formátumú zenepedagógus. Ugyanő vezényletével lép fel az Éneklő Ranolder kórus az Éneklő Ifjúság első korszakos jelentőségű hangversenyén, 1500 énekes között. A zenekritikus „megragadó élményként” regisztrálja az eseményt,

A 102 diákból álló Ranolder-kórus. Középen Csorda Róza Romána és Andor Ilona

köztük a ranoldereket, akik „valahol messze, a földszintről láthatatlan magasságban” (valószínűleg a karzaton – *Emődi Györgyi*) dalolnak. Mesebeli énekpalotává vált a Zeneakadémia.⁴

A Magyar Rádió is gyakran foglalkoztatja a Ranoldert. Viaszlemezről 1937-ben közvetítik műsorukat. Nyílt énekórák és közvetítések előadója és részese az együttes. 1941-ben kerül sor a „Pünkösdőló” állandósítására a stúdióban. Kodály új művei mellett a régi klasszikus literatúra darabjai és számos Bartók-, Bárdos-mű is repertoárra kerül. „Az Éneklő Ranolder évtizedek óta elsőrendű kötelességének tekintette, hogy e források mindig nyitva legyenek és azokból minél többen és többet merítsenek.” Noha Csorda Romána több száz kórusmű betanítását és előadását vállalta magára, a kotta-, papír- és kiadványhiány még-már őket is sújtotta. Az 1932-es évkönyvben sajnálattal állapítják meg, hogy nem tudnak elég változatosságot vinni az „énekrendbe” kellő számú irodalom híján. Ebből a korból származik egy énektanár mű küldése iránti szenvedélyes óhaja: inkább minden kottafejet kiradírozunk, hogy helyébe újakat ültessünk!

⁴ Nádasi Kálmán operarendező visszaemlékezéséből. (Eősze László: Így láttam Kodályt c. interjúkötete, Bp. 1979.)

III. Beérik a vetés

„A nagyobbak a sötétben is tudnak világosságot terjeszteni.”

(Kölcsey: Csokonay)

Vitathatatlan, hogy az iskola országos, sőt, ezen jóval túlmenően, távoli országokba is eljutó hírnevét egy pécsváradi, kilenc gyermekes családból származó zeneművész-pedagógusegyéniség alapozta meg. Az iskola neve örökösen változott, de ennek az

*Andor Ilona mellett jobbról
Kodály Zoltán, balról Andor Éva*

énektanárnak a neve – Andor Ilona – negyven évig az iskolához tartozott. „Ilonka néni” először Csorda Romána mellett, majd 1949-től önállóan nevelte „lányait”. Kodály Zoltán jóváhagyta, hogy a kórus felvegye a nevét, Andor Ilona kezébe ajánlotta a különlegesen szép és nehéz „Árva vagyok” című nőikari művét. Andor Ilona művészpédagógus módszereit sokan próbálták utánozni, csillogó kórushangzásának titkait megfejteni. Tehetséges tanítványok nemzedéke viszi tovább a „módszert”, de azt a különleges, szavakkal ki nem fejezhető, érzéken csillogó, sokszínű hangzást csak az ő felvételein lehet tévedhetetlenül felismerni.

„A műhöz csak nagy alázattal lehet közelíteni – nyilatkozta többször –, egészen át kell adnunk magunkat az alkotásnak. Ha egy mű betanítására készülök, szinte beleásom magam a zeneszerző életébe, leveleibe, írásaiba.”

A kitartoán tudatos nevelőmunka eredményessége közismert. Tudvalevő, hogy az ötvenes évektől kb. 20 évig a Magyar Rádióban rendszeresen foglalkoztatták Andor Ilona kórusát. Iskolai kórust vezetni sziszifuszi munka, s ő mindig a végsőkig kicsiszolt, kristálytisza előadással állt a mikrofon elé. A kórustagokat munkatársaknak tekintette, tisztelte tevékenységüket. Egyénileg foglalkozott minden dalosával, s amikor az énekesek elvégezték az „iskolát”, újra kezdte másokkal. Amikor már nem járt be naponta az iskolába, legjobb tanítványai a lakására jártak próbálni. Tanítványai között sok kiváló művész, tanár található, köztük Andor Éva, az Operaház magánénekesé, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára.

A törekeny alkatú karnagy nő munkabírására jellemző, hogy mintegy 90-100 rádiófelvételt készített. A felvételek sorrendjében szereplő alkotók nevei jelzik Andor Ilona igényes

műsorválasztását: Pitoni, Szokolay, Bartók (7 kórusmű), Grieg, Monteverdi, Sugár, Schumann, Mendelssohn (ciklus), népdalok, népi gyermekdalok, Kodály-epigrammák, Balázs Árpád-művek, további darabok Bartók harminchét egyneműkarából, Kodály nőikarok, Liszt stb. Egy hét munkájából született a 43 perces hanglemez. Külföldi útjait lelkes sajtóviesszhang kíséri. „Ez a legmegfelelőbb, legragyogóbb, bámulatosan eredeti és nagyszerű teljesítmény, amit gyerekekkel valaha is elértek. A hang hajlékonysága, a hangszín, és ritmus, a kifejezés gazdagsága, mind rendkívüli...”⁵

Benjamin Britten az Alderbughy Fesztiválon látta vendégül a Vendel utcaiakat. A Qualiton-lemezek meghallgatása révén hívták meg őket Kodály Zoltánnal, Szyjatoszlav Richterrel és Dietrich Fischer-Dieskauval együtt. Így írt róluk a kritikus: „Ez az ötven diáklány, akít Kodály pontosan kidolgozott énekkari technikája szerint képeztek ki, kíséret nélküli dalokat énekelt, gyakran szöveg nélkül, s előadásuk nem is énekkarhoz hasonlított; énekes zenekar volt inkább, amilyent még soha sem hallottunk...”⁶

Andor Ilona munkásságára emléktábla figyelmeztet a Kodály-terem előcsarnokában, a magyar zenekultúrában végzett szolgálatait iskolai tankönyvek sorolják fel. Kiténtetéseit alkalmából többször is megjegyezte, hogy „azokat még ezután kell megszolgálnom”.

Mindezekből következően, a Kodály Zoltán és Bartók Béla nevével fémjelzett, világviszonylatban is érvényes klasszikus magyar zene tolmácsolása révén a Vendel utcaiak korparancsot teljesítettek. Andor Ilona és Csorda Romána tevékeny humanizmusa, tehetsége és szívós munkálkodása nyomán vívták ki ezt az érdemet és megbecsülést.

IV. Emlékezetes epizód

Andor Ilona örökébe Kollár Éva⁷ lépett. Az ekkor már Leövey Klára Gimnázium fiatal, érzékeny és tudatos művésztanárt kapott.

Vallomása szerint nagy felelősséget jelentett számára az utódlás. Ilonka néni még egy évig segítette az iskolai munkát. Kollár Éva új, már fiúkat is foglalkoztató kart szervezett. Finom hangzású felvételeket készített a Magyar Rádióban, koncertezett, a BBC hangszalag világversenyén II. díjat nyert a Vendel utcaiakkal. Szakmai gondoskodása ma is kihat az iskola zenei életére. Kilenc felvételük „állandósítva” lett a Magyar Rádióban, ezzel is bővítették a zeneszerzők értékes alkotássorozatainak körét. Hét éves tanítás után – a zenei tagozat letiltásakor – vált meg az intézettől.

V. Átmeneti korszak

Újabb hét év, öt tanár. Hiányoztak a szakmai-művészeti munka feltételei, a rövid tanári korszakok nem adtak módot folyamatosan működő, beérlelésre kész énekkari munkára. Az iskola hírneve halványulóban volt.

⁵ New-York Herald Tribune, 1957.

⁶ London News, 1954.

⁷ Liszt-díjas, jelenleg az ELTE tanárképző karán tanszékvezető, a Monteverdi kamarakórus karnagya.

VI. A 120. évfordulóig

„Öröm, több mint pénz, becsület pedig még százszorosa több.”

(Széchenyi: Magyar játékszínről)

Egy éves vajúdas után – 1986/87-ben – új zenei korszak indult a Leövey Klára Gimnáziumban. Dr. Galló Andrásné, az akkori igazgató áldásos közreműködése révén évfolyamonként egy osztályban újra beindult az emelt óraszámú ének-zene tagozatos képzés. A „tisztá lélek, tiszta szándék, akár siker, akár nem” gondolat jegyében került sor az 1. osztályos zeneisek maroknyi kórusának első fellépésére. A Liszt-hangversenyt és -kiállítást három hónapnyi szorgos kutató-, gyűjtő- és kiállítómunka előzte meg. Ebben nagy szerepet vállalt Tóth Ildikó és Szabó Attila tanuló igényes grafikai munkájával. A kiállítást Emődi Györgyi rendezte.

1986-tól újra minden évben szerepelt a Leövey Kórus az országos Éneklő Ifjúság hangversenyein és a Magyar Rádióban. Mintegy félszáz kórusmű stúdiófelvétele fűződik a nevékhöz. Az 1988-as esztendőben cserehangverseny-utat bonyolítottak le a braunschweigi St. Aigidien templom kórusával. A Leövey Klára Gimnázium vegyeskara 1989-től évente 1-2 Kórusmatinén⁸ szerepelt. Az újabb zenei osztályok beléptével nőtt az együttes létszáma és a repertoár. A régi zeneszerzők művei (Lassus, Eszterházy, Pitoni, Josquin, Marenzio, Mozart, Liszt stb.) mellé a klasszikus magyar kórusművek és népdalfeldolgozások sorakoznak fel (Bartók, Kodály, Bárdos stb.), később megtanulásra kerül impresszionista szerzők egy-egy opusza is (pl. Debussy); előadásra kerül egy Hindemith-tétel is. A kortárs magyarok közül foglalkoztak Szokolay, Orbán zenéjével, valamint másorra tűztek számos motettát (Halmos, Pergolesi, Michael Haydn stb.). A Leövey Klára Gimnázium kórusa és szólistái minden évben önálló karácsonyi hangversenyen léptek a közönség elé. Számos külső felkérés tarkította a szereplések sorát: így került sor a Corvin egyetem alapkövetételének ünnepi éneklésére, ahol a Magyar Köztársaság elnöke, Göncz Árpád is jelen volt; a Bakáts téri templomban történő egy órás közreműködésre és a Magyarok Világszövetsége „Én Istenem adjál szállást” című rendezvényén történő fellépésre a Parlamentben. 1992-től Bencsik Pál, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán végzett fiatal, tehetséges karvezető-tanár segítette a zenei-szakmai munkát.

Ezekben az években vendégegyütteseknek is otthont adott a gimnázium Kodály-terme. A kórus vendégeként lépett föl többek között a svájci Crescendo Kamarazenekar, a Taylor University Handbell Choir együttese, a Kolozsvári Állami Opera gyermekopera színtársulata, a munkácsi és braunschweigi kórus.

1995 tavaszán a Szt. Gellért templom csodálatos akusztikájú kupolaterme adott otthont a magyarországi Éneklő Ifjúság mozgalom 60 éves évfordulója eseményeinek. A Leövey Klára Gimnázium Andor Ilona Vegyeskara képviselte az ország középiskolai kórusait. A kritika kiemeli a kórus differenciált hangzását, hajlékonyságát, muzikalitását és temperamentumát, valamint Sofianupulo „Ecce” című aleatorikus zoltárművének bátor és szuggesztív előadását.

Az igazi műsorgazdagodást azonban az 1994-es esztendő hozta meg. Ennek két oka

⁸ A Kórusok Országos Szövetségének (jogelődje a KÓTA) sikeres rendezvénysorozata a fővárosi múzeumokban.

volt: egyrészt a rutinossá vált diákkórus összeérett, közösséggé vált, másrészt meg kellett felelni egy jelentős országos esemény, az. ún. Mol(I) AKKORD Fesztivál⁹ kihívásának. A három napos nagyszabású rendezvényen szigorú műsorpolitikai elvárásoknak kellett megfelelnie a résztvevő 20 együttesnek. A fesztivált Tárnoky Beatrix magyarnépdal-éneklése, a Munkácsi Fiúkórus vendégfellépte és a „házigazda” Leövey Klára Gimnázium összesített vegyeskara nyitotta meg. A műsorban 96 mű hangzott el a legkülönbözőbb zenei korokból.

Környezetvédő akciók tették harmonikussá a sikeres hangversenysorozatot: a IX. kerületi Önkormányzat segítségével rendbe hozták a környező beépítetlen telkeket; korszerű nátriumgőzös világítást kapott az iskolát övező utcásor (az MVM jóvoltából); parkosítás, fa- és virágültetés szépítette meg a Leövey Klára Gimnázium „kulturális” megmozdulását.

A neves zeneművészekből, illetve zenepedagógusokból álló zsűri (Kollár Éva, Párkai István, Gyüdi Sándor, Tóth Antal, elnök: Erdei Péter) számos ajándék és díj mellett görögországi utazással jutalmazta a legkiválóbb együtteseket, a Dowland Énekegyüttest Budapestről, a nyíregyházi Cantemust (vez. Szabó Dénes) és a Leövey Klára Gimnázium férfi kamaragyüttesét, amelynek tagjai Kiss Szilárd, Bördős Lajos, Silló György, Ábrahám Rafael és Geiger Lajos voltak (vez. Emódi Györgyi). Különdíjban részesült az iskola negyedik osztályának kórusa, Sándor Szilvia és Honinger László szólisztikus közreműködésével (vez. Bencsik Pál és Emódi Györgyi).

A jeles alkalomból Andor Ilona-émlékplakett készült az énekkari kultúra támogatásának elismerésére. Az aranymedalions Andor Éva adományozta, tulajdonosa Bánhegyesi Zoltán, iskolánk igazgatója lett.

A korszak legnagyobb vállalkozása a Mozart Színház megszervezése volt. Shakespeare, Goethe, Hildesheimer, Peter Schäffer, Kányádi Sándor irodalmi anyagainak és Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához című zenepedagógiai gyűjteményének felhasználásával az iskola énektanára írta meg a Wolfi a Vendel utcában című színi játékot. A korhű jelmezekben, stílusos díszletek között játszott darab hat alkalommal került előadásra zsúfolt nézőtér előtt. A számos hangfelvétellel színesített amatőr színházban mintegy 150 fő szerepelt. Szólóénekek, kórus, élő kamarazenekarok, zongoraszólók, versek, táncsoportok betétjei gazdagították és tették élővé az előadást. A kettős szereposztás főszerepeit Ungár Andrea, Bördős Lajos, Pataky Ákos (Salieri), Geiger Lajos (Leopold), Nagy Ágnes és Putnoki Edina (Constance) játszották (betanította és rendezte Emódi Györgyi). Az igényes és mulattató többi szereplő játéka és zenei közreműködése a műsorfüzetekben, megjelent zenekritikákban és videofelvételeken olvasható. Az előadásokról több rádióműsor és a TV kulturális magazinja, a Stúdió is szólt.

A fentiekből kiténik, hogy a Vendel utcaiak elsőrangú szerepet kaptak a magyar zeneművészet- és zenepedagógia terén. A széles műsorpolitikai spektrum, az új magyar zeneművek terjesztése és bemutatása (rádió, lemez, kazetta, TV, külföld stb.), a társművészetekkel történő szoros, komplex kapcsolat, valamint az értékek újjáteremtésének igénye átível a századon, az iskolában és az iskola kórusával fémjelzett szélesebb fórumokon is. A bartóki „tisza forrás” eszméből fakadó, Kodálynál,

⁹ A Magyar Olaj- és Gázipari Részvénytársaság, a Magyar Villamosművek Tröszt és az Eurotours által támogatott Alternatív Kamarakórusok Diákfesztiválja, 1994. március, Leövey Klára Gimnázium Kodály terem.

Berzsenyinéél található „ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet” tette hívásra jól felelt az iskola „éneklő ifjúsága”. A „minden hang már önmagában is ezt mondja: mi” igénye beteljesült és további erőfeszítésekre sarkall.

1995-ben iskolánk 120 éves jubileumi gálaműsorán felejthetetlen pillanat volt, midőn a forgószínpadon álló kórus méltóságteljesen eltűnt a színpad egyik oldalán – a másikon pedig a színpadra fordult Andor Ilona énekkara. A régi és az új kórus együtténeklése hatalmas lelkesedést váltott ki. A Kodály-kórus (hivatalos nevén az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Zoltán Női Kara) az elmúlt évtizedben számtalan sikeres koncertet adott; tevékenységükről, programjukról – kép- és hangfelvételek segítségével – tájékozódni lehet a www.andorilona.hu című honlapon.

VII. A 120. év után

Az 1995-96-os tanévben új munkatárs – Gróf Gizella – kezdte meg tanári és karvezetői tevékenységét. Sajnos szembe kellett néznie az idők változásával: rohamosan csökkent az érdeklődés az ének-zenei képzés iránt. 1996-ban már csak félosztálynyi jelentkező akadt a énektagozatra. A szekér azonban egy darabig még ment tovább: a kórus fellépett Németországban, Münstermaifeld városában (Bencsik Pál és Gróf Gizella vezetésével) és Budapesten, a Fasori Evangélikus Templomban (vezényelt Emódi Györgyi). E hangversenyen nyújtott színvonalas szereplése alapján a kórus meghívást kapott a Zeneakadémiára, ahol február 11-én, a nagyteremben adott koncertet.

1997 márciusában az Éneklő Ifjúság rendezvényen énekkarunk arany oklevelet kapott. Áprilisban rádiófelvétel is készült velük.

Az 1998/1999-es év fordulópontot jelentett iskolánk zenei életében: elballagott az utolsó teljes létszámú ének-zene tagozatos osztály, és a következő évben már nem indult énektagozat... Az év mégis igen gazdag volt eseményekben. Idézzünk Gróf Gizella tanárnő beszámolójából: „1998. október 10-én a Zeneakadémián az idén végzett középiskolai énektanár és karvezetés szakos hallgatók diplomahangversenyét rendezték meg. A nézőtér valóban zsúfolásig megtelt. E sorok írója is ezen a napon vizsgázott, a Leövey-kórusal. Remek alkalom volt ez arra, hogy Magyarország zenei életének kimagasló tanárai – Párkai István, Kollár Éva, Kocsárné Herboly Ildikó, Hegyi Erzsébet, Maklári József és a többiek – nyugodt szívvel nyugtázzák, a Leöveyben még mindig szól az ének! A zsűri szakmai értékelésében kimagaslónak minősítette kórusunk munkáját, dicsérték egységes, szép hangzását is.

1998. december 4-én a kórus Bécsbe utazott, az adventi ünnepekre. Bécsben hagyománnyá vált, hogy a városházán hangversenysorozattal ünneplik az adventet, és erre az eseményre kórusokat hívnak meg a világ különböző országaiból. ...a közönség tapsából ... megéreztek, produkciónk megnyerte tetszésüket, sőt az összes fellépő számára megszabott 20 perces időtartamon felül, a műsorvezető kérésére tovább kellett énekelnünk! Így, a rögtönzött ráadásszámokkal, kórusunk 35-40 perces koncertet adott a bécsi városházán. Iskolánk igazgatója büszkén közönlhette a jó hírt: a szervezők visszavárják kórusunkat a 2000-ben megrendezendő ünnepi hangversenyre! ...

December 17-én iskolánk aulájában karácsonyi „mini” koncertet adtunk tanárainknak és az iskola tanulóinak, december 18-án pedig a IX. kerületi Művelődési Házban az önkormányzat dolgozóinak, képviselőinek és a kerület oktatási intézményvezetőinek

énekelünk.

A következő fellépésünk időpontja 1999. március 23-a volt. Az év kétségtelenül legnagyobb eseménye az énekkar számára ez a koncert lett, Carl Orff: Carmina Burana című művének bemutatója. Az énekkar nagy lelkesedéssel látott munkához. ... Január és február hónapban a kóruspróbák a szólamok betanulásával teltek. Ilyen könnyen talán még egy kórusművet sem tanultunk meg. ... A mű egy jótékonyági céllal megrendezett hangversenyen hangzott el, és mivel ez nagy előadói apparátust igényelő darab, így rajtunk kívül más kórusok is csatlakoztak e nemes feladathoz. ... Tanulóink próbára teheték akaraterejüket, hiszen március minden péntekén este hat órától kilencig tartottak az összpróbák, ez az időszak igazi zenészekké avatta énekkarunk tagjait.

Annak ellenére, hogy gondolataink csak a Carmina körül jártak, március 18-án a kétévente megrendezésre kerülő Éneklő Ifjúságon természetesen részt vettünk, ahol elismerő oklevélben részesültünk. E kitérő után ismét Carmina-lázban égtünk, mert hétfvégén (március 20–21.) egész napos zenekari és kóruspróbák zajlottak a karmester, Papp Sándor vezetésével. Miután már mindenki úgy érezte, nincs több hangja, hétfőn (március 22.) a Fővárosi Nagycirkuszban még főpróbát tartottunk. És eljött a nagy nap... Nem hittünk a szemünknek. A cirkuszban telt ház volt. Ekkor éreztük, nem volt felesleges a sok próba. A hatalmas, szűnni nem akaró taps a koncert végén hihetetlennek tűnt, de mégis igaz volt: az előadás hatalmas sikert aratott.

Ugyan mindannyian kimerültünk a hatalmas munka után, mégsem lazíthattunk, hiszen március 26-án, a Leövey-napok alkalmából iskolánk hangversenyt szervezett, ahol nemcsak mi, mostani kórustagok, hanem a régi, Andor Ilona által vezetett kórusból alakult kamarakórus is fellépett. Fontos volt számunkra, hogy megmutassuk az öregdiákoknak, ápoljuk még a régi hagyományokat. Egy apró hiba azonban közbeszólt, a karvezető – jómagam – megbetegedett. Kétségbe estünk, mit tegyünk? A kórusnak fel kell lépnie! Ekkor jött a mentőötlet: mi a zenetagozaton jó muzsikusokat nevelünk, akik képesek megoldani egy ilyen esetet is. Kóbor Tamás be is bizonyította ezt, hihetetlen bravúrral oldotta meg a feladatot. Kiváló zenei képessége, muzikalitása tette lehetővé mindezt. Összefogta a kis csapatot, és mindössze egyórás próba után kiállt a kórusral és hangversenyt adott. Kimagasló teljesítményéért ezúton is köszönet illeti. A hangversenyen szólistaként felléptek kiváló hangszereink is: Mikolai Nikolett (9. A), Puporka Anett és Ferenczi Bernadett (10. B) és az immáron nagy népszerűségnek örvendő kamaraegyüttesünk (Csesznek Judit, Kovács Borbála, Bodó Levente, Gémes Antal, Kóbor Tamás), a Vox Juvenum is.

A tavaszi szünet után, április 24-én iskolánkban rendezték meg a kerületi általános iskolák számára az Éneklő Ifjúságot, ahol házigazdaként mi is felléptünk. E szereplésünket a zsűri különdíjjal jutalmazta.

A tanév utolsó, de fontos szereplése 1999. április 26-a volt: kórusunk felvételt készített a Magyar Rádió 22-es stúdiójában. E szakmailag is fontos feladatot szintén sikeresen teljesítettük.”

Ezután sajnos a hanyatlás évei következtek. Gróf Gizella és Emődi Györgyi tanárnők egy-egy alkalmi rendezvényre még össze tudtak toborozni néhány énekelni vágyó diákot, de az évkönyvek lapjain a zenei életről szóló beszámolók helyett már csak a csendes dohogás sorait olvashatjuk. Duffek Valéria tanárnőt idézzük: „...mint egykori leöveys

diáknak kötelességem megkérdezni: őrizzük-e az értékeinket? Fontos-e hagyományaink megbecsülése? Hátha még nem késő...”

Tehetségeink most is vannak: az utolsó énektagozatos osztályból Kóbor Tamás a szegedi operaház tagja lett, Bodó Levente pedig a Honvéd Művészegyüttes kórusában énekel. Az elmúlt négy évben pedig Mikó Zsófia hangja szerzett nekünk örömet az iskolai ünnepeken. A karéneklésnek azonban még várnia kell az újjászületéssel. De talán már nem sokáig. Talán véget érnek azok az idők, amelyek a fiatalokat az egyéni érvényesülés felé hajtották. Napjainkban az élet minden területén a közös munka, az együttműködés fontosságát hangsúlyozzák. Ha ez a fiatalabb nemzedékekben is tudatosodik, kórusunk újjászülehet. Kedvező jelekben nincs hiány. 2004 áprilisában ünnepeltük Andor Ilona születésének századik évfordulóját. A megemlékezésen fellépett újjászervezett kórusunk is. Bízunk a folytatásban.

Emödi Györgyi, Gróf Gizella és Duffek Valéria cikkei alapján összeállította a szerk.

*[Jubileumi emlékkönyv (E. Gy.): 68–75.;
1996/1997-es évkönyv (G. G.): 31–32.;
1998/1999-es évkönyv (G. G.): 12–13.;
1999/2000-es évkönyv (D. V.): 52–53.;
2003/2004-es évkönyv (D. V.): 7–10.]*

*Nemzedékek közös
éneklése: jubileumi
kocert Andor
Ilona születésének
centenáriumán
iskolánk Kodály-
termében*

SPORTÉLET

Iskolánkban a sportélet különböző korszakokban különböző intenzitással zajlott. A hullámhegyeket esetenként kisebb-nagyobb hullámvölgyek követték. Azonban mindig voltak és mindig lesznek olyan tanárok és diákok, akik szívügyüknek tekintik és továbbviszik a sportolás, a mozgás és az egészséges élet szeretetét. A hajdani sportéletről először egy régi beszámolót közlünk, majd az utóbbi évek, évtizedek eseményeiről dr. Karácsony Istvánné számol be.

A budapesti Ranolder-intézeti r. k. tanítónőképző és líceum sportköre 1937 óta 541/1937. igazolási szám alatt a budapesti kerülethez beosztottan működik. A sportkör tiszteletbeli elnöke Csorda R. Romána nővér, igazgató, tanárelnöke Szentirmay Miklósné Kovácshegyi Erzsébet testnevelési tanár, ifjúsági elnöke Pók Ilma V. o. növendék.

Az intézet tanulóinak száma 223, ezek közül a testnevelési alpra fizet 190.

A testgyakorlás alól 5 növendék volt felmentve.

A sportköri gyakorlatokat heti két órában tartottuk az intézet tornatermében, illetőleg megfelelő idő esetén a játékra és tornára alkalmas udvaron.

A Kisok válogatott úszóedzésein a III. korosztályból 10 növendék vett részt.

A „Nemzeti Úszóhét” keretében a Kisok által tartott úszónapon a Nemzeti Sportuszodában iskolánkat 82 növendék képviselte.

A Kisok által rendezett versenyen a sok elmaradt óra (vezetőtanár betegszabadsága, szénszünet, korai befejezés) következtében idén nem vettünk részt; ugyanez okból ez évben háziversenyt sem rendeztünk.

(Hiradó, 1943. 100.)

*Tornaünnepély
az iskolaudvaron
1925-ben*

Sportélet a Leöveyben

Iskolánk sportköre 1969-ben alakult. A tornaterem mérete (8x15 m) megszabta a választható sportágak körét, igazán csak a szertorna jöhetett szóba, és mellette – mert valamit a fiúknak is kellett sportolniuk – a röplabda. A tornaszakosztály munkáját Csányi Rajmundné (Erika néni) irányította. Lelkiismeretes munkáját, magas szakmai tudását három országos bajnoki cím bizonyítja. A röplabdás fiúkat Tódás János tanár úr készítette fel a versenyekre. Nem volt könnyű dolga, hiszen a „mini” teremhez szokott fiúk igazán soha nem tudtak alkalmazkodni a normál méretű röplabdapályához. Ennek ellenére születtek szép győzelmek.

Tanárváltást követően (néhány év kihagyásával) 1979-ben újra megalakult a tornaszakosztály Karácsony Istvánné irányításával. Mindent előlről kellett kezdeni. 1983-ban ismét sikerült bejutni az országos döntőbe (VI. hely). Közben elkezdődött a gimnázium átépítése, s az iskola tornaterem nélkül maradt. A híres Viola utcai tornaszoba lett a felkészülés további színtere. Igen küzdelmes év volt. A füstölő olajkályhák, a téli 9-12 fokos „melegben” viselt két (vagy három) tréningruha, a féllábú rozoga gerenda, amelynek egyik lábát egymásra rakott zsámolyok pótolták, eredménye V. hely összetettben az országos döntőn, s gerendán(!) II. hely. Ezalatt a fiú röplabdások Gaál Károly vezetésével tovább küzdöttek, s 1988-ban eljutottak a területi döntőig.

*Tornász-
csapatunk
1985-ben*

Azután a Viola utcai tornaterem is megszűnt. Közel öt évet kellett várni – utcán, játszótéren, folyosón és lépcsőházban tornázva, ingázva uszodákba és gyomlálásért cserébe bekéredzkedve sportpályára – mígnem felépült a várva-várt tornaterem. Kicsit csúnya, kissé rosszul tervezett (ráadásul télen ez is hideg), de jó nagy, sok az öltöző, s vannak hideg-meleg vizes tusolók – csak hát nem a miénk...

Tesiórán

Az új tornaterem átadása (1991.) nem volt felhőtlen. A tulajdonlás, a használati idő körüli viták sok keserűséget és gondot okoztak a testnevelőknek.

Nehezen, de újra elindult a sportélet, hiszen egy ekkora méretű tornatermet ki kell használni! A sportágak választásánál kézenfekvő volt, hogy a terem leginkább a kosárlabda és röplabda számára alkalmas.

1991-től Mile Lajos tanár úr gyarapította a testnevelők létszámát, s így az 1978-tól itt tanító Mélykúti Márta tanárnővel együtt már négyen gondoskodtak a testnevelési órák ellátásáról és a tehetséges tanulók versenyeztetéséről.

Még ebben az évben megalakultak az új szakosztályok:

Gaál tanár úr a kosárlabda, Mélykúti tanárnő a lány atlétika, Mile tanár úr a fiú atlétika, és a kézilabda, Karácsony tanárnő pedig a lány röplabda szakosztályt vezette. A tágas tornaterem, a jobb lehetőségek lendületet adtak sportéletünknek. Szakosztályainkban egyre több tanuló vett részt a felkészülésben s a versenyeken. Az eredmények sem maradtak el, egyre jobban szerepeltünk a középiskolás budapesti bajnokságokban.

A röplabdás lányok szép eredményeit nagymértékben befolyásolták az 1999-től folyamatosan megrendezett nyári edzőtáborok. Az ötnapos, igen jó hangulatú táborban napi 2x2 órás komoly munka folyik. A tornatermi edzések mellett jut idő strandolásra, strandröplabdázásra, s ha „szezonban” sikerül táboroznunk, még „bulizni” is van lehetőség. (Erre természetesen mindig van tartalék energia, s az elviselhetetlen izomláz is azonnal megszűnik.)

2000 szeptemberétől Gaál tanár úr egy vidéki iskolában folytatta munkáját, így egy időre Mile tanár úr vette gondjaiba az „elárvult” kosarasokat a focicsapata mellé.

2002 szeptemberében Steiger Péter tanár úr személyében „profi” edzőt kapott a kosárlabda szakosztály, csak hát addigra szinte teljesen lemorzsolódott a csapat. Úgy tűnik, idén már lesznek elegendő, s a kitartó munka eredménye hamarosan jelentkezni fog.

*Taktikai tanácsok
Mile tanár úrtól*

Az elmúlt másfél évtized legjobb eredményei:

Labdarúgás:

1999/2000. Budapesti Középiskolás Kispályás Bajnokság: I. hely

Atlétika:

1993/1994. Farkas Dániel 100 méteres síkfutásban második lett a budapesti bajnokságban és továbbjutott az országos döntőbe

Kosárlabda:

1992/1993. Budapesti Középiskolás Bajnokság („zárt” fiú ifi): II. hely

1994/1995. Budapesti Középiskolás Bajnokság („zárt” serdülő lány): I. hely

Röplabda:

1992/1993. Budapesti Diákolimpia („zárt” serdülő lány): I. hely

1993/1994. Budapesti Diákolimpia („zárt” serdülő lány): II. hely

2001/2002. Budapesti Diákolimpia („zárt” serdülő lány): I. hely

2001/2002. I. Amatőr Röplabda Diákolimpia országos döntő (lány): II. hely

2002/2003. Budapesti Diákolimpia („zárt” ifi lány): I. hely

2002/2003. II. Amatőr Röplabda Diákolimpia országos döntő (lány): III. hely

2004/2005. Budapesti Diákolimpia („zárt” ifi lány): I. hely

Van, aki moziba, van, aki a bevásárló központokba megy kikapcsolódni az iskola után, vagy csak beszélgetni a barátokkal egy hangulatos kávézóba, s vannak, akik úgy képzelik el a szabadidejüket, hogy semmi különöset nem csinálnak, csak tévénéznek, pihennek, mert kell valamit tenni, ami egészen más, mint az iskola. Nekik ez a kikapcsolódás. Ám vannak,

Az Amatőr Röplabda Diákolimpia országos döntőjének résztvevői – világos mezben a leöveysek (2002.)

akik úgy gondolják, hogy valami még hiányzik az életükből! Ők azok, akik elmennek a sportpályákra, „lejönnek” az iskolai tornaterembe, mert úgy vélik, hogy a kikapcsolódás csak ott lehet teljes.

Egyre kevesebben, de még mindig elegenden vannak, akik a kikapcsolódásnak ezt a formáját választják a Leöveyben. Először csak megszokásból, mert az általános iskolában ez még természetes, majd kényelemből, mert a tornaterem „kéznel” van. És aki tényleg szereti a testmozgást, és tudja, hogy erre szüksége van, megmarad, s végigsporthoz a 4 vagy 6 évet. Természetesen sokan lemorzsolódnak, de aki egy évet végig bír, folytatja. Megismeri az edzések légkörét, megbarátkozik a csapattársakkal, elfogadja az edzések

Focizni az iskolaudvaron is lehet...

követelményeit, s küzd a minél jobb eredmények eléréséért.

Edzéseken elfáradni nagyon jó. Tudni, hogy sikerült tenni valamit az egészségért, sikerült leküzdeni a nehézségeket, elfogadni a kritikát, kijavítani a hibát – s ha ezért még meg is dicsérik –, ez nagyon jó!

Bekerülni a csapatba – micsoda büszkeség! Jól szerepelni, *nyerni* igazán jó érzés. Ezért az érzésért megéri elfáradni az edzéseken, dolgozni akkor is, amikor nincs kedve az embernek, amikor a többiek csalogatnak: „gyere velünk!” Nehéz ellenállni a kísértésnek.

Először csak a nagy izgalmat érzi a mérkőzéseken. Később csökken a lámpaláz, s minél szorgalmasabban dolgozik az edzéseken, annál jobban sikerül minden a mérkőzéseken. Kezdőcsapat tagja lenni már érdem. Legjobban szerepelni egy-egy mérkőzésen: boldogság. Kiemelt pozícióban játszani: büszkeség. Bajnokságot nyerni: óriási öröm. Továbbjutni a legjobbak közé, s szerepelni az országos döntőn: ezért mindent érdemes megtenni. Aki még nem ismeri ezt az érzést, sokat veszít.

Iskolánkban évről-évre a legsikeresebbek a röplabdás lányok. A csapat tagjai sokan vannak. Minden szeptemberben újak jönnek, akik közül bizony a többség lemorzsolódik, de szerencsére így is elegendő maradnak. Ki ügyességével, ki szorgalmával, ki küzdeni tudásával kelti fel a figyelmet. Együtt lesznek jó csapat, ütőképes, nyertes csapat. Sokszor nyertek már bajnokságot, felváltva hol a serdülők, hol az ifik. S amióta megrendezik az országos döntőt, ott is jelen vannak. Az eddig megrendezett négy alkalomból háromszor szerepeltek, s ebből egyszer a második, egyszer pedig a harmadik helyen végeztek. A középiskolások „zárt” női röplabda mezőnyében tudják, hogy a budapesti Leővey Klára Gimnázium csapatától tartani kell!

A röplabdás
lányok (2005.)

*A 120 éves jubileumi emlékkönyvben megjelent cikkét kiegészítette
dr. Karácsony Istvánné*

A SÍTÁBOROKRÓL

A 130 éves évfordulóját ünneplő iskolánk történetében csak egy futó pillanatnak tűnik az a tizenkilenc év, amióta sítáborokat szervezünk! Ennek ellenére úgy érzem, bátran mondhatjuk, hogy az 1987 óta minden télen megrendezett síutakkal hagyományt alakítottunk ki! Iskolánk életét színesebbé, érdekesebbé varázssolták ezek a túrák. A kezdeti években, amikor még nem nagyon voltak olyan utazási irodák akik diákoknak szerveztek síutat, ősszel elindultunk Szlovákiába – és vállalva minden izgalmat, rizikót, ami egy ilyen foglalással jár – igyekeztünk a legjobb és legolcsóbb szállást, sípályát megtalálni. Amivel talán egy iskola sem büszkélkedhet rajtunk kívül: az első néhány évben az egész harmadik évfolyam az osztályfőnökökkel az élen részt vett ezeken a túrákon. 2-3 autóbusszal, 100-120 lelkes diákkal vágtunk neki a téli Tátrának.

*Minden kezdet
nehéz*

A csapat nagy része a testnevelő tanárok „szárnyai alatt” próbálta meg elsajátítani a sízés tudományát, minden fortélyát. Akik nem érezték magukban elég bátorságot ehhez, azok Dorogi tanárnő vezetésével tettek csodálatos túrákat, ismerkedtek a téli hegyek fantasztikus szépségeivel. Egy-egy ilyen fárasztó nap után felfrissülés volt látni a sok csillogó szemű fiatalot, amint nem győzik mesélni élményeiket. Ezek a vidám, kártyázással, beszélgetéssel, viccelődéssel eltöltött esték felejthetetlenek maradnak mindnyájunk számára. Ami bizonyítja, hogy mennyire összekovácsolta az egész évfolyamot az együtt töltött hét: az 1990-ben végzett évfolyam együtt tartotta az érettségi bankettjét is! Később egy hét síszünetet kapott az egész iskola, és ez megváltoztatta a résztvevők létszámát, évfolyamonkénti eloszlását is. Ettől kezdve kevesebben jelentkeztek, és a túracapat sem létezik már sajnos. A szlovákiai évek után voltunk Szlovéniában is, de az utóbbi években

Hóesésben

Ausztriában síznek diákjaink. Sok öregdiák is szívesen jön velünk síelni, sőt segíteni! Szeretnénk, ha minél több leövevs diák kapná el a „síbacilust”, ami gyógyíthatatlanul meghatározza az ember egész életét, életszemléletét!

*Egy csésze forró
tea mindig jól esik*

Mélykúti Márta

(A fotók a 2004. évi sítáborban készültek.)

DIÁKÉLET

A világ kicsiben – ez egy iskola. A Leövey saját világa – a mi világunk. Az iskolában vannak tanárok és diákok. Ők irányítják az iskola életét, és ők teszik élhetővé az iskolát. Együtt, egymást segítve. A mi iskolánkban 2000 szeptembere óta főállású szabadidő-szervező működik. Az alábbi írásában összefoglalta, milyen különleges élmény leöveysnek lenni tanórán kívül is. (Van összehasonlítási alapja, hiszen ő nem a Leöveyben volt középiskolás.)

Utána az iskolai diáktársadalmat irányító Diákönkormányzatról, majd a tanórán kívüli iskolai életet meghatározó ranolderes-leöveys önképzőköri, szakköri és színjátszó élet múltjáról s jelenéről olvashatunk ebben a fejezetben.

Leöveysnek lenni

Hogy kinek mit is jelent „A Leövey”, nem tudhatjuk pontosan. Van egy érzésünk, egy hangulatunk, amely meghatározza a leöveys létet. Ha közvélemény-kutatást végeznénk, bizonyosan végtelen számú aspektus kerülne elő, rengeteg állítás igazolná, hogy sokszínűek vagyunk, és azt is látnánk, hogy mindenki egy kicsit másképp őrzi meg az *alma matert* szíve mélyén. Az azonban bizonyos, hogy a számtalan véleményben sok-sok ismétlődő elem lenne.

Ebben az elkészítendő leöveys listában biztosan szerepelnének például a büfében, Istvánnal töltött lyukasórák, a szünetben az udvarról „kifocizott” ablakok, a platánfás szeptember elsejék, a könyvtári osztályfüzet, a menzai sorban állás, az otthon „felejtett” beléptető kártyák, az önfelelt percek a lépcsőkön ülve, az „állatkert” a biosz szertárban, a kirándulások Dorogi tanárnővel, a bécsi utak, a nyári országjárások, a sítáborok, a szalagavatók, az osztálykirándulások...

Mert ezeken az eseményeken jelen vagyunk – *mert ekkor is otthon vagyunk.*

És nem csak ekkor! Minden ünnep, minden jeles alkalom egyedien leöveys. Csak mi tudunk így zenélni a Spongya-rádióban, miénk a DÖK-cédula, a DÖK-iroda, a gólyabál, a gólyakirándulás, a gólyatábor, a karácsonyi vigasságok, a Valentin-nap, a Leövey-napok, az iskolabulik, a Mikulás, a diákszékház, a DÖK-tábor, a színjátszók...

S ha néha nem is értjük, miért – részt veszünk a számunkra szervezett külön programokon, és jóval később rádöbbenünk: nem is volt olyan rossz a sok közös színház, múzeum, mozi, a karriertréning, az Országház, a Tavasz Nap, a filmklub, a KiMitTud, a

beavató táncszínház, a BUMM, az Így Írtok Ti, a továbbtanulási nap, a börtönlátogatás, a koncert, a Planetárium, a katasztrófavédelmi verseny, az Árnyékprogram, a Csodák Palotája, a hangverseny, az Állatkert.

Mert ott is együtt „otthon” voltunk. Lehetőséget kaptunk egy élményre, ami több volt, mint egy szimpla iskolai program, és ami számunkra szintén „A Leövey”-t jelenti.

Amikor kikerülünk innen, ezekből érezhetjük, hogy kaptunk valamit, és hogy ide mindig visszajöhetünk. Akár egy élménybeszámolóra, vagy akár csak szétnézni az épületben. Akár csatlakozni egy „véndiák csapathoz”, vagy osztálytalálkozóra. Vagy egy virtuális látogatásra a leöveys honlapon.

Vagy akár majd egyszer tanítani is...

Mert minden iskolai együttlétben otthon vagyunk, és érezzük, hogy milyen leöveysnek lenni.

*Holicsné Gémes Boróka
szabadidő-szervező*

DÖK

Az érdekvérvényesítés és a demokrácia gyakorlóterepe az iskolában a diákönkormányzat, népszerűbb nevén a DÖK.

Ez a diákszervezet magában foglalja az iskola egész tanuló ifjúságát, vagyis a DÖK-gyűléseken az LKG bármely tanulója jelen lehet és véleményt nyilváníthat.

A diákönkormányzat „aktív” tagjai közül kerül ki a kéttagú vezetőség, egyikük a külső kapcsolatokért (a tanárokkal és az igazgatósággal való kapcsolattartásért), másikuk a belső ügymenetért felelős. Az „aktív” csoport tagjai munkacsoportokban, az ún. stábokban dolgoznak. A stábok munkáját a stábvezetők és a kéttagú vezetőség irányítja. Jelenleg az alábbi stábok működnek: pénzügyi, security, S.O.S., bevásárló, buli, média (újság, rádió, dizájn).

A DÖK feladatai közé tartozik az érdekvédelmi tevékenységen kívül a diákok tájékoztatása, az iskolán belüli információáramlás biztosítása; kulturális, szabadidős és sportprogramok szervezése; a diákönkormányzat vagyonának kezelése, anyagi források felkutatása.

A tanév az osztályok DÖK-képviselői és a vezetőség számára kétnapos bentlakásos tréninggel indul, ahol elkészítik az éves diák-önkormányzati programot és megválasztják az új vezetőséget.

Ezután a munka már az iskolában folyik tovább – immár egy éve elsősorban a Klubból átalakított alagsori DÖK-irodában, ahol a „nagy” DÖK-gyűléseket és a stábgyűléseket tartják az „aktívok”.

A DÖK-nek évek óta vannak olyan hagyományosan jól megszervezett és mindenki meglepedésére szolgáló rendezvényei, mint a Gólyabál, a Mikulás-buli, meg az évről-évre „új köntösbe bújtatott” iskolai karácsony.

2004-2005 fordulóján például az osztályok kedvenc mesehőseit kelthették életre a

jelmezes Mesekarácsonyon, de volt már népek karácsonya és EU-s karácsony is az elmúlt években.

A 2. félévi DÖK-rendezvények közül kiemelkedik a diákparlament, az iskolai Valentin-nap és a hozzá tartozó buli, a gólyakirándulás és a Leövey-napok.

A 2005-ös Leövey-napokról álljon itt *Bacsó Éva* tanárnő beszámolója:

2005. március 22–23., Leövey-napok

A Leövey Klára Gimnázium 2005 márciusában dupla jubileumot ünnepelt. Iskolánk ebben az évben lett 130 éves, diákönkormányzatunk pedig 25. alkalommal rendezte meg az iskola életében kiemelkedő Leövey-napokat.

Az évfordulók méltó megünneplése nagy kihívást jelentett számunkra. Egész év során kemény munkával készültünk arra, hogy tanároknak, régi és mostani diákoknak egyaránt felejthetlenné tegyük ezt a két napot.

A komoly felkészülésnek meglett az eredménye. Sikeresen valósítottuk meg terveinket. Média-stábunk, a DÖK-cédula szerkesztősége ünnepi ingyenes számot adott ki e jeles esemény alkalmából. Rádiósaink, a Spongya-rádió lelkes stábjja pedig mindkét nap jó zenékkal, fülbemászó dallamokkal gondoskodott a jó hangulatról.

A Fővárosi Önkormányzat pályázatán nyert, A Leövey Gimnáziumért Alapítványtól és az iskolától kapott anyagi támogatás lehetővé tette, hogy minden programunk ingyenes legyen és a büfé is ingyen lássa vendégül az éhes-szomjas szájakat.

Március 22-én egész napos sportrendezvényekkel szórakoztattuk a diákokat és tanáraikat. Már ekkor számos öregdiák meglátogatta programjainkat. (Az elmúlt tíz évben végzett tanulókat levélben, illetve interneten értesítettük és hívtuk meg.) A mérkőzésekkel párhuzamosan gondoskodtunk programról azok számára is, akik csak köszönő viszonyban vannak a sporttal. Nekik táncbemutatókkal, táncházzal, játékbarral, sakk-bajnoksággal, filmklubbal, divatbemutatóval, drogprevenciós beszélgetéssel (Orbán Józsi volt a vendégünk), öregdiák-találkozóval kedveskedtünk.

Március 23-án a kultúráé volt a főszerep. Megnyitottuk ünnepi kiállításunkat, a diákok Városmókán, műveltségi vetélkedőkön vehettek részt. Megnézhették Mészáros Márta Temetetlen halott című filmjét, majd magával a rendezőnővel oszthatták meg élményeiket. Színháztársaink Ionescu: Kopasz énekesnő című abszurd drámáját mutatta be a Leövey-napok alkalmából, nagy sikerrel. Kincsesbányai felkészülésükhöz a diákönkormányzat járult hozzá anyagilag, így az előadást minden érdeklődő ingyen megnézhetette.

A játékbarral, filmklub, táncbemutatók, táncház, beszélgetések a második napon is sok diákot, tanárt vonzottak.

A Leövey-napok zárásaként, illetve csúcspontjaként két esemény került megrendezésre: a Leövey-gálán iskolánk diákjai színes műsorukkal kedveskedtek, és kiosztásra kerültek az év folyamán kiírt pályázatok és a Leövey-napok versenyének díjai. Este a féktelen jókedvvé lett a főszerep. Retro-partinkon együtt táncolt fiatal és idősebb, együtt örültünk annak, hogy 130 év elteltével is áll még szeretett iskolánk, a Leövey Klára Gimnázium.

Bacsó Éva, DÖK-támogató tanár

ÖNKÉPZŐKÖRÖK, SZAKKÖRÖK, KLUBOK

A diákélethez mindig is hozzátartoztak az öntevékeny szerveződések, egyesületek, önképzőkörök. A Ranolder Intézetben már az 1910-es években is hírt adtak egy egyesület létrejöttéről. Azután a 40-es években megalakult a Tormay Cecile-önképzőkör. Nevét Tormay Cecile író-szerkesztőről kapta, aki egykor szintén a Ranolder Intézet növendéke volt.

Tormay Cecile-önképzőkör

Négy szakosztályban működött.

*a.) **Nevelési és szociális szakosztály.** Tanárelnök: Szarvák Karitásznővér, ifjúsági elnök: Pók Ilma V. o.(osztályos). n(övendék)., titkár: Egry Gizella V. o. n., jegyző: Matlak Rózsa IV. o. n. Önképzőköri működésünk jelszava: Jobbá leszek és másokat is jobbá teszek. Évi munkánkban a célkitűzésben rejlő hármasság gondolat megvalósítására törekedtünk. 1. Mit, mikor, hogyan kell tennünk, hogy helyes és szép legyen? A szokások hatalma és veszedelme. Akaratnevelés. – 2. a jópélda jelentősége. A 6-10 éves gyermekkel való bánásmód. A tanítói hivatás áldozata és öröme. – 3. Magyar értékeink. A magyar lelkiség erőforrásai. Szülőföldtanulmányok. – Bármilyen tárgyú is volt gyűlésünk, valamiféle vonatkozásban mindig a tanítói hivatás és gyermekszeretet lángját táplálta lelkünkben. Különösen kiemelkedett Páffy M. V. o. és Fogl H. II. o. n. dolgozata. Az előbbiből a hivatásának teljes tudatában lévő leendő tanítónő szolt hozzánk, míg Fogl H. munkájában a hivatására most ébredő lélek bontakozott ki. Utolsó gyűlésünket – közkívánatra – teljes egészében a gyermeknek szenteltük. Egry G. V. o. n. a göröngyös utat járó falusi tanító munkájára mutatott rá, Csontha M. V. o. n. pedig mélyenjáróan fejtegette: *hogyan kell a legfőbb Pedagógus nyomában haladnunk, ha azt akarjuk, hogy munkánk eredményes legyen. Megértettük, hogy mi tanítónők „vagyunk hivatva egy sarjadék népet megmenteni, ha merünk nagyok lenni” (Széchenyi).* – Érdekes képgyűjteményt, táblázatokat készítettek néhányan a fejlődő gyermekről. – Orbán Klára testvér V. o. n. szülőföldtanulmánya elénk tárta a Tiszaújfalun és környékén folyó bencés munkát. Takács Mária III. o. n. Mezőkövesd népi értékeivel, Gulyás Erzsébet V. o. n. pedig Zsitvabesenyő népszokásaival ismertetett meg bennünket.*

*b.) **Természettudományi szakosztály.** Tanárelnök: Nagy Kornélia nővér, ifjúsági elnök: Kiss Adél V. o. n., titkár: Varga Anna V. o. n., jegyző Schmidt Anna j. IV. o. n. Tanulmányos időszéri gyűléseink a következő tárgyak köré csoportosultak: A fényképezés művészete. Bepillantás a csillagok világába. – A repülőgép szerepe a modern ember életében. – Herman Ottó. – A budai hegyek növényzete. Mindegyik kérdést több oldalról, behatóan feldolgozták, itt-ott filmmel élénkítették, s egy-egy ügyesen megválogatott költeménnyel tették változatossá a műsort. A kiállításra érdekes szemléltető táblákat készítettek a tagok a következő kérdésekről: *Hány leadóállomást hallgat Európa 1 000 000 rádióelőfizetője? – Az elektromágneses hullámok skálája. – A hírszolgálat fejlődése. – Villamosság a háztartásban.**

A fizika története számokban, képekben. (Ötletes házigyártmányú film.) – Néhányan dicséretreméltó mag-, rügy-, kéreg-, rovargyűjteménnyel gazdagították szertárunkat.

c.) Művészeti szakosztály. Tanárelnök: Varga Piroska nővér, ifjúsági elnök: Pálfi Veronika V. o. n., jegyző: Csiki Csikász Livia IV. o. n. A tisztikar mellett minden osztályban volt egy megbízott, ki a múzeumok, képtárak, kiállítások, hangversenyek látogatására hívta fel a figyelmet, és a megtörtént látogatásokat jegyezte.

A művészeti szakosztály a zene- és képzőművészet iránt érdeklődők csoportjából állott. Gyűléseinket úgy állítottuk össze, hogy mindkét érdeklődésnek eleget tegyünk. Így biztosítottuk gyűléseink változatos és élvezetes műsorát is.

A tagok lelkesen dolgoztak. Hat gyűlést tartottunk, melyek során alkalomszerűen ismertettük Bach, Schubert, Schumann, Holbein, Rembrandt és Guido Reni életét és művészetét, az újkori magyar művészet életéből pedig a szolnoki művésztelepet. – Legszebb gyűléseink egyikének tárgya volt „Az Annuntiatio a művészetben”. Erre vendégül láttuk az önképzőkör minden tagját. A gyűlés jól szemléltette, hogyan ihlette meg a csodálatos esemény a keresztény művészek lelkét, kezdve a katakombák együgyű, de őszinte művészetétől a mai kor túlfinomult, a formákban oly gazdagon válogató művészetéig. Minden bemutatott képet egy korabeli kórusművel kísértünk s tettünk még kifejezőbbé. – Különösen bő terület jutott a művészeti szakosztály tagjainak intézetünk 50 éves jubileumának alkalmával a kiállítás megrendezésénél.

A gyors ütemben haladó iskolaév nem engedett meg nagyobb számú közös múzeumlátogatást, azért a szakosztály tagjai azon buzgólkodtak, hogy minél gyakoribb egyéni látogatással szerezzék meg azt, amit a közös látogatás elmaradásával veszítettek. Alig volt művészeti megmozdulás a fővárosban, melyen valaki részt nem vett volna. A Múcsarnok őszi, téli, tavaszi tárlata, Corvinkiallítás, Művészet a háborúban, Haditudósító-kiállítás, Művészet a művészetért, Mednyánszky László-emlékkiállítás, Modern festők kiállítása, Sajtókiállítás, hangversenyek stb. szerepelt a látottak között.

Nagyon megkönnyítették az egyéni látogatást az Opperl-akció révén kapott kedvezményes látogatási jegyek.

d.) **Magyar irodalmi és történelmi szakosztály.** Tanárelnök: Wilsch Ludovika nővér, ifjúsági elnök: Tarnóczy Irén V. o. n., titkár: Galló Margit V. o. n., jegyző: Sándor Ildikó IV. o. n. – Az alakuló gyűlésen elhangzott megállapítás szerint hajlamainkat, erőnket főképp a jubileum szolgálatába állítottuk. – Októberi érdekes gyűlésünk a Balaton költészetével ismertetett meg bennünket. A gazdag műsorból kiemelkedett a Balatonkörnyék néprajza (Sándor I. IV. o. n.) s Mona J. II. o. n. eredeti verse. Egy gyűlést Tóth Árpád és Juhász Gyula költészetének, egyet a ma nőíróinak szenteltünk. legnagyobb sikert aratott a Kisfaludy-Társaság évi közgyűlésének ismertetése. Különösen dicséretet érdemelnek a III. o. növendékei.

Március 7-én díszgyűlést rendeztünk Sík Sándor tiszteletére. A Költő volt aznapi diákmisszió szónoka is. Szent Pál szeretethimnuszát. (I. Kor. 13.) fejtegetve, igen mély hatást gyakorolt a lelkünkre. Ez a hatás csak fokozódott, mikor a díszgyűlés során költeményeinek gazdag tárházából előadta a szebbnél-szebbeket. Ez a magasrendű

esztétikai élvezet arra tanított kicsiket és nagyokat: hogyan jut a lélek a költészet szárnyán közelebb Istenhez.

Tavasszal nagyarányú levelezést folytatott az önképzőkör. Azzal a szerény kéréssel fordultunk élő nagyjainkhoz, hogy jubileumunk évében néhány soros emlékekkel örvendeztessenek bennünket. Kimondhatatlan örömmel fogadtuk íróink, költőink megható leereszkedését. A 32 kézirat jubileumi kiállításunk fénypontját jelentette, s két albumba illesztve „Híres embereink kezevonása” címen önképzőkörünk féltve őrzött, megbecsült kincsei közé soroltuk az értékes kéziratgyűjteményt.

(Hiradó, 1943. 46–47.)

A Leövey Klára Gimnázium történetében az efféle önszerveződések már szakköri formában történtek. A 60-as évektől kezdve sorra alakultak a különféle irodalmi, zenei, népművelési, színház- és filmművészettel foglalkozó szakkörök, de működött ekkor az iskolában zenetörténeti, kibernetikai, természetjáró, gépjárművezetői és foto szakkör is.

A 120. évfordulón arról számolhattunk be, hogy ezek a hagyományok folytatódnak. Akkoriban az iskola könyvtárában Sebestyén Judit tanárnő vezetésével műelemző szakkör működött és beindult az igazi klubélet is, angol klub, filmklub, sőt a szerepjátéklklub is helyet kapott a diákok délutánonkénti programjában, a szaktárgyi szakkörök helyét pedig átvette a fakultáció.

SZÍNJÁTSZÓKÖRÖK

Minden iskola életében fontos szerepet tölt be az iskolai színjátszás. A mi iskolánkban is nagy hagyományai vannak a színi előadásoknak. A ranolderesek még a Fáy András Gimnáziumból kértek „kölcson” fiúkat, hogy a férfiszerepeket legyen, aki eljátssza.

A Sallai Szép Kata kalotaszegi ballada előadása (1943., Híradó, 19.)

Később a Leöveyben Kapitánffy Kálmánné (Borka néni), a legendás hírű magyartanár nő színjátszó szakkört alapított az 50-es évek második felében. Mivel még mindig csak lányok jártak az épületbe, a férfi szerepek eljátszására az Eötvös Gimnáziumból kértek fiúkat.

Ma már nem szorulunk „vendégszereplő” fiúkra, színjátszókörünk – ugyanúgy mint iskolánk – koedukált.

Mozarttól József Attiláig

Színköri áttekintés a kezdetektől napjainkig

Igen, Mozarttal kezdődött 1991-ben! Emódi Györgyi énektanár Wolfi a Vendel utcában című zenés darabjával, amelynek láttán megkívántuk a színjátszást... Minden évkönyvünkben található azóta beszámoló, értékelés, színlap az új előadás(ok)ról – de ez a kerek évforduló elegendő ok egy összefoglaló áttekintésre.

Lássuk tehát, kik, milyen művekkel, milyen szerepekben örvendeztették meg a leöveys nagyrédeműt az eleinte „Oktáv”, 1995-től pedig „Proscénium” névre keresztelt színkörünk előadásain!

1991–1992

QUENEAU: STÍLUSGYAKORLATOK

Szereplők: az akkor másodikos évfolyam színe-java (pl. Rác Anna, Ambrus Vilmos, Pengő József, Geiger Lajos, Putnoki Edina, Molnár Szilvia)

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda és Rác Anna

1992–1993 (*nagyon gazdag év!*)

SZILÁGYI DOMOKOS-EST

Szereplők: Pécsi Marcell, Szabó Róbert, Racsiborszki Ráchel, Cserti Gergő, Moldvai Mónika, Bakos Réka, Kovács László

Rendező: Pécsi Marcell

PETŐFI SÁNDOR: A HELYSÉG KALAPÁCSA

Szereplők: Szabó Róbert, László Richárd, Csizmadia Gergő, Pengő József, Putnoki Edina, Jeges Viktor, PfefferAttila

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

PÉCSI MARCELL: LILA HEVERŐ

Szereplők: Regös Csilla, Pécsi Marcell, Ambrus Vilmos, Molnár Szilvia

Rendező: Pécsi Marcell

PÉCSI MARCELL – PENGŐ JÓZSEF: MEGHÖKKENTGETŐS (KÓRUSMŰ)

Szóló: Barabás Ambrus, Kovács Ádám

Rendező: Pécsi Marcell – Pengő József

PÉCSI MARCELL: WEST ÉS ERŐSZAKTÉTELI BIZOTTSÁG

Szereplők: Cserti Gergő, Szabó Róbert, Lőrincz Ágnes, Pécsi Marcell

Rendező: Pécsi Marcell

*A Scapin
furfangjai c.
előadás részlete
(1994)*

1993–1994 (itt is öt bemutató!)

SAINT-EXUPÉRY. A KIS HERCEG

Szereplők: Novák Mária, Szabó Róbert
Rendező: Pécsi Marcell

MOLIÉRE: SCAPIN FURFANGJAI

Szereplők: Tóth Gábor, László Richárd, Hazai Dóra, Breinich Anna, Stumpf Anna,
Pengő József
Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

PENGŐ JÓZSEF: MORBID SCAPIN (PARÓDIA)

Szereplők: Tóth Gábor, László Richárd, Hazai Dóra, Breinich Anna, Stumpf Anna,
Pengő József
Rendező: Pengő József

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: A CSODA

Szereplők: Novák Mária, Taskó Mónika, Breinich Anna, Stumpf Anna, Márkus
Brigitta
Rendező: Pécsi Marcell

BALASSI BÁLINT: SZÉP MAGYAR KOMÉDIA

Szereplők: Tóth Gábor, László Richárd, Markos Viktor, Bíró Éva, Bakos Réka
Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda*1994–1995 (csendesebb évek jönnek)*

KARINTHY FRIGYES: GÖRBE TÜKÖR

Szereplők: Stumpf, Anna, Hazai Dóra, Farkas Ottília, Gasztonyi Dóra, Molnár Bence,
Tóth Gábor, Taskó Mónika, Szabó Aranka, Ács Karola
Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda – Pécsi Marcell

A. A. MILNE-PENGŐ JÓZSEF: MICIMACKÓ-EPILOGUS (ZENÉS PRODUKCIÓ)

Szereplők: Honinger László, Pengő József, Ábrahám Rafael, Markos Viktor, Csák
Györgyi, Tóth Gábor, Molnár Károly, Barabás Ambrus
Rendező: Pengő József*1995–1996*

LÁZÁR ERVIN: NÉGYSZÖGLETŰ KERES ERDŐ (ÁTIRAT – VACSKAMATI VIRÁGJA)

Szereplők: Breinich Anna, Stumpf Anna, Farkas Ottília, Gasztonyi Dóra, Hazai Dóra,
Gémes Antos, Szigeti Endre
Rendező: Pécsi Marcell

PÉCSI MARCELL: DIÁKSZERELEM

Szereplők: Stumpf Anna, Farkas Ottília, Gasztonyi Dóra, Gémes Antos
Rendező: Pécsi Marcell

1996–1997

MOLNÁR FERENC: EGY, KETTŐ, HÁROM...

Szereplők: László Richárd, Pfeffer A., Gasztonyi Dóra, Hazai Dóra, Szigeti Endre, Lisztes Annamária, Hermann Kinga, Gál Blanka, Stumpf Anna, Pécsi Marcell, Gémes Antos, Deák Benedek, Takács Gergő, Kovács Ádám, Molnár Bence

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda – Pécsi Marcell

1997–1998

MOLNÁR FERENC: EGY, KETTŐ, HÁROM...

(Ismét a színen! Természetesen ugyanazok a szereplők. A tavaszi Budapesti Diákszínház Fesztiválon megosztott fődíjat, majd az Országos Diákszínház Fesztiválon bronz fokozatot kaptunk!)

*Molnár Ferenc:
Egy, kettő, három...
(1997)*

MOLNÁR FERENC: DOKTOR ÚR

Szereplők: László Richárd, Pfeffer A., Gasztonyi Dóra, Hazai Dóra, Gémes Antos, Szigeti Endre, Farkas Ottília, Takács Eszter, Gergely Noémi

Rendező: Pécsi Marcell

1998–1999

Heltai Jenő: A néma levente (átirat – Néma Péter)

Szereplők: Gémes Antos, Balla Krisztina, Deák Benedek

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda – Pécsi Marcell

1999–2000**MOLNÁR FERENC: IBOLYA**

Szereplők: Konyecsni Dóra, Meszes Bettina, Deák Fruzsina, Fekete Orsolya, Szabó Klára, Fülöp Krisztina, Kuchta Annamária, Cselle Gábor, Vincze Tamás, Pál András

Rendező: Pécsi Marcell – Gémes Antos

QUENEAU: STÍLUSGYAKORLATOK

Szereplők: az akkori 9.C drámacsoportja, köztük Deák Fruzsina, Fekete Orsolya, Kalmár Hajnalka

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

2000–2001**MÁTYÁS GÉZÁNÉ: MINDENT A HAZÁÉRT!**

(Leővey Klára élete – Pécssett, a Leőwey Klára Gimnáziumban is vendégszerepeltünk a darabbal)

Szereplők: Deák Fruzsina, Konyecsni Dóra, Zentai Zsuzsa, Pintér Norbert, Süle Csaba, Cselle Gábor, Kuchta Annamária, Korpás Andrea, Tóth András, Molnár Imre

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

2001–2002**KISFALUDY KÁROLY: A KÉRŐK**

Szereplők: Deák Fruzsina, Konyecsni Dóra, Szabó Edina, Süle Csaba, Pintér Norbert, Cselle Gábor, Tóth András

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

2002–2003**DÁRIDÓ A VENDEL UTCÁBAN**

(Sütő András: Kalandozások Ihajcsuhajdjában című műve alapján – vendégszereplés Sepsiszentgyörgyön!)

Szereplők: Csiba Gergő, Pengő József, Geiger Lajos, Tongori Péter, Siló György, Kalmár Hajnalka, Tóth Bálint, Mikó Zsófia, Vinyarszki János (és még vagy százan...)

Rendező: Emódi Györgyi

ILLYÉS GYULA: TÜVÉ-TEVŐK (különdíj a Színjátékforgón!)

Szereplők: Kovács Veronika, Losonci András, Berki Barbara, Hegedüs Lajos, Révész Judit, Vajas Gergő, Kiss Dániel, Gazdag Tímea, Turós Dorottya, Virók Attila

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

EGY ÓRA TARTUFFE-FEL

(a szereplőket lásd Horváth Zsolt tanár úr cikkében!)

Rendező: Horváth Zsolt

2003–2004

MOLNÁR FERENC: ELŐJÁTÉK LEAR KIRÁLYHOZ

Szereplők: Losonci András, Hegedüs Lajos, Vajas Gergő, Kiss Dániel, Kovács Veronika, Révész Judit, Vinyarszki János, Vincze-Huszár Gergő, Berki Barbara, Virók Attila

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

EGY ÓRA ANTIGONÉVAL

(a szereplőket lásd Horváth Zsolt tanár úr cikkében!)

Rendező: Horváth Zsolt

2004–2005

„LÁGY ŐSZI TÁJBÓL ÉS SOK KEDVES NŐBŐL...” – József Attila-idéző
(különdíj a Színjátékforgón!)

Szereplők: Pécsi Marcell, Kiss Dániel, Lukácsi Dániel Csaba, Losonci András, Turós Dorottya, Kis Magdolna, Révész Judit, Dikovics Barbara, Kovács Veronika, Gazdag Tímea, Hegedüs Lajos

A verseket megzenésítette: Pécsi Marcell

Rendező: Dr. Kutassyné W. Melinda

IONESCO. A KOPASZ ÉNEKESNŐ

(a szereplőket lásd Horváth Zsolt tanár úr cikkében!)

Rendező: Horváth Zsolt

Ahogy a pontokba szedett adatokat írogattam a korábbi évkönyveket bújva, régi színlapok közt keresgélve fel-felvillantak emlékképek...

Az első próbálkozás (Stílusgyakorlatok) – sziporkázó ötletek, a francia szerző tökéletes „magyarítása”, például az aluljárók világát idéző helyszínekkel...

A helység kalapácsa – a gyönyörű kármentőnk az előadás kellős közepén hatalmas robajjal leborult! Szemérmetes Erzsók (Putnoki Edina) hihetetlen lélekjelenléttel megoldotta a helyzetet, olyannyira, hogy a nézők azt hitték, ennek így kellett lennie...

A kis herceg szívhez szóló üzenetét még a tököli börtönbe is elvitték Marciék...

A Morbid Scapin féktelen bolondozása, a szereplők tobzódása az ötletekben, amint önmagukat parodizálták...

Az Egy, kettő, három... jó hangulatú próbái, a ragyogó humorú szereplőgárda, utazásaink Szegedre, sőt Erdélybe is! Sepsiszentgyörgyön a főtéren mondták be a György-napi ünneplőknek, hogy itt van Budapestről egy színjátszó csapat. Tolongtak a helybéliek a kis színházteremben; autogramot kértek „sztárjainktól”!

A Leővey-darab végén Deák Fruzsina, a főszereplő igazi könnyekkel sírt, annyira átélte szerepét. A pécsi testvériskolában is csodálták finom alakítását...

A Tűvé-tevők felfedezettjei, köztük a mindig csendes Kovács Veronika, aki végigkiabálta, -veszekedte ezt a népi komédiát... Hangos sikerük a Ráday utcában...

És a legutóbbi, a József Attila-műsor... Egy komoly hangvételű előadáshoz megérett, három éve együtt dolgozó csapattal (a 11.F-esekkel). A Kései siratóból vettük a mottót: „Lágy őszi tájból és sok kedves nőből...” És folytatása: „próbállak összeállítani téged” – a

költő vall így 1935-ben az akkor már tizenhat éve halott édesanyjának. József Attilára emlékeztünk lírai hangvétellő szerkesztett műsorunkkal születésének centenáriumban, a Költészet napján a szerencsétlen sorsú, örökké szeretetre éhező emberre, aki szerelmeiben talán a korán elveszített anyát is kereste szüntelenül. Szerelmes és istenes verseit, naplő- és levélrészleteket szólaltattunk meg a szőnpadon – szándékunk szerint kifejezve azt az állandó keresést, vágyódást, amivel a költő újra és újra reménykedve próbálta elérni az elérhetetlent.

Rendhagyó módon hárman alakították József Attilát, komolyan, őszinte átéléssel. (Kiss Dániel, Lukácsi Dániel Csaba és Losonci András). A legmeggrázóbb jelenetben párhuzamosan mondták-kiabálták a végső kétségbeesés verseit: a Nagyon fáj és a Kiáltozást.

A költő szerelmei egymás után be-és kiforogtak a szőnpadra/ról – az életébe/ből. Kedves-szép alakításokat láthattunk Turós Dorottyától (Gebe Mártaként), Kis Magditól (Wallez Luca), Révész Judittól (a nagy szerelem, Vágó Márta), Dikovics Barbarától (az élettárs, Szántó Juditként), Kovács Veronikától (Gyömrői Edit pszichiáter) és az üdítően keces, bájos Gazdag Tímeától (az utolsó nagy szerelem, Kozmutza Flóra). Ők is kizárólag költemények szavaival szólaltak meg. Az atyai jóbarát, Juhász Gyula, majd Babits szerepében Hegedős Lajos mint mindig, most is szép, tiszta beszédével vívta ki az elismerést. A családi „fotó”, a kezdő kép szereplői: a két nővér, Jolán (Bánda Ágnes) és Etus (Sisa Júlia), valamint a szőllők: Berki Barbara/Kocsis Viktória és Prím Adorján.

A majdnem egyórás előadásban jelentős szerep jutott Pécsi Marcellnek: József Attila verseit az ő értő és érzékeny megzenésítései gazdagították és hozták érzelmileg közelebb a hallgatóságához. A Szőnjátékforgó zsűrije különdőjban részesítette a produkciót. (Rövidített, tízperces változatával egy kerületi versenyen második helyezést értünk el.)

Nagy örömünkre szolgált, hogy a Kodály-terem zsűfolásig megtelt április 11-én, és úgy tűnik a visszajelzésekőől, hogy az előadás életkortól függetlenül igazi élményt jelentett diákjainknak.

Dr. Kutassyné W. Melinda

*„Semmi sem hamisabb,
semmi sem igazabb, mint a színház.”*
(Louis Jouvet – Horváth Zsolt fordítása)

Színházcsinálók

Gimnáziumunk mindig is nyitott volt a színjátszásra, a színházlátogatásra. Ez a törekvés azóta sem változott, hogy szakközépiskola is lettünk. Sőt! A Leöveyben 2002-től három színjátszó csoport is működhetett. Ezek közül itt az általam verbuvált és irányított MSZM, azaz Molière Színházi Műhely tevékenységét foglalom össze.

Egy-két vendéjátsszót leszámítva az elmúlt három tanévben az MSZM negyven tagja, ebből huszonhárom lány és tizenhét fiú „csinált” három előadást a Kodály-terem színpadán, illetve nézőterén. Két kötelező – Molière: Tartuffe (1664), Szophoklész: Antigoné (Kr. e. 442) és egy ajánlott dráma – Ionesco: A kopasz énekesnő (1949) került színre az elmúlt három évben.

Az előadásokig a felkészülés tele van bizonytalansággal, buktatókkal. A próbafolyamat, a háromnapos kincsesbányai tréning minden előadás előtt szinte fontosabb, mint maga az előadás. Hiszen itt fedezhetjük fel egymást, itt alakul ki az egymás iránti bizalom, itt mélyül el az önismeret, miközben tanuljuk a színészmesterség fogásait, lehetőségeit. Ezek a próbák, tréningek mozgás-, beszéd- és magatartáskultúrát fejlesztenek, amire ugyancsak szüksége van egy diákembernek.

Mi volt előadásaink meghatározó elve?

A próbák kaotikus folyamatában próbáltuk meghallani a szerzők örökérvényű mondanóját.

A számunkra lényeges mondanivalót saját magunkból kiindulva igyekeztünk közvetíteni egy-egy órányi játékidőbe sűrítve, a szerző alapján.

Muzeális, illusztratív színház helyett élő színházat akartunk létrehozni, saját beleérző képességünkre, hitünkre hagyatkozva.

Mit kerestünk az Egy óra Tartuffe-fel című előadásunkban?

Azt, hogyan győzedelmeskedhet a manapság is oly népszerű álszentség, a más mondok, mint gondolok gyakorlata. Előadásunkban Orgon hiszékenységének, bigottságának ára, hogy Tartuffe győzedelmeskedik. Orgont és háza népét „fogdmegek” űzik ki házukból. Nálunk elmaradt az isteni (királyi) közbelépés. Ezt a tragikomikus véget szolgálta a felfokozott színészi játék, a díszlet (például a szentkép a Tartuffe-öt játszó diák arcképevel) és a kizárólag dobszólóból álló közzene.

Játszók:

Pernelle asszony: Deák Fruzsina

Orgon: Cselle Gábor

Elmira: Szabó Klára

Damis: Kendi Balázs

Mariane: Fodor Henriett

Valér: Süle Csaba

Cléante: Korpás Andrea

Tartuffe: Gundy-Tóth Bálint

Dorine: Fodor Henriett

Fogdmegek: Ferenczi Bálint, Nemes Balázs

Az ügyelők, sminkes feladatokat Kohán

Nikolett látta el.

Bemutató: 2003. március 18.

Az Egy óra Antigonével című előadás másszerűségét többek között az is adta, hogy a nézőtéren alakítottuk ki a színpadot, a Gutenberg Művelődési Otthon Kht-nek köszönhetően profi világítással, konkrét zenékből válogatott kísérő zenével. Antigoné és Kreón kibékíthetetlen ellentétében a zsarnok megmutathatta emberi arcát is. Az előadás végén egy esendő, megtört embert láthattunk. A kar „rezonőr” szerepében különböző eszközökkel – homok, szappanbuborék, szemeteszák stb. – árnyalta a tragédiát. Külön nehézséget okozott a nézők közelsége, ami sajátos feszültséggel járt, no meg sikerrel.

Játszók:

Antigoné: Kalmár Hajnalka

Izsméné: Tóth Emőke

Thébai vének kara: Bándi Ágnes, Dunai Ádám, Csepi Márton, Czinder Anita, Németh Kristóf, Sisa Júlia

Kreón: Gundy-Tóth Bálint

Őr: Tóth Zoltán

Haimon, Teiresziász: Szakács Bence mv.

Eurüdiké: Fekete Bernadett

Közreműködők:

Jelmez, smink: Bajnóczy Bianka

Hang: Teknős Péter

Bemutató: 2004. március 17.

Ez az előadás tette lehetővé, hogy pályázatot nyújthassunk be a ferencvárosi önkormányzat kulturális bizottságához. A tavalyi és az idei pályázaton nyert pénzből négy reflektorral bővítettük a lámpaparkot.

A tavalyi tanév Egy óra a kopasz énekesnővel című előadása elsősorban a 9.C osztályra épült. A kezdeti ellenállás után a szereplők ráéreztek az abszurditás megjelenítésre. Az értelmetlen szókapcsolatok, helyzetek, jellem nélküli szerepek a játszók előadásában groteszk humort eredményeztek, ezt a nézők kitörő nevetéssel díjazták. Kísérletképpen az egyik jelenetben Losonczi Sándor, iskolánk villanyszerelője „lépett fel” a Tűzoltó szerepében. Az utolsó jelenet Bíró Éva szervezésében mozgásszínházi elemekre épült.

Játszók:

Bándi Ágnes, Brázda Barbara, Brázda Bernadett, Budaházy Richárd, Ekker Tímea, Hajnal Rebeka, Hórvölgyi Lilla, Kiss Bakos Judit, Kovács Ágnes Judit, Losonczi Sándor mv., Pethő Tóth Brigitta, Sisa Júlia, Stevanyik Ádám, Uhel Miklós.

Bemutató: 2005. március 22.

Rövid beszámolómat, nem véletlenül, Louis Jouvet gondolatával zárom: „Hallani kell ahhoz, hogy válaszolni lehessen” (Springer Márta fordítása).

Horváth Zsolt

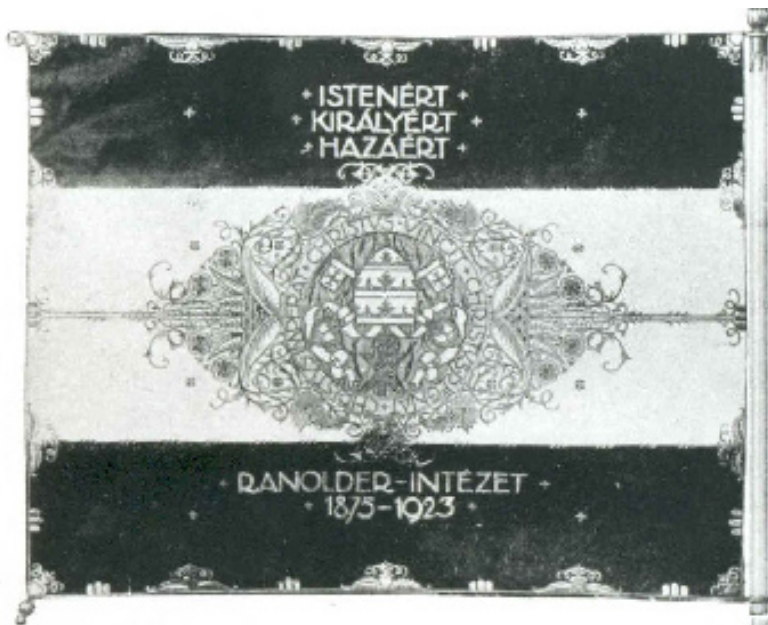
BARÁTI KÖRÖK

Egy gimnázium élete nem csak a tanórák mindennapjaiból áll. Az iskolai élethez tartoznak a tanulmányi versenyek, délutáni programok és természetesen a különböző ünnepek is. Az ilyen alkalmak arra is jók, hogy kötetlenebb formában összejöjjenek, találkozzanak tanárok, szülők, öregdiákok. Az iskola működéséhez feltétlenül szükséges, hogy ápolja kapcsolatait volt diákjaival. Ezt a célt szolgálta korábban a BRISz, amely a régi évkönyvek tanulsága szerint nagyon fontos, megbecsült szerepet játszott a Ranolder életében.

A BRISz

A Ranolder Intézet tanítóképzője fennállásának 30. évfordulóján, 1923-ban megalakult a BRISz, a Budapesti Ranolder Intézeti Iskolatársak Szövetsége. 1934-ben a magyar királyi belügyminiszter jóváhagyta a szövetség alapszabályát. Az egyesület célja az volt, hogy az intézet végzett növendékeit egységes szervezetbe tömörítse, és így a Ranolder Intézet szellemiségét bennük továbbra is ébren tartsa. A tehetős és befolyásos BRISz-tagok révén pedig az intézetnek kívántak támogatókat találni. Ettől a kapcsolattól a szegény sorsú növendékek segélyezését remélték. A BRISz tagsági díja évi 3 pengő volt. A BRISz zászlaját Megyer-Meyer Antal képzőművészeti főiskolai tanár tervezte és Prohászka Ottokár püspök szentelte fel.

A BRISz az alkalmoszerű összejöveteleken kívül évente kétszer nagyszabású találkozót tartott: szeptemberben védőszentjük ünnepét, májusban pedig a zászlószentelés

A BRISz zászlaja

évfordulóját ünnepelték közösen a tagok. Az intézeti hagyományokhoz tartozott, hogy a tanítóképző végzős növendégeit tanulmányaik befejezésekor ünnepélyesen a BRISz tagjaivá avatták.

A BRISz első tisztikara:

Elnök: dr. Magdics Ignác (igazgató)

Elnöknő: dr. Buzáth Jánosné

Ügyvivő elnökök: dr. Cselei Józsefné (zászlóanya), dr. Hivatal Józsefné

Főtitkár: dr. Procskó Pál (ügyvéd)

Titkárok: dr. Császár Béláné

dr. Mészner Tivadarné

Schletter Ferencné

A BRISz jelmondata: „Megújulás, összetartás!” A Ranolder államosításával a BRISz működése is lezárult. Megújulására négy évtizedet kellett várni.

A Leövey-Ranolder Baráti Kör

A hagyományok 1990-ben éledtek újjá, amikor dr. Galló Andrásné igazgató kezdeményezésére megalakult a Leövey-Ranolder Baráti Kör. Bírósági bejegyzése 1991-ben történt meg. A baráti kör alapszabályzata szerint azért jött létre, hogy támogassa az iskola oktató-nevelő munkáját, ápolja a kapcsolatokat a tanári kar, a szülők és a volt diákok között, őrizze az iskola hagyományait, segítse kórusának működését. A baráti kör közgyűlése dr. György Istvánt, a Leövey egykori diákját választotta elnökének.

Rövidesen világossá vált, hogy a kijelölt célok érdekében a baráti kör, mint egyesületi forma nem megfelelő, anyagi ereje a befolyó tagdíjak szerény mértéke miatt igen csekély. A továbblépés lehetőségét egy alapítvány létrehozása kínálta. A baráti kör a szülői munkaközösséggel és a diákönkormányzattal együtt létrehozta a „Leövey Gimnáziumért” Alapítványt.

Alapítvány a Leöveyért

A Leövey Gimnáziumért Alapítvány a gimnázium egykori tanulói és tanárai által alapított Leövey–Ranolder Baráti Kör kezdeményezésére jött létre 1992-ben.

Az alapítvány a Ferencváros szinte legrégebbi – immár a 130. tanévében járó – oktatási intézményének tanulóit támogatja. Diákjaink jelentős része különböző szempontból hátrányos helyzetű, sokan halmozottan azok, és ez a tendencia egyre inkább növekedést mutat.

Több mint 10 éves munkánk során a rászoruló tanulók igen sokrétű támogatásban részesülhettek a kuratórium által kiírt pályázatok és a benyújtott kérelmek alapján. Az évek alatt kialakult és egyre bővülő lehetőségekkel az iskola oktatási, nevelési céljainak sikeres megvalósulásához járultunk hozzá.

Visszatérítést fizettünk a sikeres nyelvvizsgák díjából, befizettük a felsőoktatási továbbtanulási lapok évente emelkedő összegét, átvállaltuk a tanulmányi versenyek nevezési díjait és a versenyek színhelyére történő utazás költségeit.

Hozzájárultunk többosztályos erdei iskolai költségeihez, a komplex természettudományos terepgyakorlatok, a német nyelvet tanulók számára évente megrendezett adventi bécsi út, valamint a már sok éve szokásos magyarországi és határon túli irodalmi-történelmi emlékhelyeket felkereső honismereti túra buszköltségeihez. A nyári sporttáborok tanulókat terhelő kiadásait is csökkentettük a lehetőségeink szerint. A természetjáró szakosztály év végi jutalomkirándulásaihoz az alapítvány biztosított anyagi fedezetet.

Hagyományőrző és hagyományteremtő iskolai rendezvényeket (évfordulók, megemlékezések), versenyeket, vetélkedőket és azok díjait finanszíroztunk.

A Leövey alapításának 125. évfordulója alkalmából zászlót adományoztunk iskolánknak.

Támogattuk az iskolai színjátszó szakkör előadásait. Iskolatörténeti lexikon összeállítását jutalmaztuk.

A diákönkormányzat sikeres munkáját, a diáknapok, a gólyatábor szervezését, az iskolai újság megjelenését minden évben előre tervezhető összeggel segítettük.

Arászoruló tanulókszínházlátogatását támogattuk a jegyek és bérletek megvásárlásával. Sok bejáró tanulónak útiköltség-visszatérítést biztosítottunk.

Az angol, német, spanyol, francia nyelv tanulását segítő folyóiratokat rendeltünk meg erre a tanévre, valamint magnót és CD-t vásároltunk, és már néhány éve a természettudományos laboratórium gázszámlájának fizetését is vállalta az alapítvány.

Hirtelen bekövetkező családi tragédiáknál nyújtottunk gyorssegélyt.

Három díjat alapítottunk a kiemelkedő végzős tanulók számára: Andor Ilona-díjat az énekkari munkáért, Leövey-díjat a gimnáziumi évek alatt elért kiemelkedő tanulmányi eredményért lehet kapni, Közösségi Díjjal pedig a mindannyiunkért önzetlenül tevékenykedőket tüntetjük ki. A két utóbbi díjra érdemesek a sikeres érettségi után emlégyűrűt kapnak.

A diákönkormányzat minden évben szavazással dönt az Oktatói Díjról, amelyet az Alapítvány finanszíroz. Azokat a tanárokat díjazza a tanulók, akik a tanítás mellett tanórán kívüli tevékenységükkel is sokat tesznek a tanulókért, az iskoláért.

Iskolánk fennállásának 130 éves évfordulója kapcsán Leövey-ösztöndíj létrehozását tervezzük.

A különböző támogatási formák segítségével az utóbbi években elértük, hogy az iskola egyre több tanulója részesüljön valamilyen módon az alapítvány rendelkezésére álló összegből.

Ebben a tanévben nagy vállalkozást jelentett a nagyon régi öltözőszekrények cseréjének beindítása – 70 000 Ft-ot költöttünk arra, hogy a 7–9. osztályosok új szekrénybe „költözhessenek”. Ezt az akciót további osztályokra is szeretnénk kiterjeszteni.

Tettük mindezt jórészt a személyi jövedelemadó felajánlott 1%-ából évente nekünk juttatott kb. 800 000–1 300 000 Ft-ból. Jóval kevesebb, de nem mellőzhető volt emellett a néhány kisebb összegű adomány. Eddigi tevékenységünk mindig mindenben megfelelt a törvényi előírásoknak. Folyamatosan eleget teszünk az alapító okirat szempontjainak. Az APEH minden évben elfogadta a benyújtott dokumentumokat, igazolásokat, 2003 júliusában megvizsgálta és rendben találta az alapítvány 2000. évi gazdálkodását.

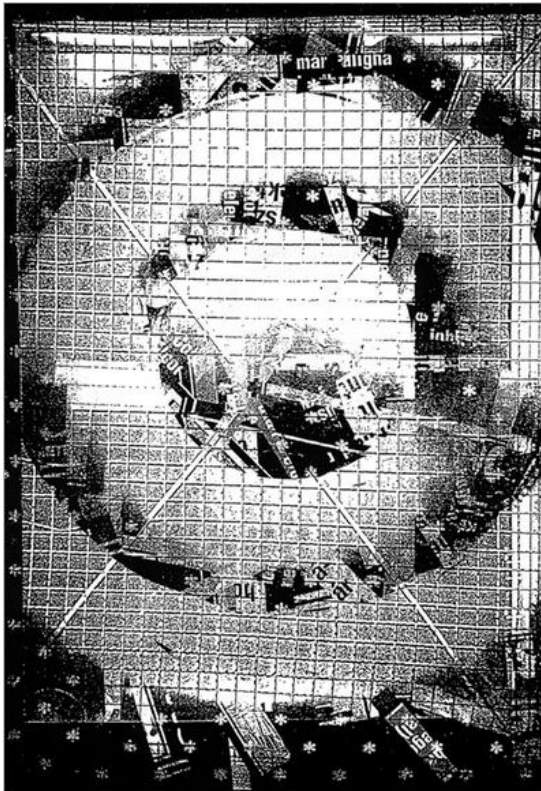
Az alapítvány munkájában részt vevő szülők, tanulók, tanárok, volt tanítványok ellenszolgáltatás nélkül, szívesen dolgoznak és felelősségteljesen döntenek az évente két

alkalommal összehívott kuratóriumi ülésen. Minden tanévben szülői értekezleteken és az iskola évkönyvében részletesen beszámolunk a támogatási formákról, összegekről. Az 1% felhasználásáról a Ferencváros című újságban jelentetjük meg közleményünket a törvényi előírásoknak megfelelően.

Alapítványunk már indult néhány pályázaton, de 2004 októberéig nem jutottunk semmilyen támogatáshoz. Akkor azonban az iskola komplex pályázatába, melyet a Canon cég által hirdetett meg, az Alapítvány is bekapcsolódott. Sikerült elnyernünk a *hónap digitális iskolája* díjat, amely milliós értékű felszerelésekkel gyarapította intézményünk informatikai felszereltségét.

Annak érdekében, hogy az alapítvány működése még sikeresebb legyen, az alapító okirat átdolgozásával elindítottuk a közhasznúvá nyilvánítás kérelmezését. A másfél évig tartó procedúra után 2005 januárjában a Fővárosi Cégbíróság alapítványunkat közhasznúvá minősítette.

*Duffek Valéria,
a Leövey Gimnáziumért Alapítvány
kuratóriumának elnöke*

Díjak a Leöveyben

Minden tanév végén a tantestület összeül és megbeszéli, eldönti, milyen díjak kerülnek kiosztásra az évről ünnepélyen. A szaktanárok összeírják eredményesen versenyző és nagyon jó tanulmányi eredményt elért tanítványaikat. Az osztályfőnökök számba veszik, milyen közösségi munkát végeztek a diákok, kik szereztek nyelvvizsgát az eltelt időszakban, kik és mivel öregbítették az iskola hírnevét. Így dől el, ki lesz az év irodalmára, nyelvésze, történésze, matematikusa, fizikusa, kémikusa, földrajzosa, informatikusa, rajzosa, éneke, sportolója. Ha nincs olyan kiemelkedő eredmény, amely megérdemelné a kitüntető címet, a díj nem kerül kiosztásra. A címmel együtt díszes emléklap jár, az év sportolója kis serleget is kap ajándékba.

A kitartó természetjárók az év végi jutalomkiránduláson több évi rendszeres részvételükért oklevelet és emlékjelvényt kapnak. A jelvényen az iskola forrásának névadója, a zergevirág látható. A tanév minden túráján részt vevő diákok „az év túrázó” – nevük felkerül a vándorserleg márvány talapzatára.

Az énekarban végzett példamutató tevékenységért Andor Ilona-díjban részesülhetnek kiemelkedő énekesaink. A díj iskolánk egykori Liszt-díjas énektanáráról, az európai hírű karvezetőről kapta nevét.

Évfolyamonként két-két Évfolyamdíj sorsáról is döntés születik. Évfolyamdíjas az lehet, aki kiemelkedő tanulmányi eredményt ér el, magatartása is példamutató és valamilyen egyéb téren is rendkívüli teljesítményt nyújt. A díjazott értékes könyvjutalmat kap.

Több éves kiemelkedő tanulmányi munka után, amelybe a versenyeredmények és a nyelvvizsga is beleszámít, ítéltető oda a Leövey-díj. Hasonlóan több éves kiemelkedő közösségi munkáért a Közösségi Díjat lehet elnyerni. A díjakat az teszi jelentőssé, hogy a kitüntetett aranygyűrűt kap ajándékba a Leövey Gimnáziumért Alapítványtól, amelyet a díjazott az érettségi bizonyítványával együtt vehet át.

Az 1992-ben létrehozott alapítvány már 31 tanulónak adhatta át az iskola betűjelével, az évszámmal és a díjazott monogramjával díszített pecsétgyűrűket.

Iskolánkban a tanulók is dönthetnek díjakról. Az egyik általuk adományozott kitüntetés az Oktatói Díj. Erről általában a Diákönkormányzat által szervezett szavazáson döntenek a tanulók. Azokat a tanárokat díjazák a diákok, akik kiemelkedő oktatási tevékenységük mellett tanórákon kívül is sokat tesznek a diákok oktatásáért, nevelésért és iskolánkért, azért, hogy az itt töltött évek mindenki számára tartalmasan és hasznosan teljenek el. A díjat az alapítvány finanszírozza. Nemrég a Dök létrehozta a tanári Oscar-díjat is, ez a díjazás kicsit humorosabb változata.

1992–1993

Leövey-díj:

Közösségi Díj: Hermann Judit

Andor Ilona-díj: Várkonyi Lenke

Oktatói Díj: Sebőkné Orosz Katalin

1993–1994

Leövey-díj: Úri Ildikó
Közösségi Díj: Benyovszki Réka, Pandula András
Andor Ilona-díj: Csesznek Katalin, Csonó Ildikó
Oktatói Díj: Závodszy Judit

1994–1995

Leövey-díj:
Közösségi Díj: Szabó Róbert, Schlemmer Balázs
Andor Ilona-díj: Almádi Andrea
Oktatói Díj: Kauders Tamás

1995–1996

Leövey-díj: Rigó Erzsébet
Közösségi Díj: Horváth Réka
Andor Ilona-díj:
Oktatói Díj: Dr.Nagy Emília

1996–1997

Leövey-díj: Paál Krisztina
Közösségi Díj: Hornyacsek Laura
Andor Ilona-díj: Oláh Ilona
Oktatói Díj: Gerséné Varga Ildikó

1997–1998

Leövey-díj: Antal Viktor, Klára Annamária, Mézes Linda
Közösségi Díj:
Andor Ilona-díj: Kóbor Tamás
Oktatói Díj: Bors Lászlóné, Haid Kornélné

1998–1999

Leövey-díj: Aranyossy Márta
Közösségi Díj: Gémes Antos, Hock Zsófia
Andor Ilona-díj: Kovács Borbála
Oktatói Díj:

1999–2000

Leövey-díj: Csobánki Zsuzsanna
Közösségi Díj: Dikovics János
Andor Ilona-díj:
Oktatói Díj: Székely Péterné

2000–2001

Leövey-díj: Palya Tímea
Közösségi Díj:
Andor Ilona-díj:
Oktatói Díj: Dorogi Lászlóné

2001–2002

Leövey-díj: Reiner Patrícia
Közösségi Díj: Tóth András, Werlein Aranka
Andor Ilona-díj: Kocsis Krisztián
Oktatói Díj: Dr.Kutassyné Weisz Melinda

2002–2003

Leövey-díj: Vas Korinna
Közösségi Díj: Kiss Dóra, Székely Zoltán
Andor Ilona-díj: Mikó Zsófia
Oktatói Díj: Bors Lászlóné

2003–2004

Leövey-díj: Holló Levente
Közösségi Díj: Mikó Zsófia
Andor Ilona-díj: Mikó Zsófia
Oktatói Díj: Duffek Valéria

2004–2005

Leövey-díj: Reszegi Fruzsina, Varga Nóra
Közösségi Díj: Martos Zsófia
Andor Ilona-díj:
Oktatói Díj: Gerséné Varga Ildikó

Duffek Valéria

TÁBOROK, KIRÁNDULÁSOK, ERDEI ISKOLA

A tanulmányi kirándulások bizonyára már minden iskola hőskorában léteztek, hiszen talán ez a legkellemesebb módja az ismeretszerzésnek. Közreadunk egy beszámolót az 1912/13-as tanév ranolderes kirándulásairól:

Tanulmányi utak, kirándulások

1. Szeptember 28.-án a polg. isk. összes bennlakói Spáth József úr szíves meghívására Dunabogdányba tettek kirándulást. Mivel a család birtokát képező bányát is megtekintették, ezen út tanulmányi szempontból is értékes volt. Valósággal mennyegzős felvonulást és ebédet rendeztek a szíves vendéglátók gyermekeinknek és felejthetlenné tették számukra e kedves napot.

2. Szeptember 30.-án a képző összes bennlakói Tatatóvárosra tettek kirándulást. Ez alkalommal az intézők Klement Werner téglagyári könyvelő úr és neje voltak, kik a negyedéves növendékeket megvendégelték. A többi növendék részére szintén ők intézték el a napi szükségleteket. Megtekintették a téglagyárat, ahol Kriszt János igazgató úr kalauzolta a növendékeket és élvezetes magyarázatokkal szolgált. Ebéd után megnézték a pezsgőgyárat, az Eszterházy Ferenc gróf tulajdonát képező angolkertet és a grófi parkot a várral; a piaristák új gyönyörű gimnáziumát és a kedves nővérek intézetét. Hálás köszönettel adózunk említetteken kívül Weiser Pál uradalmi főkertész úrnak, ki egész nap kalauzolt minket; legfőképpen pedig Darányi Ágoston uradalmi jószágigazgató úrnak, mint főintézőnek. Köszönet illeti Schemnitz György urat, ki szintén mindent elkövetett, hogy a növendékek jól érezzék magukat.

3. Szeptember 30.-án az irgalmas nővér jelöltek Máriaremetére tettek jól sikerült kirándulást.

4. Október 3.-án a képző negyedéves növendékei jelen voltak A kéz beszéde című előadáson, amelyet a charlottenburgi munkaiskola igazgatója, Seinig Oszkár úr tartott a „Fővárosi Pedagógiai Szemináriumban”.

5. Október havában az elemi iskola IV. és V. VI. osztályú tanulói Máriaremetére, a III. oszt. tanulói a Gellérthegyre tettek tanulmányi kirándulást.

6. December havában az elemi iskola III. osztályú tanulói a VIII. kerületet járták be, januárban pedig az V. VI. oszt. tanulói az országházat tekintették meg tanulmányi szempontból.

7. Február 1. d. e. a képző III. oszt. növendékei a Tanszermúzeumban voltak. Nagy Zsigmond dr. úr páratlan szívesége és értékes kalauzolása igazán becsestette ezen tanulmányt.

8. Ugyancsak februárban a képző növendékei Az Országos Magyar iparművészeti

Múzeum ismeretterjesztő előadásán vettek részt. E hó 1-én meghallgatták Gróh István: „Felsőmagyarország agyagművessége” című előadását, melyet nagyon érdekessé tett a felolvasó eredeti tárgyak bemutatásával. 22.-én pedig Mihalik Gyula: Iparművészet és dilettantizmus című tanulságos és szép előadását kiváló élvezettel hallgatták növendékeink.

9. Március 17.-én az elemi iskola 6 kis növendéke kedves nővérek kíséretében a nagyságos plébános urat, mint igazgatójukat nevenapján saját lakásán üdvözölte kis párbeszédben, mint a tavasz első, tiszta kis fecskéi.

10. Április havában az elemi iskola III. osztálya a IV. kerületet tanulmányozta; a polgári iskola növendékei pedig a Népligetbe, a Gellérthegyre, kút völgyi nyaralónkba – és a pestszenlőrinci erdőbe mentek játszani, mulatni.

11. Május 7-én az elemi iskola II. és IV. osztálya Máriaremetére mentek, 28-án az V. VI. oszt. tanulói a „Kerepesi temetőt” tekintették meg.

12. Május 19.-én az elemi iskola II. v. és VI. osztály tanulói a Zugligetben megtartották „A madarak és fák napját”, a III. és IV. oszt. tanulói ugyane célból e hó 26.-át a Margit-szigeten töltötték.

13. Április, május és június havában és az őszi hónapokban a képző I. és II.-éves növendékei a botanikus kertben biológiai megfigyeléseket tettek; Augusztin Béla dr. egyetemi tanár úr kalauzolta őket és kitűnő magyarázatokkal szolgált. Megtekintették növendékeink a Városligetben a tavaszi vásárt és érdekes megfigyeléseket tettek az ipar fejlődésére vonatkozólag.

(Részlet az 1912/13-as évkönyvből, 13.)

Kirándulások a Kárpát-medencében

A leövények már hosszú évek óta ismerkednek nyári kirándulásaikon a Kárpát-medence természeti szépségeivel és gazdag műemlékeivel. 10 erdélyi kirándulást követően iskolánk tanárai és diákjai az elmúlt 4 évben hazánk múltját, természeti kincseit és építészeti értékeit kutatták, fedezték fel, olykor átrándulva a Felvidék, Burgenland és a Délvidék magyarlakta tájaira is.

2001-ben Sárospatakon megszállva csillagtúraszerűen jártuk be Kelet-Szlovákiát, Sárospatakot, a Zempléni-hegységet, valamint a Felső-Tiszavidéket. Tisztelettel álltuk körül Tompa Mihály sírját Hanván, ámulatba ejtett Csetnek nagy gótikus temploma, a történelem viharait épségben átvészelt Krasznahorka büszke vára. Kassán II. Rákóczi Ferencről emlékeztünk meg, a Szent Erzsébet dóm kriptájában megkoszorúztuk sírját, az eredetinek megfelelően felépített és a száműzetés számos emlékét bemutató Rodostóházban is jártunk. Meghatottan néztük Borsiban a fejedelem sürgős felújításra váró szülőházát.

Pácin reneszánsz kastélya, Karcsa, Vizsoly Árpád-kori templomai, a füzérradványi Károlyi-kastély, a füzéri vár mind páratlan értékei a magyar kultúrának. Tákoson, Csarodán, Tarpán még látszottak a kora tavaszi árvíz pusztításai, de hála a nemzeti összefogásnak és a jelentős állami segítségnek, már biztos volt, hogy az árvízkárosult családok hamarosan beköltözhetnek szép, új egészséges házaikba. Nem felejtjük a nénit Tákoson, aki a „mezítlás Notre Dame” templomban arról mesélt, hogyan mentették a falubéliek egymást és a jószágot a bajban. Móricz Zsigmondra emlékeztünk Tiszacsécsén, a parányi szalmatető szülőházánál, Szatmárcseke temetőjében a csónakos fejfák között Kölcsey Ferenc sírjánál hajtottunk fejet. Monokon a Kossuth Lajos-emlékkiállítás, a muhi csata helyszínén az emlékpark megmarad emlékezetünkben.

*Tiszacsécsé,
Móricz-ház, 2001*

2002-ben dél felé indultunk, Pécsett, a pálosok kolostorában kialakított diákszállóban laktunk, innen jártuk be a környéket. Ez az út is sok élményt adott: a látogatás a paksi atomerőműben, a Makovecz Imre tervezte Szentlélek-templom Pakson, Kakasd faluháza, amely 3 nép: magyarok, kitelepített svábok és a Bukovinából a sors által idevetett székelyek békés együttélését, egy közösséggé formálódását tárta a látogató elé. Beremenden Csete Györgyöt a Megbékélés-kápolna megálmódásakor is ez a gondolat motiválta. A bencés apátság Pécsváradon, Pécs világörökség részét képező római sírkamrái, a Székesegyház, a séták a hangulatos pécsi belvárosban feledhetetlen emlékek. A siklósi vár, Mecseknádasd, Cserkút, Mánfa középkori templomai, az abaligeti cseppkőbarlang, az Ormánság Kodolányi János emléket idéző egyre elnéptelenedő aprófalvai, Szigetvár mind-mind arról tanúskodnak, sok mindent lehet hazánkban felfedezni.

Szlavóniába is átruccantunk egy napra. Dragas Katalin idegenvezetőnket Eszéken döbbsen hallgattuk, amint a délszláv háborúban átéltekről beszélt. Nehezen tudjuk elképzelni, hogyan is lehet a telet kicsiny gyermekkel nyirkos pincében átvészelni. A Dráva–Duna találkozásánál fekvő Vukovár egykor gyönyörű barokk óvárosáról csak romok árulkodtak. Az autótú szélén táblák figyelmeztettek az aknaveszélyre... Kórogy és Szentlászló magyarul falvaiba a magyar állam segítségével lassan visszatér az élet: Kórogy temploma újjáépült, Szentlászlón a templom tornya már elkészült. A kórogyi református lelkész felesége és néhány túlélő mesélt a borzalmakról. A városok, falvak

A kórogyi templomban

újjáépülnek, de mennyi időre van szükség, hogy az emberi lelkekben keletkezett sebek begyógyuljanak?

Mohács, Szekszárd után utunk utolsó élménye Gemenc volt. Gyönyörködtünk az idilli tájban, lestük az előmerészkedő állatokat. Ekkor még nem sejtettük, augusztus utolsó napjaiban a táj és a vadvilág a Duna árjával fog küzdeni.

2003-ban Nyugat-Magyarországra utaztunk. Kőszegen és az Őrségben fekvő Albertistvánfalván szálltunk meg. Utunk során Herenden a porcelánmanufaktúrát kerestük fel, Iszkázon Nagy Lászlóra emlékeztünk szülőházában, Egyházashetyén Berzsenyi Dánielt idéztük meg. Öskü, Ják, Csemeszkopács templomai középkori építészetünk majdnem teljes épségben megmaradt emlékei.

Ausztriában, Burgenlandban Léka (Lockenhaus) és Borostyánkő (Bernstein) vára, Tarcsafürdő (Tatzmannsdorf) és Csávás (Stoob) Árpád-kori temploma jelentették a főbb látnivalókat. Doborjában (Raiding) megilletődötten néztük meg Liszt Ferenc szülőházában a nemrég felújított emlékkiállítást és hallgattuk Cselle Gábor, azaz Golyó előadásában Vörösmarty versét.

Kaland volt feljutni az Írottköre, hangulatos volt a vacsora Velemben, Novákválván. Most is magunk előtt látjuk Pityerszer lábas parasztházait, Pankasz „szoknyás”, faszindelyes haranglábját. Nem felejtjük a Lendván és a Muravidéken töltött napot sem, Göncz László, a lendvai Magyar Kulturális Központ igazgatójának szeretetteljes vendéglátását. Szentgotthárd, a Hársas tóval, Kehida a Deák-kúriával, a Kis-Balaton gazdag madárvilágával – mind kedves emlékek.

2004 nyarán tatai és mosonmagyaróvári szálláshelyekkel Északnyugat-Magyarországot és a Felvidéket jártuk be, de Alsó-Ausztria sem maradt ki a programból. Makovecz Imre nagyszerű építészeti alkotásait bőven volt lehetőségünk megcsodálni: Piliscsabán az egyetem épületeit, Dunaszerdahelyen a panelvárosközpont igen tetszetős átalakítását,

*Carnuntum
romjainál,
2004*

Neszmély általános iskoláját, vagy a győri bencés gimnázium tetőtérben kialakított kápolnáját.

Eljutottunk Nyitrára, Nagyszombatba, Pozsonyt esőben próbáltuk megismerni. Fantasztikus volt állni Dévényben, magasan a várban, s látni a Morva túlsópartján a következő napok úticélját: Schlosshof barokk kastélyát.

Koszorúztunk, gyertyát gyújtottunk Dunaalmáson Csokonai Lillájának a sírjánál, Mosonmagyaróváron is megemlékeztünk gyertyagyújtással az 56-os sortűz helyszínén.

A burgenlandi Mosontarcsa (Andau) mellett átkeltünk azon az időközben felújított hídon, ahol 1956 telén sok-sok magyar menekült az ismeretlenbe.

Abdán Radnótiért égett a gyertya, s mondták el diákjaink – Fajth Mónika és Csorba Levente – a Nem tudhatom című verset és a Razglednicákat. Bábolna, a komáromi Monostori-erőd, Révkomárom Európa-udvara, Lébény román kori temploma, természetjárás a Szigetközben, zsilipelés a bósi erőmnél... És sorolhatnánk még a látottakat! Ez a kirándulás a Tatabánya felett magasodó Turulnál ért véget.

Hazatérve útjainkról, mindig örülünk, ha hallunk valami újat átélt élményeinkhez kapcsolódóan. Örömmel hallgattuk a rádió híradását, hogy a felvidéki Csúz (Dubník) kastélyában elkészült az Esterházy János-emlékszoba Esterházy kerámiaszobrával. Vagy, hogy azóta kiadták hazánkban Göncz László: Olvadó jégcsapok című regényét a muravidéki magyarság kálváriájáról. S szívből örülünk, hogy ott jártunk óta megnyílt Lendván a Makovecz Imre tervezte kulturális központ.

Folytatni szeretnénk diákjainkkal az országjárást, összekapcsolva a határ menti területek és az ott élő magyarság életének, kultúrájának megismerésével. Újabb tervek, elképzelések természetesen vannak, jövőre talán a Dél-Alföld, Szeged, Hódmezővásárhely, Szabadka lehetne az úti cél. Bízom benne, hogy ehhez a felfedezőúthoz is sokan fognak csatlakozni, tanárok, diákok egyaránt.

*Pandula Józsefné
szervező tanár*

Maradt lelkünkben egy marék izzó parázs

Gimnáziumunk újkori történelmébe mélyen beírták nevüket az erdélyi kirándulások. Az 1991–2000 közötti időszakban tizenegy hét–kilenc napos kirándulásra került sor. Barangolásainkon ismerkedtünk a tájjal, történelmi események és személyiségek útjain indultunk el. A kirándulások befejezése, lezárása visszapillantásra, számvetésre ad lehetőséget. Adatszerűen a tizenegy körúton – többszöri visszatérőkkel – háromszázötvennégy diák és több, mint hatvan pedagógus vett részt. Kilenc tanuló és hat tanár ötször vagy ennél is többször tért vissza az erdélyi utakra. A „hűségeseket” arról kérdeztem, hogy mit jelentettek számukra barangolásaink, mi indokolta többszöri visszatérésüket. Megilletődve olvasom őszinte válaszaikat. Arra gondolok, hogyha ezekből a vallomásokból csak részleteket emelek ki, igazságtalan vagyok. Mert a beszámoló a maguk teljességében egészek, részletkiemeléssel csak részigazságok fogalmazódnak meg. És mégis vállalom kell a széttördelést. A családi kötelek és hagyományok, az előismeretek és megélések gazdagítják, színezik a közös látványokat, differenciálják az üzeneteket és személyes jellegűvé teszik az élményeket. Mindegyik kiemelés, idézet külön szín az indoklások palettáján.

***

Szerencsésnek mondhatom magam, eddig sokfelé eljutottam. Valóban lenyűgözött a hófedte Ararát, megbámultam Buhara nyüzsgő piacát, s Helgoland szigetén időzve megértettem Heinét, az ott nyert ihlet hatására csakis „A dalok könyve” gyöngyszemei születhettek. Szépek, gazdagok voltak eddigi utazásaim, de útjaim, útjaink a Kárpát-medencében egészen más gondolatokat ébresztettek bennem, s az emlékeim is mások. Mert mi, magyarok a Kárpát-medencét magunkénak valljuk, otthon vagyunk benne még akkor is, ha határokon kell átkelnünk, s a határátkelés nyugati eleganciája helyett

*Az aradi
vértanúk
emlék-
oszlopánál*

több órás várakozás, csinovnyikok kicsinyessége, akadékoskodása alázza meg az utazót. De mégis! Vállaljuk az esetleges megalázottságot, a kellemetlen helyzeteket, mert vár minket valami, amit sehol máshol nem érezhetünk, sehol nem tapasztalhatunk. Mert egykor tanult történelemleckéink elevenednek meg, ott állunk nemzeti történelmünk sorsfordító eseményeinek helyszínein: Munkácson, a majtényi síkon, Segesváron, Világosnál, Aradon; Sylvester János, Kőrösi Csoma Sándor, Ady, Petőfi, a két Bolyai, Leövey Klára és még sokan mások lépnek elénk a múltból. Jobban megértjük Kőműves Kelemen balladáját, ha magunk is felmászunk a „magos Déva várába”, Ábel is közelebb kerül hozzánk, ha átutazunk a Hargitán...

Lehet hasonlítani, hol szebb a táj: a német Érchegység lilán virágzó erikaszőnyege vagy a Nagyhagymás tarka rétjei tetszenek-e jobban? A válasz egyértelmű. A Nagyhagymás a miénk, s azzal, hogy meghódítjuk, végigjárjuk, még inkább az, virágzó zászpáival, kék enciánjaival, békésen legelésző teheneivel.

Nagyenyed, a nagy múltú kollégium 1997-es utunk egyik állomása. Böngésszük a táblát, amelyen az iskola egykori tanárainak névsora áll. Megállok – Martin Opitz nevét olvasom. Ki hinné, nemcsak a magyar diákok jártak Nyugatra tanulni, onnan is jöttek hírességek tanítani keletre, Erdélybe, mint Opitz is, akit az utókor a XVII. század egyik jelentős német költőjeként tart számon. Büszke voltam ekkor Nagyenyed iskolájára!

Ezt a múltat kutatjuk, ismerjük meg barangolásaink során, jó csapattal, jó hangulatban.

(Pandula Józsefné)

Szüleim sokat utazgattak a háború előtt Erdélyben... Én mint késői gyermek, lételem e csodálatos vidék gyógyvizeinek köszönhetem. Sokszor eljátszom a gondolattal, hogy magzati létem első napjait is ott éltem talán. Tehát Erdély: szülőföld, hazám egyik tájegysége. A családban mindig okos tanító szóval, szeretettel szóltak róla...

1956 nyarán, az általános iskola befejezése után szüleim vonatra ültettek, Kolozsváron pedig várt rám a rokonság... 1983-ban Gyulán nyaraltunk a családommal, ekkor átmentünk Nagyszalontára és Nagyváradra, egy másik nap Temesvárra és Aradra... 1987-ben egy társasutazás keretében Moldvába utaztunk... 1993-ban Sepsiszentgyörgyre mentünk... Végre 1997-ben tele várakozással indultam veletek, itthonról haza. S a városok, tájak, amerre korábban jártam, magukhoz öleltek, a csak tanulmányaimból ismertek pedig élő valósággá váltak. Én idén – sokadszorra – ugyanolyan meghatottsággal álltam meg Mátyás király szülőháza előtt, mint 56 nyarán. Sok látnivaló új értelmet kapott... Nem tudom eléggé megköszönni a néhány napba sűrített rengeteg élményt, az utazások, városnézések, kirándulások és esték hangulatát, a meghatottságot egy-egy koszorú elhelyezésekor, a verseket, a találkozásokat az ottani „idegenvezetőkkel”, írókkal, a közös ebédeket, az őszi Erdély-délutánokat... A tanártársaság lelki összhangja szinte tapintható, de a gyerekek viselkedése is sokszor megható volt. Igazi történelmi leckéket kaptak, kaptunk tapasztalatok alapján. Óriási ötlet volt a kárpátaljai kirándulás. A Vereckei-hágónál elénekelni a Himnuszt – keveseknek megadatott életre szóló élmény volt...

(Fábián Tamásné)

Régebben, a nehéz időkben is jártam Erdélyben, amikor csomagokat kutattak át, embereket szállítottak le a vonatról, nem engedték, hogy barátnőmnél szálljak meg

stb. A rossz hangulat miatt (is) elgyávultam, abbamaradtak ezek az utak... Amikor az iskolában szerveződtek a kirándulások, úgy éreztem, erkölcsi kötelességem csatlakozni... Az első években, amikor még órákat kellett várni a határnál, még mindig a félsz volt az erősebb... Miután megembereltem magam, még mindig úgy éreztem, ez vállálás... De a kellemetlenségek árán is elmegyek... Azután alakult, finomodott, gazdagodott a motiváció. Az első utam után már teljesen természetes volt, hogy megyek a következőre is. Szolidaritásból az ottaniakért. Egyre jobban értettem, éreztem, milyen igazságtalan egy-egy történelmi jelentőségű nagyhatalmi döntés... Ószinte tudásvágy is vitt tovább évről-évre... Örültem az egyre nyilvánvalóbban kialakuló törzsgárdának – jó megosztani a hasonló gondolatokat, jó tanulni a tapasztaltabbaktól, jó megbeszélni a pedagógiai problémáinkat iskolánkon kívül... Magyartanárként felejthetetlen Ady szülőháza, emlékhelyei, Arany Szalontája, Petőfi Koltója – engem mindig megérint a hely szelleme; jólesik a tudat, hogy oda léphetek, ahol legnagyobbjaink (irodalmi „szívszerelmeink”) jártak. Mikor egy-egy költőt tárgyalva összenézünk az Erdélyben járt diákokkal, amikor lelkesen utalhatunk a közös élményre, amikor érzem, hogy pl. az „Epilógus” annyira személyes közelségbe kerül, mert láthattuk a Kapcsos könyvben – ez úgy melengeti a lelket, ahogy kevés más...

A csodás táj is vonz. A Nagyhagymás „holdbéli” tája, a szédítő magasságok, a hegyen megülő felhők, a juhnyájjal... Nem is hisszük az elején, hogy megmásszuk a Székelykőt, a meredek Cohárdot – s aztán milyen felemelő, büszke érzés ott fent a csúcson (s milyen megnyugtató utána lent, újra)...

A kintiek embersége, barátsága tiszta és mély, ez is újra és újra megragad bennünket, mindig úgy érzem, érezzük, hogy méltóságot, tartást, kitartást, hűséget lehet tőlük tanulni.

(Dr. Kutassyné Weisz Melinda)

A Leövey Gimnázium másodéves diákjaként jártam először az addig csak történelmi és irodalmi tanulmányokból, olvasmányokból, filmekből ismert országban. Már ezen az első úton hatással volt rám az az érzés, amit csak az Erdélyt látogatottak érezhetnek. Nehéz leírni mindazt a sok élményt, ami most a negyedik kirándulás után egyszerre feltolul. Útközben sok mindent megtanultunk: tisztábban, érettebben szemlélni a múlt és a jelen történéseit...

Olyan kultúrát találtunk ott, és „csapott meg a szele”, amit itthon csak keresni lehet, és azok őrizték meg, akiknek a létük és fennmaradásuk kulcsa volt... Vonz a hely varázsa, nem tudok betelni vele. Még mindig nem ismerem eléggé. Sokszor be-beugrik egy-egy kép: idős bácsival beszélgetünk Sepsiszentgyörgyön, koszorúzás Vereckén, gyalogtúra Nagyhagymáson, a Cohárdon, a Békás-szorosban; Kovászna, Kisbacon, Töröcsvár, Brassó, Homoródalmás, Zágon... Valahányszor hazaérkeztünk, napokig, hetekig nem találtam a helyemet, valami mindig visszahúzott...

(Bence Balázs)

Eddig négy alkalommal vettem részt a Leövey Gimnáziumban szervezett „Erdély szerelmesei” kiránduláson. Az első utazáson való részvételre az indított, hogy a Ceausescu-éra idején Romániában töltött hét év alatt kevés lehetőségem nyílt Erdély

és a Székelyföld megismerésére. Ezt a hiányt szerettem volna sürgősen pótolni, ha már akkor nem sikerült, akkor itthonról. Hiszen a már megismert helyszínekbe családommal együtt beleszerettünk, és mindig visszavágyunk, a még ismeretlen tájak pedig új élményeket jelentenek... Megállapíthattam, hogy rengeteg helyen nem jártam, néhány létezéséről még csak sejtelmem sem volt. Másrészt rájöttem, hogy ennek a társas barangolásnak valamiféle tábor jellege van, és mégis több annál. Ezeken az utakon alkalmam volt közelebbről megismerni azokat a diáktársaimat és tanárait, akikkel egy közös érdeklődési területünk már biztosan van. Ez pedig Erdély tájainak, kultúrájának, valamint kedves lakóinak szeretete, hagyománykövető életmódjának tisztelete. Aki egyszer megismerkedett mindezzel, az többet nem felejt, és újra meg újra visszatér.

Az informatív vezetés eredményeképpen, azokra a diákokra is lehetett hatást gyakorolni, akik csak mintegy „a poén kedvéért” jöttek el. Itthon pedig mindenki bizonyíthatta a jó hangulatú, sikeres vetélkedők alkalmával, hogy nem csupán fizikailag volt jelen, hanem odafigyeléssel, fogékonysággal, a helyi problémák iránti érzékenységgel vett részt a kiránduláson... Az ilyen utazásokon a szabályok betartása és egymással való betartatása jó nevelő hatással van mindenkire. Ilyenkor tanulja az ember a toleranciát és az „egy mindenkiért, mindenki egyért” elvet...

(Haas Adrienn)

Örülök, hogy végre részletesen beszámolhatok érzéseimről, benyomásaimról, arról, amit számomra ez a titokzatos, szemet gyönyörködtető, néha fájdalommal teli vidék, Erdély jelent... Gimnáziumba kerültem, és lehetőségem nyílt eljutni az addig csak képzeletemben előforduló erdélyi tájakra... Négyszer volt módom részt venni a kirándulásokon, és minden egyes út új élményt, rengeteg tanulságot jelentett... A legnagyobb hatást talán az első út jelentette számomra, hiszen azt megelőzően csak könyvekből, a televízióból

*Szalonnasütés
a Nagy-
hagymasón,
1999*

ismerkedhettem Erdéllyel, s csak elképzelni tudtam az ábeli tájakat, a nyakas székely embereket. Szinte habzsoltam a látványt, és még az is előfordult, hogy a késő délutáni órákban nyilallt belém az éhség érzete, hiszen reggel óta nem ettem egy falatot sem...

Fontos tényező a társaság is, nem mindegy hogy az ember kikkel tölt el egy hetet. Mindig mindenki jókedvű volt és nagyon nyitott. Már az első kiránduláson tudtam, hogy a későbbiekre is eljövök... és másokat is magammal hozok... A Székelyföld, a Hargita, a Békás-szoros, a zord és titokzatos hangulatot árasztó fenyvesek, a legendás Gyilkostó, Tusnád festői képe, a nagyhagymási barangolás zivatarral fűszerezve, Székelyföld fővárosa, Marosvásárhely a megelevenedő múltjával, impozáns épületeivel, lovaglás Gyergyószentmiklóson, zenés-táncos éjszaka Kézdivásárhelyen, színházi előadás Sepsiszentgyörgyön, nyár közepén hatalmas jégdarab a Bucsecs-tetőn és a csodálatos Kolozsvár – mind olyan élmények, amelyek örökre emlékeztetésekké maradnak. Nem hagyhatom ki a felsorolásból Kárpátalját sem: az egyik oldalon szemet gyönyörködtető vidékeivel, városaival, a másik oldalon rettenetes szegénységével, lakosainak hihetetlen akaratával... Számomra megdöbbentő volt, hogy miként lehet egyik napról a másikra élni, pénz nélkül, de mégis emelt fővel, embernek maradván. Ez a felismerés nagy tanulság volt...

(Karácsony István)

Éveken keresztül irigységgel vegyes érdeklődéssel figyeltem az iskolai erdélyi utak előkészületeit, élménybeszámolóit... Egyre erősebb lett az elhatározás: mennem kell, mert múlnak az évek, fogynak a lehetőségek... 1997. Végre! Lázás készülődés, térkép, útikönyv. Az igazi készülődés azonban a lelkemben van. Az utazás kilenc napja, mint egy pillanat elszállt. Hogy mi mindent adott ez a „pillanat”? Mohó kíváncsisággal, teljes szívvel és lélekkel gyűjtöttem az élményeket. A fényképek, a virágok csak segítenek ezek megőrzésében, tárgyi valóságukkal is igazolják, minden valóság már... Igen, énekeltem a Himnuszt Aradon, igen, álltam Márton Áron sírjánál, sütöttem szalonnát a Maros partján. Temesvár, Világos, Nagyenyed, Torockó, Vajdahunyad: mesélhetnék

*Sződemeter,
Kölcsey
szülőfaluja,
1998*

templomokról, iskolákról, sarki kocsmáról. Hatalmas „gyűjteménnyel” tértem haza. Egész évben rakosgattam, rendezgettem kincseimet, megosztottam másokkal, mégsem fogytak. Újabbakra vágytam; Erdély hívott és nem lehetett nem elmenni... Tizenévesen olvastam először Leövey Kláráról, és meséltem róla osztálytársaimnak. Ötvenévesen koszorút tehettem síremlékére...

Ákármerre is jártam, Erdély mindig csak adott és adott. Hitet, erőt, büszkeséget, önérzetet, emberi tartást, a rácsodálkozás, a felfedezés, az összetartozás örömet... Szatmárnémeti, Nagykároly, Máramarossziget, Nagybánya, Koltó, Érmindszent, Kaplony, Szödemezer; szaporodnak a „birtokomban lévő” területek. És még nem szóltam a Kárpátalján tett kitérőről: „Verecke híres útján jöttem...”, „Bús düledékeiden Husznak romvára...” hallom belülről; szinte ott állok újra... És Erdély újra hív, újra vár...

Harmadszor is elindulok, összeszokott tanári-baráti társaság. Nagy öröm, hogy az utazó diákok között az általam „megfertőzöttek” is ott vannak. Mint mindig, most is a magyarságukban megmaradt emberek a vezetőink, nem turistaként, barátként fogadnak. Nem idegenbe, hazamentünk! A csodákat begyűjtöttem, sokasodnak, mint egy gyöngysor szemei – Arany János széke, Petőfi nyomai, Ady emlékei, a temesvári kereszték, a csombordi bor aranyló színe, szívet-lelket melengető zamata, az encián kékje, a hegyi kutyák ugatása, a hazatérő kecskék látványa, a Hargita fenyői, a csorba íze, a gyergyószentmiklósi író-olvasó találkozó megrendítő csendje, a marosvécsi megemlékezés méltósága... Ez mind-mind az enyém... Fiatalon csak álmodoztam a külföldi utazásokról, majd később eljutottam sok helyre. Szép volt, izgalmas volt, de... Felvitt a lift az Eiffel-torony tetejére, de a Székelykőt, a Cohárdot, a Nagybagyást én másztam meg. Borzongtam a Meteora szikláinál, de a Tordai-hasadék izgalmasabb volt, a természet nagyságát a Békás-szorosnál éreztem. A Földközi-, a Fekete-, az Égei-tenger sós hullámainak ereje lenyűgözött, de a Medve-tó szelíd sós vize átölelt, fenntartott. Prága, Bécs, Drezda, Párizs, Reims, Strassbourg, Barcelona, Velence, Thessaloniki templomai csodálatosak, de az igazi áhítat Csíksomlyón várt rám. És folytathatnám vég nélkül, mi minden volt még! ... Erdély már elvehetetlenül az enyém.

(Duffek Valéria)

***

Mit lehetne ezekhez a vallomástöredékekhez, élményekhez, „varázslathoz” még hozzáfűzni? Talán egy Reményik-vers két sorát:

*„Nagy szalmatüzek lángjából marad
Szívünkben egy marék izzó parázs.”*

Papp Béla

(A cikk az 1999/2000-es évkönyvben már megjelent, a jubileumi emlékkönyv számára a szerző új bevezetőt írt hozzá – a szerk.)

TERMÉSZETJÁRÓK

A 120. évforduló alkalmából kiadott Jubileumi Emlékkönyvben már megírtam az akkor 21 éves Természetjáró Szakosztályunk történetét megalakulásától az évfordulóig. Először felidézem az utolsó mondatokat: „...a 21 év gyorsan elrepült. 1995. november 12-én a Pilisszentlászlótól délre lévő Bányász úti réten ünnepélyes forrásavatással egybekötött leöveys természetjáró találkozóra szeretném megerősíteni fennmaradásunkat. Az LKG jelenlegi természetjárói helyezik el a táblát a forrásnál, s mindenkor természetjáróink feladata lesz majd a forrás környékének rendben tartása. Neve Zergevirág-forrás lesz, a Pilis egyik szép, védett növényfaja után. Remélem, a régi és a mindenkor leöveysék közül ezt a rétet sokszor és sokan keresik majd fel erdei sétáik során.”

A forrásavatáson a ködös, esős idő ellenére kb. 250 résztvevő volt, s beigazolódott az utolsó mondat is, hiszen sokan keresik fel a forrásunk környékét egyénileg is (baráti társasággal), nem csak szervezett formában, például gólyakirándulások keretében. A gyorsan „birtokba vett” területet a leöveysék tényleg a magukénak érzik, vigyáznak is rá.

Röviden az utóbbi 10 évről:

Az éveken keresztül rendszeresen túrázóknak a 12. évfolyamon kiváló természetjáró oklevelet és kitűzőt kaphatnak, melyet – forrásunk neve után – zergevirág díszít. 1998 óta 6 alkalommal 56 tanuló vehette át a kitüntetést aktív természetjárásunk közben különböző helyszíneken. Először a Kékestetőn; majd a forrásunknál, a leöveys természetjáró találkozóján (továbbiakban LTT); aztán a Magas-Bakony legmagasabb csúcsán, a Kőrishegyen (igen megerőltető gyaloglás után a Boroszlán-tanösvényen); Drégely váránál, Hollókő várában és utoljára 2003-ban Várgesztesen, ahol első alkalommal kaptak tanárok is kiváló természetjáró oklevelet. Duffek Valéria tanárnő és Pandula

LTT, 1999

Józsefné tanárnő legalább olyan rendszerességgel túrázott a természetjárókkal, mint saját osztályuk diákjai. Azóta is aktív résztvevői a természetjáró programoknak.

1998 óta nyerheti el valaki az év túrázója címet és a vele járó serleget, amennyiben a tanév egyetlen túrájáról sem hiányzott. A serleg „emeletes” talapzatán már 7 kis táblára vésve 15 név szerepel. 3 volt leövevs diákunk neve kétszer (Csákvári Istváné és Pintér Norberté), illetve háromszor (Szilágyi Gáboré). A kiváló természetjáróknak és az év túrázóinak több mint kétharmada hatosztályosaink közül kerülnek ki (F és G osztályokból), úgy látszik, a természetjárást is korán kell megkedveltetni.

1998 óta évente megrendezzük a LTT-t a forrásunk melletti hangulatos réten szerény vendéglátással egybekötve – remek kikapcsolódás és felfrissülés is egyben, jó levegőn, gyönyörű környezetben. A gólyákkal a „nagyok” először a forráshoz kirándulnak, ha az időjárás kegyes hozzánk a jó előre kitűzött időpontban.

2001-ben már a kerületi komplex (biológia–földrajz–kémia–fizika) vetélkedőt is a rétünkön rendeztük meg, nagy sikere volt a vendégiskolások között is, mert szabadon lehetett futkosni, focizni, hegyoldalra felkúszni és patakba esni.

Továbbra is havi rendszerességgel túrázunk, a változás csak annyi, hogy januárban és februárban általában Budapest természeti nevezetességeivel (barlangok, gyógyforrások, védett kőfejtők stb.) ismerkedünk, és a hozzájuk kapcsolódó különleges kiállításokat, gyűjteményeket is megnézzük ilyenkor. Kuriózum volt e tanévben a Budapest közlekedésével kapcsolatos, valamint a Ferencváros nevezetességeivel való ismerkedésünk, de az ELTE campusán való közös séta, vagy Óbuda régészeti lelőhelyeinek körbejárása is (tavaly) maradandó élményt jelentett a résztvevők számára.

Az utóbbi időben módszeresen iktatok be túratervünkbe tanösvényekre való látogatást. Budapesten és Budapest környékén már minden tanösvényen jártunk az elmúlt néhány év alatt, így most már távolabbi tanösvények bejárása a cél.

Végezetül azt szeretném, ha sokkal többen csatlakoznának hozzánk és havonta legalább egyszer kirándulnának velünk testi-lelki egészségük megtartása érdekében.

*Dorogi Lászlóné
a természetjáró szakosztály vezetője*

*A Föld napján,
2005-ben*

ÚJ UTAKON A LEÖVEYSEK

A régi évkönyvekből értesülhetünk arról, hogy a Ranolder Intézet tanulói tanulmányútjaikon mely tájakkal, milyen világhírű nevezetességekkel ismerkedtek meg. 1930-ban például Párizsban, Milánóban és Velencében jártak, 1934-ben pedig Firenze, Róma, Padova, Velence és Trieszt volt úticéljuk.

Ranolderek
Maria-Zell-ben
1935-ben

Az 1950-es, 60-as években diákjaink nem nagyon utazhattak külföldre, az általános korlátozások alól csak híres kórusunk kapott egyszer-kétszer felmentést. A 70-es évek végétől azonban egyre több külföldi táborozás, kirándulás került a leöveysek programjába. A 120. évfordulóra készült emlékkönyvben egy dániai utazásról számoltunk be. Az elmúlt évtizedben jellemző lett a Leöveyre a külföldi utak sokfélesége: különféle célokkal könnyebben útra kelünk. Vannak, akik csak világot látni, nyelvet tanulni, gyakorolni mennek, mások nemzetközi programokban vesznek részt: vendéglátó diáktársaikkal az élet nagy dolgairól társalognak, vitatkoznak, szabadidejükben pedig ismerkednek a meglátogatott nép és ország kultúrájával.

A legfrissebb kalandok közül egy londoni és belgrádi utazásról közlünk beszámolókat:

Autóbusszal Londonban

2005. március 28. és április 3. között iskolánk 23 tanulója Bacsó Éva és Kóbor Annamária tanárnők kíséretében londoni buszos kiránduláson vett részt. Első megállónk Passau volt, ahol a katedrálisban megtekinthettük a világ egyik legnagyobb orgonáját. A város 3 folyó, az Ilz, az Inn és a Duna összefolyásánál épült. A 3 folyót Bacsó tanárnóval csak kisebb nehézségek árán találtuk meg, de végül sikerült.

Autóbusszunkat vonat vitte át a Channel Tunnelen, azaz a Csalagúton. Az időjárás nem hazudtolta meg önmagát, a ködös Albionban csak egy nagy homályt láttunk a doveri fehér sziklákból. A színes doveri házak és a hajók a kikötőben azonban szerencsére jobban látszottak.

Következő állomásunk Canterbury volt. Megnéztük a katedrális, amelyben gyertya jelzi azt a helyet, ahol Thomas Beckett érseket 1170-ben meggyilkolták. Canterburyben a kétnapi madárlátta elemőzsia buszon történő elfogyasztása után kipróbáltuk az angolok egyik nemzeti eledelét, a fish and chipset. Ezen a napon utolsó állomásunk Rochester volt, ahol a Guildhall Museumban már mindenki meglehetősen nehéznek találta az új információk befogadását, tekintve, hogy 48 órája talpon voltunk. Ennek ellenére hősiiesen megtekinthettük a várostörténeti kiállítást, tesztlapot töltöttünk ki a vitrinekben található régészeti leletekről, és még egy börtönhajó belsejébe is betekintheztünk.

Estére pedig, zuhogó esőben, végre megérkeztünk a vendéglátó családokhoz, ahol elkölthettük első angol vacsoránkat. A visszajelzések az ételt illetően vegyesek voltak, a családok viszont kedvesek, háziállat és gyerek majdnem mindenkinél volt.

Londonban először a Szent Pál-székesegyházat kerestük fel, ahol az 530 toronylépcső megmászása után gyönyörű panoráma fogadott minket. Majd a 2000-ben épült Millennium-hídon átsétáltunk a Globe Színházhoz, amelyet Shakespeare-korabeli állapotában állítottak helyre. A múzeumlátogatás természetesen ezen a napon sem

*Háttérben a
Tower Bridge...*

maradhatott ki a programból: a British Museumban megnéztük a Rosette-i követ és rengeteg fényképet csináltunk hieroglifákról, múmiákról, egyiptomi szobrokról, a híres Lindow Man-ról, amely egy vaskori ember tőzeglápban konzerválódott múmiája, asszír, görög, és keleti műkincsekről, hogy Bacsó tanárnőnek legyen képanyaga, amiből feleltethet a történelemórákon...

A következő nap gyalogos városnézésre indultunk Londonban. Megnéztük a Big Bent és a lovasgárda laktanyáját, amely közel van a Downing Street 10-hez, a miniszterelnök rezidenciájához, ám az annyira el van barikádózva, hogy nem tudtuk lencsevégre kapni a híres fekete ajtót. A Buckingham Palota előtti őrségváltás kicsit csalódást keltő élmény volt, tekintve, hogy alig láttunk valamit az előttünk lévő emberek fején kívül... Ebédünket a St. James Parkban költöttük el, különféle vízimadarak és szürke mókusok társaságában.

Pénteken reggel első utunk a London Eye-hez vezetett. Az ezredforduló alkalmából épített óriáskerék kapszuláiból 140 méter magasról csodálhatjuk meg Londont. Szerencsére senkinek sem volt tériszonya. Fentről jobban látszik a Parlament is, amely sok hasonlóságot mutat a budapestivel. A múzeumi program ezen a napon a Természettudományi Múzeum felkeresése volt. Habár a 11.B. nyomatékosan megkért, hogy ne részletezzem az itt látottakat Sebőkné tanárnőnek, nehogy kedve támadjon belekérdezni a részletekbe, mégis említést érdemelnek a dinoszaurusz-maradványok, a dinoszaurusz-csontvázak, a Tyrannosaurus Rex életnagyságú, mozgó makettje, a vitrin tele kitömött kolibrikkal és a Föld belsejébe vezető mozgólépcső.

Ezután következett a mindenki által annyira várt Madame Tussaud-féle panoptikum meglátogatása. Rövid sorban állás után George Clooney viaszmasa mindenkinek megkérte a kezét, de a panoptikumban mindenki megtalálhatta történelmi példaképeit is.

Szombaton eljött a búcsú ideje Londontól és a családotól. Azért a látnivalóknak még nem volt vége, felkerestük Greenwichet, ahol a Királyi Obszervatórium udvarán átléphetünk a 0. hosszúsági kört, sőt egy Camera Obscurába is beléphetünk. A kikötőben pedig megnéztük a Cutty Sark (= boszorkányok inge) teaszállító vitorlást. Ezután autóbuszunkkal újra átkeltünk a Csalagúton és esti városnézésre megálltunk Bruges-ben, Belgiumban.

Másnap, a buszon töltött éjszaka után némileg összetörve érkeztünk az ausztriai Melkbe, ahol rövid sétát tettünk a 11. századi apátságban. Az épületben most is bencésrendi középiskola működik. Ezután már alig vártuk, hogy végre hazaérkezzünk. Azt hiszem, néhány napig senki sem kívánczolt autóbuszra szállni...

(Kóbor Annamária képes beszámolóját a londoni utazásról iskolánk 2004/2005-ös digitális évkönyvében közöljük, az itt olvasható szöveget a képaláírások felhasználásával összeállította a szerk.)

Az emberi jogokról, Belgrádban

A XIV. Beogradska Gimnazija meghívására 2004. november 24–27. között iskolánk 8 diákja Kóbor Annamária tanárnővel Belgrádba utazott, ahol egy kétnapos szemináriumon vettünk részt az emberi jogokról, angol nyelven. A foglalkozásokat a szerb vendéglátó iskola diákjai tartották. A szerb és magyar diákok csoportmunka, szituációs játékok és viták segítségével szereztek ismereteket és osztották meg egymással véleményüket olyan kérdésekről, mint a diszkrimináció különböző fajtái, az erőszak, a gyermekek jogai és a döntésekben való részvétel joga. A fárasztó, ámde eredményes munka után esténként a vendéglátók különféle programokat szerveztek: volt esti városnézés, ellátogattunk egy barlang-diszkóba, az utolsó napon pedig belgrádi városnézésen vettünk részt. Mivel a magyar diákokat a szerb diákok családjai látták vendégül, egész nap angolul kellett beszélnünk, ami meglehetősen kimerítő volt, de a végén mindenki egyetértett abban, hogy angoltudása rengeteget fejlődött e három nap alatt. Hazafelé a buszon már néha egymás között is az angol nyelvet használtuk, sőt, az itt olvasható beszámoló is angol nyelven íródott!

Kóbor Annamária

The seminar of human rights

My teacher said that we had been invited to a seminar in Belgrade, which is about human rights. We only had to pay the travel expenses, because we stayed with Serbian families, so we didn't need to pay for the hotel. We travelled by bus and the journey was approximately 5-6 hours.

Our bus departed at 2 o'clock pm. from Népliget station. On the bus, I met Peter Popovics. We only had some minor problems at the border. We arrived 2 hours early as

Plakátokat is készítettünk...

it is in the timetable, so, our hosts were late, but I think, we didn't mind it. In Serbia the weather was freezing cold. My host was Ivan Hristov and he has been my best friend from abroad since then. We arrived at approximately 9-9:30 pm. We met our hosts' families, and, I think (because we were tired), we went to sleep. After this day, next morning, I woke up at half past eight, and I and Ivan went to the bakery to have breakfast. I ate some traditional Serbian-Turkish food with a special yoghurt (It was like kefir). Then we went to school (to seminar) by car.

On the first day, we listened to a lecture about human rights in general by Jana and Jelena. It was from 10 AM to 13 PM. We had a lunch break, then we listened another lecture about discrimination by Ivana, Mina and Tina. It was from 2 pm. to half past four pm. On Friday, we listened to 2 lectures, about violence, and the other, about participation and child rights. The first was by Olja and Jovana and the second was by Tijana, Ivan and Vuk. I think the lectures were really exciting and the exercises were also very good. If I remember well, on Friday we were in 'Andergraund' (a disco in a cave), it was fantastic. On the last day (Saturday) we went sightseeing (and shopping). We visited Belgrade's most famous buildings, and Belgrade's parliament and the National Museum and some more beautiful sights. We also saw the castle of Belgrade.

Everybody was friendly with me and Ivan taught me some words in Serbian language and he taught me how to read Cyrillic letters. I had a wonderful time in Belgrade, and I am looking forward to Ivan's visit...

Molnár András (10.B)

(A belgrádi beszámolók iskolánk 2004/2005-ös digitális évkönyvében is olvashatók – a szerk.)

RIPORTOK, VISSZAEMLEKEZÉSEK

Egy iskolai évkönyv, sőt jubileumi emlékkönyv elmaradhatatlan része a volt diákok visszaemlékezése egykori iskolájukra. Az évkönyvek szerkesztői ilyenkor fölkeresik a híressé vált nebulókat: színészeket, énekeseket s más sztárokat, hogy bizonyítsák iskolájuk nagyszerűségét. Ilyen riportok a Leövey évkönyveiben is olvashatók. Híressé vált tanulóinkra mi is büszkék vagyunk, jubileumi rendezvényeink keretében nevüket iskolánk falán is megörökítjük. Egy operaénekes mellett azonban most olyanoktól is kértünk riportot, akik életüket nem a média tolakodó nyilvánossága előtt élik, de foglalkozásuk különleges, figyelemre méltó. Meséljenek, emlékezzenek a volt leöveys régészek, történészek, informatikusok! Lássuk, milyen emberek írnak tudományos műveket a harmadik székesfehérvári páncélos csatáról, a szemantikus világhálóról vagy az aquincumi polgár város építési periódusairól!

A fejezet második részében Andor Ilonára emlékeznek egykori tanítványai: B. Horváth Andrea vezető tanár, karnagy és dr. Galló Andrásné, a Leövey Klára Gimnázium volt igazgatója.

RIPORTOK

Kóbor Tamás, operaénekes

Először is, kérünk, hogy mutakozz be:

Kóbor Tamás vagyok, 1999-ben érettségiztem a Leöveyben, az ének-zene tagozatos 12.B-ben.

Milyen emlékeid vannak a Leöveyről? Mi volt a kedvenc tantárgyad?

Elsősorban a humán tantárgyak álltak hozzám közel, de érdekes módon valamiért a fizikát is szerettem. Természetesen mindennél jobban az éneket szerettem. Ha őszinte akarok lenni, csak a zene érdekelt. Zongorázni tanultam, autodidakta módon megtanultam gitározni – mint minden más gimnazista ebben az életkorban. A gitározással felhagytam, a zongorázásnak pedig most otthon, a gyakorlásnál hasznát veszem.

Volt kedvenc tanárod?

Sok jó tanár dolgozott a Leöveyben. Emódi Györgyi tanárnőt emelném talán ki. Miatta lettem énekes. Megszerettette velünk az éneklést, bár kórusban énekelünk. Érdekesen adta át a tudását, foglalkozott velünk. Azzal különösen sokat, akiben tehetséget látott.

Szeretted a Leöveybe járni?

Igen. Nagyon jó hangulat volt. Igaz, az ének-zenei tagozat külön kis világ volt. Szoros barátságok szövődtek közöttünk. A feleségem az osztálytársam volt. A mai napig tartjuk a kapcsolatot a legtöbb osztálytársunkkal.

Valamilyen emlékezetes, az iskolával kapcsolatos élményedet fel tudod idézni?

Hirtelen egy jut eszembe. Már nem jártam a gimnáziumba, valamilyen ünnepségre készültek az iskolában, és a karnagy, Gróf Gizella váratlanul megbetegedett. Nekem du. 2-kor telefonáltak, hogy ugorjak be helyette, vezényeljem a kórust. Én vezényelni? Még soha életemben nem vezényeltem! Hál' Istennek a kórus annyira begyakorolta a dalokat, hogy nekem igazából alig volt dolgom. Be kellett intenem, tartani a tempót, talán nélkülem is kiválóan boldogultak volna. Érdekes élmény volt.

Diákcsínyt követtetek el?

Háááát... én azokról itt most nem szeretnék beszélni.

Kaptál valamilyen díjat a gimnáziumban?

Andor Ilona-díjat kaptam a ballagásom. Nem számítottam rá, meg is lepődtem, hiszen sok más évfolyamtársam is kaphatta volna. Természetesen örültem neki.

Büszke vagy arra, hogy a Leöveybe jártál?

Büszke. Meghatározó élmény volt az életemben, a gimnáziumi évek folyamán változott a legtöbbet a személyiségem. Tudom, hogy a Löveyben eltöltött évek hatására lettem operaénekes.

A gimnázium után hogy alakult az életed? Most hol dolgozol?

Először a Szent István, majd a Weiner Leó Konzervatóriumban tanultam magánének szakon. Jelenleg a Szegedi Nemzeti Színház operatagozatának a tagja vagyok, az

Operaházban meghívott művészként énekelek, amellelt rengeteg bel- és külföldi koncerten lépek fel.

Hol lehet téged meghallgatni?

A legegyszerűbb az interneten rákeresni. Ott minden fontosabb fellépésemről informálódni lehet.

Pásztor Adrien, régész

Először is, kérünk, hogy mutakozz be:

Veiszné Pásztor Adrien vagyok, projekt-koordinátorként dolgozom a Kutatásfejlesztési, Pályázati és Kutatáshasznosítási Irodánál. A Leövey Klára Gimnáziumban érettségiztem, 1974-ben.

Kedvenc tantárgyaid, tanáraid?

Kisgyermek korom óta érdekelt a múlt, szívesen jártam múzeumokba, s bújtam a könyvtárakat. A történelem és a magyar irodalom már az általános iskola felső tagozatától a kedvenc tantárgyaim közé számítottak.

Miért választottad hivatásul a régészetet? Nem csalódtál benne? Választásodban volt-e szerepe valamilyen iskolai élménynek, eseménynek?

Családi barátunk javaslatára jutottam el az ELTE Felvételi Előkészítőinek képzéseire, ahol már a gimnázium harmadik évétől történelem és régészeti tanfolyamokon, táborokban vettem részt. A régészeti előképzésen jelenlegi kollégáim közül többen is oktattak. Velük jártam életem első terepbejárásaira és leletmentéseire is. Az ELTE-n László Gyula professzor előadásait is hallgathattam. Ez az időszak végérvényesen meghatározta későbbi hivatásom megválasztását.

Mesélj röviden szakmai pályafutásodról:

Az ELTE BTK régészet–történelem szakán 1984-ben végeztem, jeles diplomával. A régészetben belül a népvándorláskorra és a középkorra specializálódtam. Szakdolgozatomat a bólyi és nagyharsányi avar kori temető értékeléséből írtam.

Az egyetem után 1984–1986 között a Halásztelki Általános Művelődési Központban mint történelemtanár és népművelő, 1986–1987 között pedig az Országos Pedagógiai Intézetben tudományos segédmunkatársként dolgoztam.

1988-tól 1998-ig a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságánál régész-múzeológusként több ásatás irányítása mellett szakhatósági ügyek lebonyolítása, a területünkön építkezni kívánó külföldi és hazai cégekkel folytatott koordinációs feladatok egészítették ki tudományos munkáimat. Több terepbejárás és leletmentés mellett 1988–1992 között a budakalászi avar kori temető és 1996-ban a budakalászi avar kori telep egyik feltárója voltam.

1999-től az OMFB, majd az Oktatási Minisztérium Helyettes Államtitkársága jogutód intézményeiben pályázati koordinátorként dolgozom. Foglalkozásom a hazai kutatás-fejlesztési pályázatok kezelése, koordinálása, amely mellett továbbra is folytatom régészeti kutatásaimat.

Kutatási területem Pest megye népvándorlás kori és középkori régészete, a Kárpát-medence 6–9. századi népességének viselete. 1993-ban az MHB ösztöndíjasaként

kezdtem meg a magyarországi avarkori gyöngyök, gyöngyviseletek gyűjtését és feldolgozását. 1992–1994 és 1995–1997 között „A budakalászi avar kori temető publikációs előkészítése” és 1999–2003 között „A magyarországi avar kori gyöngyök monografikus feldolgozása” című OTKA-kutatások témavezetője voltam.

Az avarkori gyöngyök rendszerezése, tudományos feldolgozása igen aprólékos munkát igényel. A gyöngyök komplex, több tudományra kiterjedő feldolgozása segít az avar kori kronológia, a viseleti szokások, a korabeli üvegművesség és kereskedelem bővebb megismerésében is. Ezért anyagtani, műszeres analitikai vizsgálatokat is végeztünk. Eredményeinket három publikációban ismertettük (Fórizs István, Tóth Mária, Nagy Géza, Pásztor Adrien: Avar kori üvegyöngyök röntgendiffrakciós és elektronmikroszondás vizsgálata. Alapadatok az üvegyöngyök genetikájához I–III.).

Láng Orsolya, régész

Először is, kérünk, hogy mutakozz be:

Tóthné Láng Orsolya vagyok, régész–muzeológus, 1994-ben végeztem a Leöveyben.

Milyen emlékeid vannak a Leöveyről? Mire emlékszel vissza szívesen (és nem szívesen)?

Nincsenek olyan igazán meghatározó élményeim. Sokat (állandóan) tanultam, különösen a matematikát, mert az kevésbé ment. A humán tárgyakkal kevés gondom volt.

Miért választottad hivatásul a régészetet? Nem csalódtál benne? Választásodban volt-e szerepe valamilyen iskolai élménynek, eseménynek?

10 évesen döntöttem el, hogy régész leszek, és annak ellenére, hogy folyamatosan lebeszéltek róla (a Leöveyben is!), sikerült elérnem a célomat, és nagyon szeretem a munkámat.

Mesélj röviden szakmai pályafutásodról:

2001-ben végeztem az ELTE bölcsészettudományi karán, római provinciák régészete szakon. A Budapesti Történeti Múzeum Aquincumi Múzeumának munkatársa, ásatásvezető régésze vagyok. Kutatási területem az urbanisztika, Aquincum polgárvárosának szerkezete, periódusai. Doktori disszertációmat is ebből írom, végzős vagyok a Történettudományi Doktori Iskola régészet szakán. Főként városkutatással, illetve településtörténettel kapcsolatos konferenciákon veszek részt, tartok előadást, például 2003: Washington – WAC 5, Pécs – XIX. Limeskongresszus; 2004: Veszprém – villakonferencia; 2005: Sankt Pölten – városkonferencia. Évente a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulatban is beszámolok(unk) az előző év ásatási eredményeiről. Mgejelent cikeim, tanulmányaim jegyzéke megtalálható a múzeumunk honlapján (www.aquincum.hu).

Mesélj röviden magadról, családról:

Férjnél vagyok, férjem, Tóth J. Attila szintén régész (klasszika archaeológia szakon végzett), víz alatti régészeti feltárásokat szervez és végez.

Szilágyi Gábor, régészhallgató

Először is, kérünk, hogy mutatkozz be:

Szilágyi Gábornak hívnak. 2003-ban érettségiztem a Leöveyben. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán régészetet hallgatok, most vagyok harmadéves.

Milyen emlékeid vannak a Leöveyről? Mire emlékszel vissza szívesen (és nem szívesen)?

Rengeteg emlékem van a Leöveyről, hiszen 6 évig tanultam ott.

Az osztálytermem négy évig az első emeleten volt, és az ottani ablakból rendkívül sok minden „kirepült”. Volt néhány székünk, amire már ráülni nem lehetett, és a lámpabúrák sem maguktól estek le. Akadt olyan ablakunk is, amiben szinte havonta cserélni kellett az üveget. Ezeken mindaddig jót nevtünk, amíg felelősségre nem vontak minket. Azért még ma is elmosolyodom, amikor erre a rengeteg „csínyre” visszaemlékezem.

A gimnáziumi évek alatt a történelmet, a földrajzot és a biológiát szerettem a legjobban.

Pandula tanárnő 6 évig tanított németre (több-kevesebb sikerrel). Négy évig osztályfőnököm is volt. Régészként sok idegen nyelvű cikket kell olvasnom, és ilyenkor eszembe jutnak a tanárnő szavai. Nagyszerű osztályfőnök volt, ha gondunk, bajunk volt, hozzá bátran fordulhattunk. Dorogi tanárnő földrajzóráit nagyon szerettem, és mint lelkes természetjáró évekig részt vettem az általa szervezett túrákon (és ha időm engedi, még ma is szívesen visszajárok túrázni). Fábián tanárnő nemcsak matematikára és fizikára tanított, de a nagybetűs életre is igyekezett felkészíteni minket. Sebők tanárnő biológiaórái mindig jó hangulatban teltek, sokat nevtünk, de közben sok érdekeset tanultunk is. Papp Béla tanár úr fáradhatatlanul tartotta az irodalom- és nyelvtanórákat. Mindenre volt egy-egy frappáns idézete. Irodalom iránti szeretetéből kicsi rám is átragadt, hiszen a mai napig szívesen olvasgatok verseket. Kauders tanár úr fantasztikus történelemórái még inkább megszerettették velem a történelmet.

Sokat köszönhetek ezeknek a nagyszerű embereknek, hiszen hozzásegítettek ahhoz, hogy valóra váltsam az álmodat. Gyerekkori álmod volt, hogy régész legyek, de olyan hihetetlennek tűnt az egész, hogy addig nem is hittem el, hogy valóra válhat, amíg fel nem vettek. Választásomban nemcsak a történelem iránti szeretetemnek volt nagy szerepe, hanem annak is, hogy a régészet izgalmas és mozgalmas hivatás, én pedig nem vagyok egyhelyben ülő típus.

Milyen érzés Szegeden egyetemistának lenni? Ajánlod-e a leöveyseknek?

Jó érzés Szegeden egyetemistának lenni, és a Szegedi Tudományegyetemet nyugodt szívvel ajánlom leöveyseknek is. Bár Pest után kicsit nehéz volt megszokni a szegedi légkört.

Az egyetemi hangulatot igazából semmihez sem tudnám hasonlítani. Állandó a pörgés, rengeteg a tanulnivaló, és teljesen magunkra vagyunk utalva.

Milyen ásatásokon dolgoztál eddig?

Két ásatási idényben összesen 3 ásatáson dolgoztam eddig. Életem első ásatásán Hajdúdorogon voltam, ahol Árpád-kori templomot és a körülötte lévő temetőt (több

mint 1100 sír) tártunk fel. Ez egy ún. „autópálya” ásatás volt. Ugyanebben az évben Gödön egy Valentinianus kori római erőd feltárásán is dolgoztam. 2005 nyarán Hajdúnánáson is dolgoztam, itt főleg szkíta sírokat találtunk, de néhány őskori lelet is előkerült.

Milyen terveid vannak a régészetben?

Amikor Szegedre kerültem, a második szemeszterben el kellett döntenünk, hogy a három választható korszak közül (őskor, népvándorláskor, középkor) melyik kettővel szeretnénk foglalkozni, vagy jobban mondva, melyik az a kettő, amelyik jobban érdekel minket. Így lettem „népvándorláskoros” és „középkoros”. Középkorból minden érdekel, de a népvándorláskor nagyon tág fogalom. Ebből a korszakból a rómaiakkal, a szarmatákkal a hunokkal és az avarokkal foglalkoznék szívesen. Azt még nem tudom, hogy miből írom a szakdolgozatomat, de több ötletem is van.

A szakdolgozat elkészítése előtt szeretnék az Országos Tudományos Diákköri Konferencián is indulni. Ha az ide készített dolgozatom jól sikerül, azt kisebb módosításokkal elfogadják szakdolgozatnak is.

Szakdolgozat előtt még egy múzeumi gyakorlat is vár rám, ami azért is fontos, mert nemcsak régész, hanem egyben muzeológus is leszek. Bízom benne, hogy sikerül a gyakorlatot egy budapesti múzeumnál eltöltenem. Szeretnék majd Budapesten dolgozni, de addig még hosszú és rögös út vezet.

Végezetül: mit üzensz 130 éves ódon iskolád diákjainak, tanárainak?

A tanároknak nagyon sok erőt és kitartást kívánok. A diákoknak azt üzenem, hogy ha van egy álmuk, egy céljuk, tűnjön az bármilyen lehetetlennek, ha nem adják fel, és kitartóan harcolnak érte, előbb-utóbb eléri.

Számvéber Norbert, hadtörténész

Először is, kérünk, hogy mutakozz be:

Számvéber Norbert vagyok, 1994-ben végeztem a Leöveyben. Jelenleg a Hadtörténeti Intézet és Múzeum Levéltárának vagyok vezetője, 2005 szeptemberétől századosi rangban.

Milyen emlékeid vannak a Leöveyről? Mire emlékszel vissza szívesen (és nem szívesen)?

Nem udvariasságból mondom, de nekem csak kellemes és kedves emlékeim vannak a suliról. Szívesebben emlékszem vissza a gimnáziumi évekre, mint az egyetemi tanulmányaimra. Az egy más műfaj! A diákéveket nekem a Leövey jelentette – sikerekkel, kudarcokkal, vidámsággal, szomorúsággal együtt.

Kedvenc tantárgyaid, tanáraid?

Ha álmomból felébredztenének, elsőként, s ez nem fontossági sorrendet jelent, biztos, hogy mindig a következőket mondanám: Mindenekelőtt a töri és Bors tanárnő, aki csak egy évig tanított, de a munkakapcsolat mindmáig megmaradt. Kertész tanár úr precizitása, utánozhatatlan egyénisége a rajzórákat tette feledhetetlenné. A fizikát

ugyan nem szerettem, de Gogola tanár úr pozitív életszemlélete, hatalmas műveltsége, színes egyénisége szerintem nemzedékeket varázsolt el.

No és Sebők tanárnő biosz órái! Osztályfőnököm Horváth Zsolt tanár úr volt, s egy kellemetlen kis közbiztonsági ellenére is szerettem a franciaórákat, s mint ofővel sem volt gondom. Küzdöttünk néha egymással, de korrekt módon.

Hogyan lettél történész? Nem csalódtál hivatásodban? Választásodban volt-e szerepe valamilyen iskolai élménynek, eseménynek?

Általános iskolában még katona szerettem volna lenni, később érlelődött meg bennem, hogy a törít és a katonaságot össze lehet hangolni. Gimiben már a hadtörténelem volt a szenvedélyem. Nekem, azt mondom, szerencsém volt: szép, egyenes pálya áll „mögöttem”. A munkám egyben a hobbim is.

Mesélj röviden szakmai pályafutásodról:

A szakmai pályafutásom, bármilyen furcsa, a gimiben kezdődött. Az utolsó évben indultam a történelem OKTV-n. Tudtam, hogy az az egyetlen lehetőségem bejutni az egyetemre, ha bekerülök az első tíz helyezett közé. A pontjaim alapján bejutnom nem sok esélyem volt. Bors tanárnővel készültünk fel a versenyre, bekerültem az első tízbe, s így 1994-ben az ELTE BTK történelem szakán megkezdtem egyetemi tanulmányaimat. Itt már korán hadtörténelmi kurzusokat is hallgattam, és az egyetem alatt elkezdtem dolgozni későbbi munkahelyemen, a Hadtörténelmi Levéltárban. Fő kutatási területem a páncélos hadviselés, Ausztriában és Németországban is végezhettem kutatómunkát. 2003-ban védtem meg doktori disszertációmát. Témája: a harmadik székesfehérvári páncéloscsata története.

Mesélj röviden magadról, családról:

Amennyiben jól alakulnak dolgaim, jövőre már nő ember leszek.

Végezetül: mit üzensz 130 éves ódon iskolád diákjainak, tanárainak?

Ez nagyon nehéz kérdés, de egyetlen dolgot mégis kiemelnék. Nagyon fontos, hogy mindenki előtt lebegjen, mindenkinek legyen egy határozott célja, ami vezeti, ami felé halad.

a szerk. kérdései alapján a riportot készítette Bors Lászlóné

Lukácsy Gergely, informatikus

Először is, kérünk, hogy mutakozz be:

Nevem Lukácsy Gergely, 1994–1998 között jártam a Leöveybe. Utána a BME műszaki informatikus szakán folytattam tanulmányaimat. Jelenleg állami ösztöndíjas doktoranduszhallgató vagyok.

Milyen emlékeid vannak a Leöveyről? Mire emlékszel vissza szívesen (és nem szívesen)?

Voltak kedvenc tanárain és tantárgyaim, és vannak gyakran visszatérő emlékképeim. A matematikát és az informatikával foglalkozó fakultációt Bánhegyesi Zoltán igazgató úr tartotta. Ezeket az órákat nagyon élveztem. Úgy érzem, hogy későbbi pályámat az itt felszedett tudás és szemlélet alapozta meg. Ugyancsak élveztem Sebőkné Orosz Katalin tanárnő óráit biológiából, nagyon szerettem a genetikát. Néha még azon is gondolkodtam, hogy kémia–biológia irányban folytatom a tanulmányaimat (ami azért is lett volna „kényelmes”, mert a családom egyik fele: nővérem, édesanyám és nagyapám is gyógyszerészek). Még mindig a reáltudományoknál maradván: nagyon kellemes emlékeket ébresztenek bennem Závodszy Judit tanárnő kémiaórái. Ahogyan magyarázza a szerves kémiát, bigyónak hívja a különféle molekulákat, kézzel mutogatja el az atomok különféle konfigurációit. Végül, az érdeklődési köröm miatt talán kicsit meglepő módon, nagyon élveztem dr. Nagy Emília magyaróráit, és egyáltalán, nagyon szerettem a tanárnő személyiségét. Számos esetben beszélgettünk a tárgyhöz nem kapcsolódó dolgokról és problémákról, és mindig azt éreztem, hogy olyan valakivel állok szemben, aki komolyan vesz engem és a gondjaimat. A magyartanítási módszereit a mai napig emlegetem, amikor valakivel ezzel kapcsolatos témákról beszélgetek. Ezen kívül másokat is nagyon tiszteltem és szerettem. Közéjük tartozott Kauders Tamás, aki a rengeteg, sokszor felesleges kérdésemre is igyekezett a lehető legjobban válaszolni. Vagy Fehérvári Zsolt, akinek a nyelvvizsgámat köszönhetem.

Sok kedves emlékem is van, amelyek többsége osztálytársaimhoz, tanárainkhoz, a mindennapokhoz kötődnek. Nem igazán tudok nevesíteni dolgokat. Egy-egy folyosórészlet, a becsöngetés dallama, a focizás élménye és sok hasonló apróság jut eszembe. Meg talán az Érettségi (nagybetűvel). Sosem felejttem el, hogy mennyit készültem rá, mennyire ideges voltam. Amikor beléptem a terembe, osztályfőnököm, Fehérné Dallos Eszter tanárnő a fülembe súgta, hogy csupa ötöst vár el tőlem... Az a sztori is eszembe jut, amikor informatika fakultáción bementem a terembe, és miután láttam, hogy az igazgató úr nincsen bent, jó hangosan megkérdeztem a többieket, hogy hol van „Bánhegy”? Erre persze senki nem válaszolt. Merthogy az igazgató úr az egyik hátsó sorban ült...

Milyen volt annak idején a Leöveybe járni?

Fárasztó ☹. Viszonylag távol laktam a gimnáziumtól, így minimum egy órával kellett az órakezdés előtt elindulnom, hogy odaérjek. Ez különösen gondot jelentett egy olyan valakinek, aki az éjszakákat szívesen töltötte programozással és egyéb hasonló dolgokkal. Valójában persze az osztályom matekos felét sajnáltam: nekik rendszeresebbek voltak a nulladik óráik.

Miért választottad hivatásul az informatikát? Választásodban volt-e szerepe valamilyen iskolai élménynek, eseménynek?

Az informatika már általános iskolás koromban is érdekelt. Az én esetemben nem a gimnáziumi élmények határozták meg a pályaválasztásomat, hanem korán kialakult érdeklődésem miatt döntöttem a Leövey mellett. Akkoriban sokat olvastam a *Chip* magazint, ahol volt egy programozás rovat, amelyet Bánhegyesi Zoltán vezetett. Amikor megtudtam, hogy ő az iskola igazgatója, ráadásul ő fogja az elsősöket matematikára és informatikára oktatni, egyetlen továbbtanulási helyként a Leöveyt jelöltem meg.

Mesélj röviden szakmai pályafutásodról:

Érettségi után a Budapesti Műszaki Egyetem műszaki informatikus szakán folytattam azt, amit már a Leöveyben Bánhegyesi Zoltán vezetése alatt elkezdtem. Az első félév elég kemény volt, de sikerült nagyon jó átlagot produkálnom és így megjött az önbizalmam is. Másodévtől kezdve analízisgyakorlatot vezettem sok éven át elsőéves informatikusoknak. Harmadéves koromban megírtam egy tudományos diákköri dolgozatot, amellyel első díjat nyertem a kari TDK-konferencián, valamint a rektori különdíjat is hazavihettem. Ezzel a dolgozattal egy évvel később az Országos TDK-n is első díjas lettem.

Harmadév végén elkezdtem demonstrátorként dolgozni egy másik tanszéken is, ahol Deklaratív Programozást oktattunk és oktatunk ma is. Negyedéves koromban egy félévet a Wyomingi Egyetemen töltöttem, az Egyesült Államokban. Visszatérésem után lettem a felsőfokú angol nyelvvizsgát és megírtam második TDK-dolgozatomat, amellyel szintén első díjat nyertem.

A diploma után, 2003-ban felvettek állami ösztöndíjas doktoranduszhallgatónak. Jelenleg a hároméves képzés utolsó évében járok. Témámról, a Szemantikus Világhálóról és matematikai háttéréről 2005 májusában tankönyvet jelentettünk meg Szeredi Péter és Benkő Tamás szerzőtársaimmal együtt („A szemantikus világháló elmélete és gyakorlata”). A könyvhöz kapcsolódó tárgyat egyébként két éve oktatjuk itt a BME-n.

Mesélj röviden magadról, családotról:

Megházasodtam, és októberben megszületett első gyermekem, Lukácsy Bence.

A riportot készítette Soltész Viktória

ANDOR ILONÁRA EMLÉKEZÜNK

Szálljon fel énekünk...

Hosszas kényszerzünet után, 1995 őszén, egy felhívásra találkozott a híres Kodály Zoltán Női Kar, melyet Andor Ilona, a Liszt-díjas, Erdemes és Kiváló Művész 1949-ben alapított az akkori Ranolderben, mely ma a Leövey Klára Gimnázium nevet viseli. *(Fellépésük iskolánk 120 éves jubileumi ünnepségén sokunk számára felejthetetlen emlék – a szerk.)*

Ilonka néni már 1929-től a „Vendelben” tanított, 40 évig, még nyugdíjba vonulása után is, mert ahogy Kodály fogalmazott: „nyugdíj pedig nincs”. Éppen a mi osztályunk (IV.B, 1965–1969, osztályfőnök: Bánki Irén¹) miatt jött még vissza pár évre, hogy bennünket leérettségiztessen énekből. A Mesterhez fűződő viszonyát jelzi, hogy kórusunk felvehette Kodály nevét. A kérésre az első reakciója Kodálynak az volt, hogy „élő emberről nem nevezünk el semmit” (később még egy mezőgazdasági termelőszövetkezet is felvette nevét!), végül engedett.

Híresek voltak azok a hangversenyek, melyeket csak neki és feleségének tartott a kórus az első emeleti nagyteremben. Sorra jöttek az Ilonka néninek és kórusának ajánlott művek, ebből a leghíresebb az Árva vagyok, melyet „Andor Ilona keze alá” ajánlott a zeneszerző.

A mi gimnáziumi éveink alatt (hatvanas évek második fele) kezdett a beat előretörni – itthon az Illés, az Omega és a Metró –, de mi a koncertjeik helyett egy héten kétszer esténként kóruspróbára jártunk: készülni kellett a rádió- és lemezfelvételekre vagy az élő koncerten való fellépésekre. Sokunknak ez egy kis pótzsebpénzt is jelentett, kárpótlásként a szabadidőből elvett órákért. Sosem éreztük ezt megterhelő munkának, mindenki szívesen jött ebbe a közösségbe, voltak olyanok, akik már egyetemi éveiket töltötték, de felnőtt családanyák is velünk énekeltek.

Az olysokat emlegetett „Egy mindenkiért, mindenki egyért” szlogen valóban betartatott. Nem véletlen, hogy az Andor Ilona tiszteletére 1999-ben megjelent emlékkönyv is ezt a címet kapta. E kötetben kollégái, tanítványai emlékeznek a nagy tudású, gazdag zenei műveltséggel és emberi tartással, kifogyhatatlan szeretettel rendelkező, és azt felénk árasztó példaképükről. Aki egyszer énekelte vagy hallotta az általa vezényelt Szózatot, nem állta meg könnyek nélkül! Ez mindannyiunk felejthetetlen emléke az év végi balladásokról vagy a külföldi utak alkalmával az országhatárról.

A csoda 1977-ben véget ért, mert Ilonka néni itt hagyott bennünket. Mindenki vitte magával azokat az elvághatatlan zenei dallamokat, amik beleégtek lelkünkbe, és 1995-ben, a kórus összeállásakor az első próba alkalmával, mint egy óriás folyam, előtörték. Leírhatatlan érzés volt az újraéneklés öröme, az egymásra találás csodája 18 év után, az el nem felejtett szólamok összezengése. Újra felszállt énekünk, és a dallamfolyam azóta sem apadt el.

Időközben megalapítottuk az Andor Ilona Baráti Társaságot, melynek a sok szép

¹ Bánki Irén 1968–1982 között iskolánk igazgatóhelyettese volt, 1972–1974 között pedig megbízott igazgató. A 2003/2004-es évkönyv nyomtatott és digitális változatában olvasható róla megemlékezés.

hazai és külföldi szereplésen kívül a hagyomány és örökség megtartása is a feladata lett. Elnöki munkámban nagy segítséget kapok a kórus titkárától, Rácz Beatrixtól, a pénztáros Kredits Pannitól és a fáradhatatlan elnökségi tagtól, Hargittai Erzsitől. Így a 2004-es évben Ilonka néni 100. születésnapja alkalmából nemcsak emlékhangversenyt tartottunk a Régi Zeneakadémián, de az óbudai temetőben és Kecskeméten, az Andor Ilona utcai emléktáblánál énekszóval és virággal hajtottunk fejet nagyra becsült tanárunk előtt. Sikerült újabb helyeken is emléket állítani nevének: ferencvárosi, Tóth Kálmán utcai lakásánál és pécsváradi szülőházánál is. A kórus életéről a www.andorilona.hu című honlapon bővebben lehet olvasni, képekkel illusztrálva.

Tavaly decemberben a legnagyobb kívánságunk is teljesült, mert Andor Ilona poszthumusz Magyar Örökség Díjat kapott, melyet nem kis meglepetéssel én vehettem át a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében.

Számomra Ő a csupa nagybetűvel leírt TANÁR és EMBER, mindennapjaim útmutatója.

*B. Horváth Andrea
 vezető tanár, karnagy
 az Andor Ilona Baráti Társaság Elnöke*

Az egykori tanítványok kórusa iskolánk Kodály-termében Andor Ilona születésének 100. évfordulóján. A kórust vezényli B. Horváth Andrea

Andor Ilona emlékezetére

„Van a gégeitekben olyan hangszer, hogy szebben szól a világ minden hegedűjénél, csak legyen, aki megszólaltassa. Ezzel a hangszerrel eljuthattok a legnagyobb zenei géniuszok éltető közösségébe, csak legyen, aki vezet.”

(Kodály Zoltán)

Péntek délután öt óra. Az egyik neves fővárosi gimnázium zenetermében „gyanús külsejű” középkorú hölgyek gyülekeznek. Azért illetem őket e különös jelzővel, mert valami láthatatlan, de nagyon erős szál köti össze és hozza őket közös hullámhosszra. Ők Ilonka néni „gyerekei”. Igen, gyerekei akkor is, ha nekik is már felnőtt gyerekeik, sok esetben unokáik vannak. Ezeken a péntek esti próbákon ők ismét gyerekek, akik hódolnak szenvedélyüknek, a közös éneklésnek. Ilonka néni tanította őket erre, meg arra is, hogy ez sokkal több, mint egyszerű éneklés. Annak felismerése, hogy felelősséggel tartoznak egymásnak, a karvezetőjüknek, a kórusművek szerzőinek. „Egy mindenkiért, mindenki egyért.” Ki ne emlékezne közülünk Ilonka néni eme jól ismert mondására? Mert azt hiszem, nem árulok el titkot azzal, hogy e sorok írója is abban a tisztességben részesül, hogy e társaság, e kórus tagja.

Sok-sok éve annak, hogy tagja lettem az akkori Leövey Klára Gimnázium kórusának, amelyet a méltán nagy hírnévnek örvendő Andor Ilona vezetett. Azt hiszem, gyermekként, középiskolás diákként nem is tudtam igazán felmérni, milyen nagy kitüntetés volt ez. Vagy mégis? Tény, hogy gimnáziumi éveim idején egy, az iskolától távolabb eső új lakásba költöztünk, amellyel éppen szemben volt egy másik gimnázium. Én, a magam magabiztos tizenhat éves módján, nem fogadtam el szüleim javaslatát, hogy iratkozzam át a közeli iskolába. Inkább naponta átvillamosoztam a jó öreg hatvanhármassal Budáról Pestre, mert nem akartam otthagyni eredeti iskolámat, osztályfőnökömet és kórusomat. Ma már biztosan állíthatom, hogy jó döntés volt.

Sokat kaptam Ilonka nénitől. Neki köszönhetem a zene szeretetét, tőle tanultam az éneklés örömét és – nem utolsósorban – más kitűnő tanáraink mellett neki köszönhetem, hogy élethivatásomul a tanári pályát választottam. Ilonka néni nemcsak a zene szeretetére tanított bennünket, hanem emberségre is. Arra, hogy egy cél elérése érdekében áldozatokat kell hozni, kemény munkát kell végezni. Mi sem voltunk csodagyerekek. Szerettünk (volna) aludni reggelenként. Mégis zokszó nélkül érkeztünk a reggel hétkor kezdődő próbákra, hogy még a tanítás megkezdése előtt készüljünk a soron következő fellépésre, netán rádió- vagy hanglezemefelvételre.

Akkoriban a szopránban énekeltem. Meglehetősen nagy hangterjedelemmel rendelkeztem, és ki tudja miért, titkos vágyam volt, hogy az alt szölamban énekelhessek. Ezzel a kéréssel megkerestem Ilonka nénit. Türelmesen meghallgatta kérésemet, leült a zongora mellé és megénekeltetett. Majd közölte: „Te, kisfiam (mert mindig így szólított bennünket) tényleg tudnál az altban is énekelni, de a szopránban nagyobb szükség van rád”. És én elfogadtam a döntést. Megtanított arra, hogyan szolgáljam hatékonyabban a közösséget. A sors iróniája, hogy most, amikor évtizedek múltán ismét összeállt kórusunk, már nem tudok többé szopránt énekelni, most valóra válthattam régi vágyamat, az altban énekelhetek. Igaz, ez azt is jelenti, hogy az egyébként jól ismert kórusműveket újra kellett tanulnom.

Nagyon szerencsés vagyok. Tanítványa lehettem Andor Ilonának. Részese lehetek annak a „mozgalomnak”, amelynek fő célkitűzése az ő emlékének, szellemi hagyatékának őrzése. És tagja lehetek az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Zoltán Női Karának. E részvételem sok öröm forrása számomra.

*Dr. Galló Andrásné Széplaki Zsuzsa
(1984–1991 között iskolánk igazgatója – a szerk.)*

Az egykori tanítványok kórusa iskolánk Kodály-termében Andor Ilona születésének 100. évfordulóján. Az alsó sorban jobbról a második dr. Galló Andrásné.

ZÁRSZÓ HELYETT

Emlékkönyvünket két jellegzetesen mai írással zárjuk. Mindkettőt Mikó Zsófia írta, akinek már nagymamája is a mi iskolánkban érettségizett. Az első szöveg írása idején még kezdő leöveys, a második megírásakor pedig egy érett és elballagott, de hozzánk visszatért tizenharmadéves diák. Írásai az új évezred hihetetlenül felgyorsult világát, vágató élettempóját, s benne a diákok új nemzedékének gondolatait, érzéseit tükrözik.

Az első gimnáziumi év után...

Klinikák metróállomás, zebra előtti ácsorgó tömegben. Helyi idő szerint 7.55...

Öt perc, még van öt percem. Vajon mennyi az a maximális sebesség, ami alatt megtehető a Klinikák–Vendel útszakasz? Nem tudom. Ez fontos kérdés. Majd megkérdem valakitől. Hopp! Egy osztálytárs! És még egy!

Uramatyám! Ők az általános késők közül valók! Lehet, hogy rosszul jár az órámm? Vagy hallucináltam az előbbi 7.55-ös időpillanatot? Na mind1. Majd sietek...

Suli, folyosó, ugyancsak tömeg, de már korántsem ácsorgó. Helyi idő szerint 7.59!!!

Rohanás... Beérkezés a tanár előtt... Ez az! Sikerült!

Körbenézek a teremben, és mintha tükörrel lennék körülvéve. Minden padban ugyanaz a kép: bamba tekintet, kócos haj, felemás zoknik (néhol még az sincs...), fordítva felvett pólók. Igen, ez a kilencedik bé. Ez már biztos. Külső szemlélő azt gondolhatná: fáradt, álmos diákok osztálya. De a szakértő már érzi, sejti, hogy ez a vihar és a fel nem ébredés előtti csend...

Az első óra simán zajlott. A tanár kicsengetéskor(!) befejezte az órát, és mi pedig jó (és még fel nem ébredt) diákokhoz illően elköszönünk tőle. De már kb. egy órája fent van a társaság, és ez elég volt ahhoz, hogy megkezdődjék a lassú ébredés... A természet eme minduntalan meg-megújulását Kacsza kezdi:

– Úristen! Milyen óra lesz? Hol egy házi, adjatok egy házit! Emberek, fizetek egy kólát a háziért! Csak adja már ide valaki!

– Kacsza, szerintem már rég megcsinálhattad volna, mialatt itt ordítasz!

Kacsza föleszmél, és rájön, a tanácsadónak igaza van. De már késő. Becsöngettek. A házi-kéregetés időrekordja megdöntetett. De nem kell csüggedni, majd a húszperces kajaszünetben még visszahódíthatja eme dicsőséget a trónfosztott...

És itt a tanár... Elkezdjük az órát. Az óra tart... Még mindig... Hopp! Az első közbeiktatott figyelmeztetés! (Az órámmra pillantok: nulla nyolc van. Hmm. Elég sokáig bírtuk – egészkor csöngettek.) Tartalmára nézve a figyelmeztetés kb. ennyi:

– Ne zabálj már, kislfiám!

Ha valaha is nyomtatásba kerül ez az írás, és az osztálytársaim közül olvassa valaki, az rögtön tudni fogja, hogy eme szép kis dorgálást Lencse kapta. Tudniillik, ő mindig eszik. Nem kövér vagy ilyesmi, csak: eszik. Párizsis zsömlét, általában. Szegény zsemleipar! Jó sokat dolgozhatnak...

09.12 van, természetesen helyi idő szerint. Már el kellett volna kezdődnie... Lehet, hogy a mai nap normálisan fog telni, és a tanároknak csak a tanítással kell foglalkozniuk?

Hát kell néha egy kis változatosság, ez való igaz. De nem. Mégiscsak elkezdődött. Az osztály rákezdte. Lassan (de már sajnos biztosan) nekilódul. Csikorognak a kerekek, felbődül a motor és beindul a gépezet. A 9.B megmutatja ezt az oldalát is. A mormogás alapzajának szintje vészesen növekedni kezd, megkezdődik a tárgyak dobálása, reptetése. Köpőcsövezés (természetesen nyálas papírgombócokkal ☹), megkérdőjelezhető tartalmú újságok olvasása, sulis utáni program szervezése és még sorolhatnám. Atyaé! Mi lesz itt! És még csak negyed múlt! Fogjátok már be! Simán belefér az időbe még akár két röpi is! De nem használ semmi. Se a tanári gyűrű kopogása az asztalon, se a tanári köröm csikorgása a falon. Itt már a végső módszerhez fognak folyamodni! Jaj ne! De, de! Meg fog történni, érzem!

– Na, akkor papírokat elő! Első kérdés: határozd meg...

Tudtam. Tudtam. A kilencedik bé soha, de soha, de soha nem okul az ilyen helyzetekből. A tanár olyan gyorsan diktál, hogy senki nem bírja követni, még Mütyi sem. A dogám kettes lesz, jó esetben is csak hármas. Köszí, köszí, drága, kedves osztályom!

Egyébként nem vagyunk mindig ilyenek. Intelligensen, normálisan, odafigyelve és tanulni akarva(!) is tudunk viselkedni, csak ezt még nem tudják sokan. De egyszer eljön a nap (vagy a pillanat), amikor a kilencedik béé felnő ☺). Úgyhogy kedves tanárain, csak kitartás, egyszer még öröm lesz bejönni hozzánk órát tartani!

*Mikó Zsófia 9. B
(2002 májusában)*

*Egy kis lazítás
a szünetben*

...és az érettségi után

Felkészülni nem lehet rá. És először kicsit ijesztő. De elkerülhetetlen és szükségszerű. Meg bonyolult és szélsőséges. Ja, és nagyon-nagyon hirtelen tud jönni. De aztán megszereted.

Ez a tizenkettedik. A végzősök utolsó tanéve a gimiben. Sok meglepetést tartogat, de igazán jó végeredményt is ki lehet hozni belőle. Ehhez nyújtanak segítséget a kihagyhatatlan és táncolós szalagavatók, a könnyes és lábfeltörős ballagások, na meg az új és extra hú, de nagyon érettségi2.

Ez az egész tényleg igen fura. Nincs még egy olyan év a tizenkettő közül, amiben ennyi minden történne. Ilyenkor elkerülhetetlenül jelentkeznek a mellékhatások is. Minden osztálynál mások az első tünetek, de általában már a 11. év 2. félévétől megjelennek *előkészületek* címszó alatt. Hadd említsek ezek közül párat:

„*Vonulós*” ruha. A szalagavatóra és a ballagásra kitalált vonulós ruha kiválasztása általában a legelső és legdurvább jelenségek közé tartozik. Az osztály megpróbálja kollektívan kiválasztani, hogy mit fog felvenni több mint húsz ember. Nem túlzok, ha azt mondom, ilyenkor előtörnek az ősi, szunnyadó, állati ösztönök, és mint nősténytigris kicsinyét, úgy védik meg a lányok elképzeléseiket a szabással és a színválasztással kapcsolatban. A fiúk ennél a pontnál bölcsen elvonulnak és a történteken elgondolkodva újabb lépést tesznek a férfivá érés rögzös útján.

Sajnos a végeredmény elég hosszú és kínkeserves tolófájások után születik csak meg és nem mindig a legtetszetősebb, de akadnak még szerencsések is. Persze ezzel még nincs vége, mert a varrónó megvarrja, osztály felpróbálja, nyáron nem fogy, nem hízik senki, és akkor valamikor október derekán mindenki kézhez kaphatja kiskosztümjét vagy zakóját és selyemingét.

Keringőruha. A lányok általában többedmagukkal, egy füzetnyi címmel fölszerelve végigküzdi magukat valamelyik körúton és megpróbálnak választani az egyáltalán nem csekélynek mondható túllős és merevítő vagy pántos, netalán habos, esetleg flitteres csodák választéka közül, reménykedve abban, hogy a szalagavatóra kiszemelt gyönyörűségben nem fog hasra esni a partner a keringő alatt.

A fiúk ezt látszólag egyszerűbben oldják meg, de azért akadhatnak problémák a kar- és lábhosszúsággal. Néha még a „Te jó ég, tényleg úgy nézel ki, mint egy pingvin!” jellegű észrevételek lehetőségét is hordozza egy frakkpróba.

Tánc. A döntés hasonlóképpen jön létre, mint az először említett vonulós ruha kiválasztásánál. A tánctanulásról viszont külön kell szólnom. Szinte hihetetlen, de mégis kivitelezhető, hogy hetente többször is össze tudjon jönni az osztály, és a tánctanárra figyeljen. Minél rendszeresebbek és gyakoribbak a táncpróbák, annál egyedibb és tetszetősebb táncot varázsolhatunk. Ebből kifolyólag sokszor egyformák és szürkék a szalagavatós előadások. Ezt szem előtt kell tartani! Szerintem azért akadnak jó táncok és azokat is megcsinálták valahogy.

Szalagavató. Uhh, gyomorremegés, tánclépések elfelejtése, ritmushiba, nem jól áll a szalag, ruhaszakadás. És a legfontosabb tanulság, hogy a gyertya éget, a haj pedig meggyullad. Hirtelen ezek jutnak eszembe a saját szalagavatómról. Meg az, hogy utána nagyon jól sikerültnek éreztük. Hiszen anyáinknak mi vagyunk a legszebbek, és különben is, végre túl vagyunk rajta.

Aztán megnéztük a videókat. Nem kellett volna... Mégsem lett annyira jó. De ezt megpróbáljuk elfelejteni és senkinek nem odaadni a felvételeket.

Szegény végzős életében a következő nagy esemény a *ballagás* és annak megszervezése.

Ez a szalagavatóhoz képest gyerekjáték. Szükséges egy jó kis dalcsozor, meg pár ember, aki meg is tanulta. Kell egy jó beszéd a tanároknak és egy az évfolyam nevében. Plusz egy befűzhető osztálytárs, aki megírja és elmondja őket. Netalán csak megírja. A „vonulós” ruha meg már, ugye megvan...

Maga a ballagás az alsóbb évfolyamosoknak lehet, hogy unalmas, és csak arra jó, hogy ne legyen aznap sulis. De egy végzős nem így érzi. Ezt nem tudtam, amíg meg nem történt velem. Majdnem elbőgtem magam a tanáriban, de tartottam magam, amíg ki nem értünk a folyosóra. Az udvari beszédekről már ne is beszéljünk. Egyetlen alkalommal az iskolai évek során egy egész évfolyam szóról-szóra odafigyel a beszédekre, az énekre és meghatódik a Himnusz alatt. Aki elballagott már, az tudja, még ha nem is vallja be magának.

*A nagymama ballagása
(1960.)*

Ezzel még mindig nincs vége, mert jön egy hatalmas buli a hétfvégen és jön egy mellbevágó hétfő.

Egy olyan hétfő, amikor már nincs tanítás, mert már csak te vagy meg az érettségi orkászserű vihara, ami szanaszét hajtja a tételeket a földön, és rádöbbsz, hogy még egyiket sem tudod. De a vérbeli diák nem retten meg, hanem egy hősies „Ej, ráérünk arra még!” felkiáltással újabb bulitengerekbe veti magát. Majd közvetlen érettségi előtt szidja még az eget is, és újból össze-vissza teregeti maga körül a tételeket és tanul, tanul, elalszik és tanul, tanul és elalszik...

Majd felébred és olyan ködös, álomszerű az egész. *Érettségi*, ráadásul kétszintű, meg új, meg minden. És akkor valaki közli, hogy írja újra a matekot. Mi van? Hát tényleg ő volt az egyetlen, aki nem tudta a kérdéseket? Szép. Ebből is kihagyták. De nem baj, jön a szóbeli, ahol kiderül, hogy a történelem atlasz egyike a világ legnagyobb találmányainak, és valaki elrejtette a végében az évszámokat.

Én még most sem ébredtem fel teljesen. De azért már tisztult a kép. Valamikor össze kéne hozni egy osztálytalálkozót, hogy „egyeztessük óráinkat” és összeborulva, végleg, magunkban is rádöbbszünk, hogy semminek sincs vége, még csak el sem kezdődött, hanem folytatódik valami, amit úgy hívunk, felnőni. És tessék, amilyen hülye vagyok, már megint potyog a könnyem.

Nektek, sok szeretettel:

*Mikó Zsófia 13.Q
(2005 szeptemberében)*

Az unoka ballagása, 2005

NÉVSOROK

A Ranolder Intézet és a Leövey Klára Gimnázium igazgatói

A Ranolder Intézet főnöknői:

gr. Schaffgotsch Anna nővér (1875–1879)
Jordán Kandida nővér (1876–1886)
Holczmann Augusztá nővér (1886–1921)
Kolarics Leopoldina nővér (1921–1927)
Bach Flóra nővér (1927), Bécsy Kerubina nővér (1928–1937)
Bach Flóra nővér (1937)
Kókay Ladiszla nővér (1937–1939)
Bécsy Kerubina nővér (1939–1946)
Csorda Róza Romána nővér (1946–1948)

A Ranolder Intézet Tanítónőképző intézetének igazgatói:

Schiffer Ferenc (1893–1898)
Krizsán Mihály (1898–1906)
Dr. Magdics Ignác (1906–1929)
Bécsy Kerubina nővér (1929–1937)
Kókay Ladiszla nővér (1937–1940)
Csorda Róza Romána nővér (1940–1948)

A Ranolder Intézet polgári iskolájának igazgatói:

Schiffer Ferenc (1892–1895)
Schiberna Klarisza nővér (1895–1898)
Krizsán Mihály (1898–1906)
Dr. Magdics Ignác (1906–1929)
Bécsy Kerubina nővér (1929–1937)
Kókay J. Ladiszla nővér (1937–1940)
Szlávik M. Donatilla nővér (1940–1948)

A IX. ker. Állami tanítónőképző igazgatója:

Dénes Jenőné (1948–1956)

A Leövey Klára Gimnázium igazgatói:

Dénes Jenőné (1956–1968)

Radó János (1968–1972)

Bánki Irén (megbízott igazgató, 1972–1974)

Haid Kornélné (megbízott igazgató, 1974)

Dr. Mónus Béla (1974–1984)

Dr. Galló Andrásné (1984–1991)

Bánhegyesi Zoltán (1991–)

Tanáraink voltak többek között:

A Ranolderben és az átmeneti években:

Andor Ilona

Bach Flóra

Bécsy Kerubina

Bán Sándor

Császik Erzsébet Gizella

Csorda Jolánta

Csorda Romána

Dr. Csukássy Margit

Emmert Paula Klotild

Ékesdy Amália

Farda Ignác

Gáspár Ágnes

Járomi Vilma

Holzmann Augustza

Holzwarth Emília

Hummel Irén

Dr. Hutai Jenőné

Kókai Ladiszla

Kolarics Leopoldin

Krimm Irén

Dr. Magdiacs Ignác

Nagy Anna Kornélia

Ollé Ludovika

Pártos Katalin Margit

Dr. Péterfy Gedeon

Raffaelli Rafaela

Saly László dr.

Schieberne Klarisza

Schneider Anna Bellarmina

Schnébli Konzorcica

Szarvák Julianna

Szentirmay Miklósné

Szép Mária

Trautmann Angéla

Toller Ilona Janka

Varga Erzsébet Pirooska

Vas Etelka

Wilsch Ludovika

Zrupka Szeréna

A Leöveyben:

Amberg Józsefné
 Andor Ilona
 Asbolt Olivér
 Dr. Auer Kálmánné
 Dr. Bánki Györgyné
 Bánki Irén
 Batta Mária
 Dr. Bencz Gyöngyi
 Bencsik Pál
 Dr. Benyovszky Istvánné
 Bernhardt Veronika
 Dr. Bíró Gáborné
 Bollobás Boglárka
 Dr. Bozsik Istvánné
 Csányi Rajmundné
 Cseh József
 Csekő Géza
 Cseri Piroska
 Dr. Dányi Károly
 Deschmanné Pálos Emese
 Dr. Dénes Jenőné
 Dirmayer Marianna
 Emődi Györgyi
 Endródi Frigyes
 Fazekas Katalin
 Feldné Knapp Ilona
 Filó Katalin
 Fodorné Borhidi Enikő
 Formanek Enikő
 Gaál Károly
 Dr. Gál Györgyné
 Dr. Galló Andrásné
 Garics Erika
 Gazdag István
 Géczy Lászlóné
 Dr. Glowatz Antoniné
 Gogola Aladár
 Gyene Andrásné
 Haid Kornélné
 Dr. Halász Aladárné
 Hegedüs Ilona
 Dr. Hegyi Györgyné
 Heimann László
 Hódi Mihályné
 Horváthné Bujdos Margit
 Dr. Horváth Jánosné
 Horváth Zsolt
 Hosszú Ferenc
 Izsépi Dezső
 Jakab Judit
 Jakab Katalin
 Juhászné Suhajda Ágnes
 Dr. Káldor Károlyné
 Kálmán Andrásné
 Kálmán Gyöngyi
 Kalmár Ferencné
 Kalmár Róbert
 Kapitánffy Kálmánné
 Karádi Magdolna
 Kertész István
 Kégl Károlyné
 Kissné Tóth Zsuzsa
 Dr. Koltai István
 Dr. Komáromi-Salamon Károlyné
 Dr. Kósáné Kovács Magda
 Korányné Solymosi Gyöngyike
 Kovács Károlyné
 Kovács Lászlóné
 Dr. Kovács Miklósné
 Lambrecht, Ute
 Dr. Licskóné dr. Bóna Anna
 Losonczy Györgyné
 Lutring Magdolna
 Luttenberger Ágnes
 Magyar Margit
 Mahr Eleonóra
 Dr. Mátéffy Klára
 Mátyás Károlyné
 Mészárosné Romhányi Margit
 Nagy Éva
 Nagyházi Emőke
 Németh Miklósné
 Nikolin Miklós
 Dr. Órhalmi Ibolya
 Pais János
 Pál Enikő

Pálfalvi Ilona
Pallós Béla
Peregi Hedvig
Perosáné Halmai Zita
Dr. Péter Gyula
Petrovszki Mátyásné
Pintér Örsné
Podaniné Kontra Klára
Rábai Edit
Rác Ferenc
Richteré Rubes Zsuzsanna
Riesz Janka
Scherer Imre
Schulek Mátyásné
Silló György
Simon Klára
Dr. Südi Györgyné
Szabó Attila
Dr. Szegi Ödön

Székely Józsefné
Székely Péterné
Szentirmay Miklósne
Szepes Berta
Szomor Tamás
Szörény Rezsőné
Tódás János
Toroczkói Kornélia
Tóth Ágnes
Udvardi Erzsébet
Vajna Márta
Varga Dénesné
Dr. Varga Károlyné
Vasteleki Jenő
Vécsei Zoltánné
Dr. Vincze Sándorné
Virág Ilona
Dr. Weller Ottó
Dr. Wiesinger Márton

Tanáraink 2005/2006-ban

Nappali tagozat

<i>Név</i>	<i>Tantárgyak</i>	<i>Osztályfőnök</i>	<i>Feladat</i>
Almási Orsolya	történelem		
Andróczky Józsefné	angol		
Antal Ferenc	számítástechnika		
Bacsó Éva	történelem	10.C	
Balla-Szemerédi Katalin	német	10.B	
Bánhegyesi Zoltán	matematika, számítástechnika		igazgató
Bíróné Rácz Mária	gépírás		
Bors Lászlóné	történelem, társadalomismeret	12.F	munkaközösség- vezető
Buró Lászlóné	matematika		
Dorogi Lászlóné	földrajz		
Duffek Valéria	matematika, fizika	10.A	munkaközösség- vezető
Egyedi Csabáné	német	11.A	munkaközösség- vezető
Ekert Jutka	angol	9.F	
Fábián Tamásné	matematika		
Fehérné Dallos Eszter	matematika, számítástechnika		munkaközösség- vezető, kerületi tantárgygondozó
Fehérvári Zsolt	angol		
Fülöp József	német		
Füredyné Gróf Gizella	ének-zene		
Gerse Anna Iлона	matematika, latin	9.B	
Gerséné Varga Ildikó	biológia	11.F	munkaközösség- vezető
Hartyányi Jaroslava	–		
Hegedűs Ágnes	angol		
Héjas Anita	magyar		
Holicsné Gémes Boróka	élet- és pályakép		szabadidő-szervező
Horváth Beatrix	–		
Horváth Helga	angol		
Horváth Ibolya	fizika, kémia		
Dr. Karácsony Istvánné	testnevelés		munkaközösség- vezető
Kaszibáné Paulheim Márta	matematika, számítástechnika	11.B	

Kauders Tamás	történelem, számítástechnika		rendszergazda
Kóbor Annamária	angol	8.F	
Koncsal Márta	matematika		
Dr. Kutassyné Weisz Melinda	magyar, angol	9.E	munkaközösség- vezető
Márványkövi Milán	rajz		
Mélykuti Márta	testnevelés	12.A	
Dr. Mile Lajos	testnevelés	12.C	
Dr. Nagy Emília	magyar	11.C	nevelési felelős ig. h., kerületi tantárgygondozó
Dr. Némethné Nagy Viktória	magyar		
Pandula Józsefné	német	9.A	munkaközösség- vezető
Papp Béla	magyar		
Perneki Renáta	testnevelés		
Dr. Pócs Ilona	titkári ismeretek	13.Q	igazgatóhelyettes
Pribilla Andrea	francia		
Sebestyén Judit			könyvtáros
Sebőkné Orosz Katalin	biológia	12.B	szakmai felelős ig. h., munkaközösség- vezető, kerületi tantárgygondozó
Sikota Orsolya	–		
Soltész Viktória	magyar, kommunikáció	9.C	
Somlyai Gabriella	–		
Steiger Péter	testnevelés		
Szalay Róbert	matematika		
Székely Krisztina	–		
Szilaj Gabriella	német, mozgókép és médiaismeretek	10.E	kapcsolatok felelőse ig. h., kerületi tantárgygondozó
Tiszáné Dékay Zsuzsanna	spanyol		
Várkonyi Ádám	biológia	7.F	
Verrasztó Klára	matematika, fizika		
Závodszy Judit	fizika, kémia	12.G	
Zombola László	fizika, kémia	10.F	
Zombory József	matematika, számítástechnika		rendszergazda
Zsadányi Melinda	–		

Felnőttoktatási tagozat

<i>Név</i>	<i>Tantárgy</i>	<i>Osztályfőnök</i>	<i>Feladat</i>
Bánfalvi Tivadar	angol		
Barabás Péter	fizika	12.D	
Braunné Ható Andrea	magyar		
Csutor Ferencné dr.	biológia		
Győrfi Bernadett	történelem	9.E, 10.B	
Kádár László	matematika		
Kara Csabáné	földrajz		
Mázi Gábor	matematika	11.A, 11.E	munkaközösség-vezető
Ritoók Judit	magyar	11.B, 12.A	munkaközösség-vezető
Sepsi Julianna	angol		
Szabó Viktória	magyar		
Vermes Miklós	informatika		
Verrasztó Klára	matematika		
Vései Péter	kémia		
Zábori László	magyar	9.B, 11.T	
Zöldy Béla	matematika	9.A, 10.A	tagozatvezető, munkaközösség-vezető

Technikai-ügyviteli dolgozóink 2005/2006-ban:

Bordez Karl Alixné kisegítő dolgozó	Molnár László fűtő, karbantartó
Eördögh Ilona könyvelő	Nagy Béla portás
Farsang Luca könyvtáros asszisztens	Németh György oktatástechnikus
Ficzuráné Nagy Ibolya takarító	Netzer Tiborné iskolatitkár
Hajós Krisztina gondnok	Péter Sára gazdasági vezető
Hutás Józsefné konyhai dolgozó	Szegszárdi Szilvia iskolatitkár
Konéta György laboráns	Tamás Margit munkaügyi ügyintéző
Kovácsné V. Katalin pénztáros	Terék József portás
Lesti Istvánné kézbesítő	Terék Károly fűtő, karbantartó
Lesti Jánosné kisegítő dolgozó	Tószegi Jánosné konyhai dolgozó
Losonczy Sándor fűtő, karbantartó	Venter Jánosné kisegítő dolgozó
Mészáros Sándor fűtő, karbantartó	Vilesits Józsefné konyhai dolgozó

valamint Huszár István büfés

Érettségiző diákjaink 2005/2006-ban (nappali tagozat):

12.A

Bándi Ágnes
 Bartus Ildikó
 Csordás Anita
 Fejes Nikolett
 Gémes Dániel
 Kózhalmi Ferenc
 Kruppa Emese
 Kukovecz Nikoletta
 Mészáros Bence

Németi Andrea
 Papp Vivien
 Pataki Andrea
 Román Regina Judit
 Sisa Júlia Mariann
 Szabó Eszter
 Szijártó Zoltán
 Tar József
 Tuifel Roland

Urbán Tamás
 Vajda Barbara
 Varjas Viktor
 Vázsonyi Mária Magdolna
 Vékony Viktória
 Vízhányó Dávid Csaba
 Wéber Katalin

12.B

Antal Balázs
 Baczakó Éva Enikő
 Balog Jenő Tamás
 Baráth András
 Barbalics Evelyn Barbara
 Dinu Edmond
 Dunai Ádám József
 Farkas Beáta Viktória
 Fonyó Ádám

Horváth Annamária
 Kele Bence
 Kovács Dóra Zsófia
 Köcski Nóra
 Molnár András Miklós
 Nagy Zsófia
 Németh Róbert
 Pálinkás Andrea
 Papp Zoltán

Sárosi Emőke
 Simon Attila
 Sipos Dániel
 Szabó Richárd
 Szegvári Nóra Andrea
 Téglás Barbara
 Tóth Brigitta
 Tóth Klára Eszter
 Vörös Zoltán

12.C

Bergs Arne
 Borkó Edina
 Bukta Noémi
 Fajth Mónika
 Fekete Szilvia
 Ferenczi Zsolt
 Holczer Ádám

Jakab Viktória
 Juhász Viktória
 Kárpáti Andrea
 Krivánszky Márk Gergely
 Molnár Gábor
 Molnár Tímea
 Pflum Réka

Szőnyi Anita
 Tongori Péter
 Tóth Antal
 Tóth Katalin
 Vinyarszki János
 Vörös Boglárka

12.F

Berki Barbara
Fortunyák Zoltán
Gazdag Tímea
Hegedüs Lajos
Kiss Dániel
Kocsis Viktória

Kovács Nóra
Kovács Veronika
Losonci András
Prim Adorján
Rack Zoltán János
Révész Judit

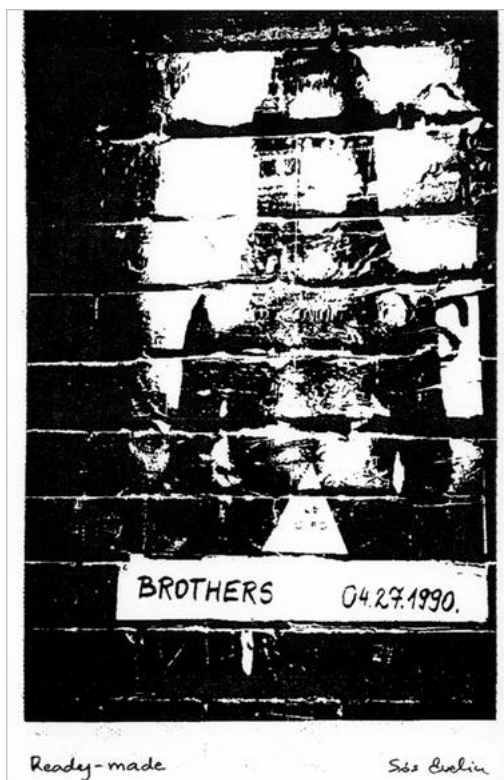
Takács Gábor
Turós Dorottya
Vajas Gergő
Virók Attila
Weigel Ádám

12.G

Bakonyi Andrea
Dávid Szilvia
Hadzijanisz Kosztasz
Haut Dávid
Horváth Dávid

Kovács Zsófia
Martos Zsófia
Orosz Péter
Perge Zsolt
Reich Ádám

Surányi Erika
Szócs Tünde
Sztraka Klaudia
Vincze Huszár Gergő
Zékány Anita Kinga

A Leövey Klára Gimnázium adatai 1995-től

	Osztályok száma								Létszámok							
	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz.
1995-1996	1	1	5	5	5	5	1	23	25	34	130	157	150	125	28	649
1996-1997	2	1	3	5	5	5	1	22	50	27	91	128	150	147	25	618
1997-1998	2	2	3	3	5	5	2	22	49	51	85	88	123	142	63	601
1998-1999	2	2	4	3	3	5	1	20	41	50	104	82	86	115	38	516
1999-2000	1	2	6	4	3	3	2	21	36	45	160	103	86	77	43	550
2000-2001	2	1	5	6	4	3	1	22	40	33	145	142	103	82	13	558
2001-2002	1	2	3	5	5	4	1	21	21	42	104	139	128	104	15	553
2002-2003	1	1	5	3	5	5	1	21	29	19	129	100	132	112	25	546
2003-2004	1	1	4	5	3	5	1	20	32	30	111	126	91	128	20	538
2004-2005	1	1	5	4	5	3	1	20	28	34	149	109	112	86	20	538
2005-2006	1	1	5	5	4	5	1	22	33	27	164	139	107	104	15	589

A felnőttoktatási tagozat adatai 2000-től

	Osztályok száma					Létszámok				
	9.	10.	11.	12.	Össz.	9.	10.	11.	12.	Össz.
2000-2001	5	3	5	3	16	236	126	136	78	576
2001-2002	5	3	4	3	15	203	134	106	64	507
2002-2003	6	4	3	2	15	260	160	91	45	556
2003-2004	3	4	5	2	14	126	147	134	45	452
2004-2005	5	3	4	2	14	194	125	90	46	455
2005-2006	3	2	4	2	11	96	82	118	41	337

Kötetünk képeit *Sós Evelin* műveiből válogattuk.

SÓS EVELIN ÉLETRAJZA

1945-ben született.

1951–1962: A Leövey Klára 12 évfolyamos iskolában tanul, rajztanára Udvardi Erzsébet.

1963–1969: Érettségi után szabadiskolákat látogat, tanulmányrajzot tanul, majd Sváby Lajos tanácsára tűzzománcolni kezd. Továbbra is jár Udvardi Erzsébethez, akitől sokat tanul. Ekkor kezd el fényképezni.

1969–1981: Az Elektromodul vállalatnál grafikusként dolgozik, reklámgrafikát, lemezborítókat készít.

1975–1977: A Magyar Iparművészeti Főiskola Üveg Tanszéke tűzzománc műhelyének óráit látogatja. Tanára Albert Péter Pál.

1978-tól: Az Idea Iparművészeti Vállalat megrendelésére tűzzománc ékszereket, tárgyakat készít. Eközben rajzai jelennek meg heti- és napilapokban (Népszabadság, Népszava, Daily News, Élet és Irodalom, Magyar Narancs).

1981-től szabadúszó.

1989-től: Elektrográfiával foglalkozik. Fekete-fehér, később színes fénymásolóval dolgozik. Alapanyagként leggyakrabban fotóit használja. Munkái sokszor megjelentek művészeti kiadványokban (Árnyékkötők, Magyar Műhely).

2005. június 17.: Az Árnyékkötők című folyóirat jelentősebb cikkeiből készült válogatás-kötet és a kiadványsorozat teljes grafikai anyagát tartalmazó CD-ROM bemutatója az Artpool P60-ban (Bp VI. Paulay Ede u. 60.)

Sós Evelinnel riportot készítettünk, amely iskolánk archívumában megtekinthető. Jubileumi emlékkönyvünkbe a www.arnyekkotok.hu weboldalon található képeiből válogattunk.